

POROÌ NO TE PURERAA NOERA
(Mahana pae 25 no titema 1998)

Taiòraa : Mātaio 2, irava 1 - 12.

Ìrava faaitoitoraa : Mātaio 2, irava 5 v.m. : "Ua parau mai ra rātou ia na, Ei Peterehēma Iutea nei e fānau ai ..."

Ia taì anaè te oe o ta tātou fare pure i teie mahana, te haamanaò ra tātou i te parau o to Ietu fānau-raa-hia mai. Àreà rā taua fānau-raa-hia mai o Ietu ra, eiaha ia moèhia ia tātou e, ua tupu ia i "Peterehēma" oia hoì, i roto i te hoê òire iti no Iutea. E parau faufaa rahi te reira o te tià ia haamanaò no te mea, tei nià i te parau no taua òire iti ra o "Peterehēma" to te Atua, tei rahu i teie nei ao e tei hāmani ia tātou, faaìte-atea-raa mai ia tātou i to na huru Metua.

Te na ô ra ta tātou tumu parau no teie mahana e, i te faaìte-raa-hia atu te arii ra o Herota e te nūnaa taata atoà no te òire rahi ra no Iutea o Ierutarēma, i te parau āpī no te fānau-raa o Ietu, ua hitimahuta rātou atoà i te ìteraa i taua parau ra. Te reira māere i to rātou, te faahoì ra ia ia tātou i te ànotau no te perofeta ra o Tāmuera, o tei faauehia e te Atua e haere i "Peterehēma" i roto i te ùtuafare no Iete e māliti e e faatahinu i te hoê arii āpī no Ìteraèra, ei monoraa atu ia Taura i haapaehia e te Atua no to na faaroo-òre (1 Tāmuera 16,1-13). Aita te Atua i māliti i te hoê òire rahi, i te hoê rā òire iti i reira o ia e rave mai ai i taua arii āpī ra. Aita te Atua i māliti i te hoê òpū fetii hui-arii, i te hoê rā ùtuafare haehaa roa. Aita atoà te Atua i māliti i te piti, i te toru e aòre ia i te hitu o te tamarii tamaroa a Iete ei arii no Ìteraèra : i te vaù rā o te tamarii, oia hoì i te tamarii hopeà, i te tamaiti āpī roa aè, i te tamaiti e mau ra i te tiàraa haehaa no te tiàl mamoe. No reira, aita tātou e māere ra i te māere o Herota e to Ierutarēma. Aita atoà tātou e hitimahuta ra i te hitimahuta o Herota e to te nūnaa o te òire rahi ra o Ierutarēma. No te aha. No te mea aita rātou i ìte e, te arataì ra e te faanaho ra te Atua i ta na òhipa e ora ai to na nūnaa, eiaha mai tei hinaarohia, e aòre ia i matarohia e te taata, mai tei hinaarohia rā e ana. Mai ta te Atua i haamanaò atu ia Tāmuera : "E òre hoì ta Iehova hiòraa e au i ta te taata, e hiò hoì te taata i te huru i rapaeàu aè, àreà o Iehova, e hiò ia i te àau". (1 Tāmuera 16,7 v.h.).

Terā māere i to te arii ra o Herota e to Ierutarēma i mua i te parau no te òire iti ra o "Peterehēma" e fānauhia ai Ietu, te haamanaò ra ia tātou i te hoê tiàturiraa i aahia i roto i te oraraa faaroo e te oraraa poritita o te fenua. Taua tiàturiraa ra, i aahia i roto i te oraraa poritita, o te faariroraa ia i te parau no te pūai ei rāveà e ìtehia ai te hoê nūnaa ei nūnaa. Eere anei e, o te òhipa atoà ia e tupu noa nei ā i teie mahana, oia hoì ei te mauhaa tamaì haamou taata pūai roa aè e riro ai te hoê nūnaa ei nūnaa pūai, ei nūnaa mataùhia, ei nūnaa faaturahia. Taua tiàturiraa ra i aahia i roto i te oraraa faaroo i taua ànotau ra, o te faariroraa ia i te parau no te rahi ei rāveà e taiòhia ai te hoê haapaòraa ei haapaòraa. Eere anei e, o te òhipa atoà ia e tupu nei i teie mahana. No to tātou taiā o te iti to tātou taiò, māmū atu ra tātou i mua i te mau òhipa o te tià ia parau. E aore ia no to tātou hinaaro-òre o te riro tātou ei Ètārētia iti, mataù atu ra tātou i te faaìte i te parautià i roto ia tātou, o te faaruè te taata ia tātou.

Oia ia. Ia faaroo anaè tātou i teie mahana i te tai oe o ta tātou fare pure, te haamanaò ra tātou i te parau no to Ietu fānau-raa-hia mai. Eiaha rā ia moèhia ia tātou e, i "Peterehēma", i roto i te hoê maa ôire iti, eiaha i te hoê ôire rahi mai Ierutarēma, to Ietu fānau-raa-hia.

I "Peterehēma" Iutea i fānauhia ai Ietu ... Ei haamanaòraa ia tātou, i te uì taata no teie mahana e, tei roto i to te hoê taata, to te hoê faanahoraa poritita, to te hoê oraraa faaroo, faariroraa i te parau no te haehaa, no te rāveà o te mauhaa-òre, no te òreraa e māmū i mua i te òhipa o te faaìno, o te faatītī, o te haavī i te nūnaa, e riro ai te hoê taata, te hoê faanahoraa poritita, te parau no te hoê Ètārētia, ei mea pūai o te au ia faaturahia, ei faahanahanaraa atu i te Atua.

I "Peterehēma" Iutea i fānauhia ai Ietu ... Ei haamanaòraa ia tātou, i te uì taata no teie tau e, o Noera, e ôroà o tei haamanaò ia tātou i te rahi hau ê no te maitai o te Atua e no te here hope-òre o te Atua ia tātou.

I "Peterehēma" Iutea i fānauhia ai Ietu ... Ei haamanaòraa e, te tiàturiraa, e aòre ia te faanahoraa o ta te Atua e tiaì nei ia tātou taaê noa atu ai te hopoià e mauhia ra e tātou, o te tiàturiraa ia e te faanahoraa o tei niuhia i nià i te parau no "Peterehēma" i reira to Ietu, oia hoì te Parau a te Atua riroraa mai ei taata mai ia tātou. O ia o ta tātou e tiaì nei i to na hoìraa mai, o ta tātou rā e haamanaò ra i to na haereà mai i te ao nei i teie mahana.

No reira, ei faanahoraa, e ei tiàturiraa "Peterehēma" aè ta tātou mai teie atu ôroà Noera. Âmene.

Jacques IHORAI
òrometua

POROÌ NO TE PŌ MATAHITI
(Mahana maha 31 no titema 1998)

Taiòraa : Mātaio 4,12-17.

Ìrava faaitoitōraa : Mātaio 4,17 'I reira to Ietu haamatarāa i te aò i te nā-ò-raa e : A tatarahapa, te fātata mai nei te Pātireia o te ao'.

E hoa ìno mā,

I teie pō hopeà no teie matahiti e hope nei, e i roto atoà i teie faaineineraa na tātou no te tomo i roto i te 3000raa o te matahiti, te faaroo faahou nei i teie parau no roto mai ia Ietu i to na haamatarāa i ta na òhipa i te tuhaa fenua no Tarireā, i te nā-ò-raa e : A tatarahapa, te fātata mai nei te Pātireia o te ao. E parau teie tei faarōhia i muri noa aè i to Ietu pāpetitorāhia, tō na tāmatarāhia e te tiāporo i te mētēpara e i tō na atoà ìterāa e ua tāpeāhia o Ioane Pāpetito. Ia hiòhia te parau no to Ietu haamatarāa i ta na òhipa, te vai ra teie mau parau no tō na pāpetitorāhia, tō na tāmatarāhia i te mētēpara e te parau no te tāpeāraahia o Ioane Pāpetito e Herota, tei riro ei mau parau aratai i ta na tāpura òhipa e i ta na faaiterāa i te Pātireia o te Atua.

Aita Ietu i haamata noa i ta na òhipa e aita te tahi mau tāpura òhipa i vai ê na i roto i to na orarāa. A tahi : Tō na fāriirāa i te pāpetitorāa a Ioane e to te Metua atoà haapāpūraa i to na mauruuru rahi e to na tiāturi i ta na Tamaiti, hou te òhipa. A piti : I to Ietu tāmatarāhia e te tiāporo i te mētēpara, ua faaitē atoà mai te Atua i tō na pārahi-fātata-raa i pihai iho i te Tamaiti. A toru : I to Ioane tāpeāraahia e to na faautāraahia i te utuā pohe, ua pārahi ā te Atua i pihai iho ia Ietu no te tāpura òhipa rahi e tiaì mai ra ia na. Te ìte noa ra tātou e, i roto i te orarāa o Ietu e to na Metua, te vai mau ra te tahi tūātirāa e te tahi tiāturi-pāpū-raa i rotopū ia rāua.

I mua i teie mau tumu parau, mea rahi roa atoà te mau uuiirāa e matara mai. No te aha Ietu i māiti ai i te tuhaa fenua o Tarireā, i te pae àpatoèrau no te fenua Paretetina, ei tahua haamatarāa i ta na òhipa. E aha te tūātirāa e vai ra i rotopū ia na e o Ioane Pāpetito. No te aha Ietu i faaruè ai i Nātarēta, no te haere i Taperenaumi. E aha te tumu Mātaio i faaòhipa i te parau tohu a Itāia 8,23-9,1. No te aha te faaiterāa èvaneria a Ietu i haamāuhia ai i nià i te parau no te tatarahapa e te parau no te Pātireia o te ao. Ia hiò-anaè-hia te haereraa o te mau manaò e vai ra i roto i teie taiòraa, o te Atua iho teie e aratai nei i ta na Tamaiti i roto i ta na òhipa, i te taime no te faatereraa i te tahi mau haapiirāa i roto i te mau tunato, te aòraa i te parau maitai no te Pātireia o te ao, o tei haamatahia mai e Ioane i te mētēpara no Iutea, e te faaoraraa i te mau mai e te mau pohe atoà o te taata, no te mea, o te Atua iho te fatu i te òhipa o ta Ietu e rave ra.

E mau uuiirāa noa teie o ta tātou e tāmata ra i te hiò ia au i te manaò o Mātaio i nià i teie mau parau. Mai te peu e, ua tāpeà noa mai o Māreto i te parau no to Ietu haereraa i Tarireā e to na haamatarāa i te aò, àrēa o Mātaio, ua rave mai ia o ia i teie mau parau e ua faariro ia rātou ei mau tumu haapiirāa nā na. Te tumu parau ta Mātaio e hinaaro nei e haafaufaa, o te aòraa ia a Ietu i nià i teie parau no te Pātireia o te Atua e tā na tītaurāa i te taata ia tatarahapa. Mai te peu e, ua haamata Ietu i ta

na aòraa na nià i teie parau no te tatarahapa, eita e òre te vai mau ra to na faufaa i roto i te parau no te fāriira e te tomoraa i roto i te Pātireia o te ao. Inaha, ua ìte-atoà-hia te faufaa rahi o teie parau, i te taime i faaòhipahia ai e Ioane Pāpetito e te rahi o te taata tei fārii i te pāpetitoraa. Àrèa i to Ietu faaòhiparaa i teie parau, ua pee te tahi mau taata ia na, o tā na i faariro ia rātou ei veà no te Pātireia o te ao, i roto i terā e terā pupu taata, i terā e terā vāhi. Te auraa, te parau no te tatarahapa e te Pātireia o te ao, e parau te reira no te mau taata atoà, no te mau tau atoà e no te mau vāhi atoà.

A hiò atoà na tātou i teie mau vāhi ta Mātaio e faahiti ra, mai ia Natarēta, Taperenaumi, e mau vāhi teie tei haamanaò mai ia tātou i te huru tahua òhiparaa i faaòhipahia e Ietu i roto i to na oraraa, oia hoì, ua haamata o ia i ta na òhipa na mua roa io na iho, i rotopū i to na nūnaa e ia au atoà i te huru oraraa e orahia ra e rātou. Oia atoà te parau no Tepuruna e o Nafatari, na òire āti-Īteraēra teie tei haruhia e to Ātura i te matahiti 734, o ta Mātaio e ìte ra i teie taime nei, i te tupuraa no te mau parau i tohuhia no teie na tuhaa fenua, na roto ia Ietu. Te auraa, aita Ietu i haere noa mai i roto i teie nei ao, no te faatiāmā noa i to na nūnaa i te mau faatītira a te nuu e te faanahoraa poritita no taua tau ra, ua haere atoà mai rā o ia e ìriti i to na nūnaa i te mana o te pōuri e te mataù, o ta te mau haapaòraa ètene no taua tau ra i faatupu i nià i te mau tamarii a te Atua, i nià i te mau mamòe i moè no te ùtuafare o Īteraēra.

Mai te peu e, ua faahiti poto noa o Mātaio i te parau no to Ietu pāpetitoraahia e Ioane Pāpetito, aita o ia e hinaaroo roa ra e haafaufaa i te reira mau parau, eiaha mai te mea e, aita mau to rātou e faufaa, eiaha rā te taata e faaruè i te taura metua no te parau àro no te Pātireia o te Atua. Na reira atoà hoì te parau no to Ioane Pāpetito tāpeàraahia e to na faautuàraahia e Herota i te utuà pohe, ua riro noa ia te reira ei haapāpūraa i te hopeàraa no te òhipa a Ioane Pāpetito e te haamataraa o te òhipa a Ietu Metia. Te manaò faufaa rā o te tiā ia tāpeàhia i nià i te parau no teie na àito o te Faufaa Āpī, o to te Atua ia faanahoraa i te òhipa a ta na Tamaiti i te taime i faaea ai ta Ioane Pāpetito. E au atu ra ia hiòhia i teie taime nei, te ôpani nei Ietu i te tahi mea tei haamatahia mai, no te ìriti i te tahi ùputa āpī na roto i ta na òhipa. Eere rā teie ôpaniraa no te haafaufaa-òre i te òhipa i haamatahia mai, ia rahi atu rā to na maitaì i roto i te òhipa o ta Ietu e rave ra, mai te tahi faaāpīraa i te mea tahito.

Ua haere Ietu i Tarirea haamata ai i ta na òhipa, e ua ìte atoà o ia i te mea o ta na e rave ra. Ua māiti o ia i tei tuhaa fenua, tei parau-atoà-hia te ‘Tarirea o te mau ètene’, no te mea, mea rahi roa te taata e ora ra i reira no te faaroo i ta na mau haapiiraa, e e mea rahi atoà hoì te mau huru haapiiraa e horoàhia ra i te taata, no te faaturoriraa i to rātou manaò. E tuhaa fenua atoà teie tei āuahaatihia e te mau nūnaa ètene, mai te nūnaa Fenitia (i te pae tooà o te rā), te nūnaa Turia (i te pae àpatoèrau e i te pae hitiā o te rā), e te nūnaa Tāmāria (i te pae àpatoà). No teie rauraa tō na, ua parauhia na e, aita e taata i upootiā aè nei i Tarirea. Te vāhi mau rā te reira ta te Fatu i māiti no te pororaa i te Hau o te Atua, oia hoì, te faaìteraa i te hinaaro o to na Metua i teie vāhi e te mau nūnaa atoà e pārahi ra i reira.

Te tahi atoà tahua òhiparaa ta Mātaio e horoà nei ia tātou, o teie ia òire no Taperenaumi. Ua haere atoà mai o Ietu i teie vāhi no te aò, oia hoì, no te āfai mai i te tahi parau pāpū ta to na Metua i horoà ia na, ei maitaì no te taata. Ua haere mai Ietu e faaite i te ture a te Atua, ta na mau faauerāa e ta na mau faaotiraa. Te auraa, teie mau parau atoà tā na e faaite nei, eere ia i tā na iho, e reo noa rā o ia no te Atua

i to na nūnaa, no te tītau ia rātou no te hoê oraraa âpī : A tatarahapa, te fātata mai nei te Pātireia o te ao. Teie parau no te tatarahapa, te tītau mai ra ia i te taata ia fāriu ê i ta na mau hara e te mau mea atoà e atea o ia i te Atua e te ora, no te hiò i te Atua e no te faaroo faahou ia na ia faaite mai i to na hinaaro; tau i te àveià no te hoì i te Atua ra. E tītauraa rū teie, no te mea te fātata mai ra te Pātireia o te ao.

O teie atoà te tahi parau e tano ia tātou i te hopeà no teie matahiti, hou tātou a tomo atu ai i roto i te tahi tau âpī, ma te hiò i te oraraa i roto i te tahi huru hiòraa âpī ta te tatarahapa e faatupu. I roto anaè i te tahi huru hiòraa âpī i te oraraa, e noaa atoà ai ia tātou ia fārii i te Pātireia o te ao, te Pātireia o te hopoi mai i te hau i roto i teie nei ao. Na roto i teie parau no te tatarahapa, te tītau faahou nei te Fatu ia tātou, ia ìriti i te ùputa o to tātou oraraa i te maitai rahì o te Atua, ta tō na Hau e horoà ā ia tātou i teie matahiti âpī ta tātou e fātata nei i te tomo.

Ia maitai tātou i roto i te here e te aroha o te Atua i teie matahiti âpī 1999.

Julien MAHAA
òrometua

**POROÌ NO TE MATAHITI ÂPĪ
(Mahana pae 01 no tenuare 1999)**

**Te mau taiòraa : Taratia 4, 4-7.
Taramo 8.**

Ia ora na tātou e hope roa i roto i te Aroha o te Torutahi Moà, te Metua, te Tamaiti e te Vārua Moà.

I te ômua-roa-raa no teie matahiti âpĪ, te tuuhia nei tātou e Pauro i mua i te tahi uiraa faufaa rahi no te oraraa faaroo, e i mua atoà i te hoê pāhonora a te Âpotetoro e horoà faatau aroha mai nei ei tautururaa i to tātou haereà faaroo nā te vaiāravaraa o teie matahiti âpĪ ; matahiti âpĪ tei riro atoà hoì ei matahiti hopeà no teie tenetere, e ei matahiti faaineineraa ia tātou no te fārii i te XXĪraa o te tenetere.

1. Te uiraa a Pauro ia tātou i roto i teie taiòraa pĪpĪria : O vai to tātou Atua ia au i tā na e faaite mai nei ia na nā roto ia Ietu Metia mā to na Vārua Moà.

No Pauro, teie ta na pāhonora a : Ia fārerei anaè mai te Atua i te taata nei nā roto ia Ietu Metia mā to na Vārua Moà, e pūpū faatau aroha mai te Atua ia na ei Metua no te taata o ta na e fārerei nei. Oia hoì, ia tupu anaè teie fārereira a i roto i te faaroo èvaneria, teie te parau a te Atua i te taata nei : O taù tamaiti òe i roto i taù Metia i faatataurohia e i tiāfaahou mai. E te hoê o te mau tāpaò e haapāpū mai nei e ua fāriihia teie tiāraa Metua o te Atua e te taata nei, o te reo pāhono ra ia : E Âpa, e taù Metua. (Taratia 4,6 ; Rōma 8,15).

Na teie fārereira a i roto i te faaroo èvaneria e haamatara i te hoê àai âpĪ i rotopū i te Atua Metua e teie nei taata o ta na e faatāvai nei ei tamarii na na i roto i te Metia mā te Vārua Moà. Te àrefa e te òmeta o teie tiāraa tamarii tāvai o te taata faaroo, o te Parau faatāvai ia a te Metua. Aore e mana na te ao nei no te tūmā i teie tiāraa tamarii tāvai o te taata faaroo (Taratia 5 ; Rōma 8,31-39).

I ô nei, te mahorahora atoà mai nei te parau o te Ètārētia ei vāhi e ei tau e ora ai te âmuitahiraa o te mau tamarii tāvai tei fārii i te Metua o te Metia ei Metua atoà no rātou. No teie mau tamarii tāvai, e tuhaa ta rātou i roto i te parau no te aòraa i te Èvaneria, te fāriira a i te pāpetitoraa (e te haapāpūraa o te pāpetitoraa : ia au i te faanahora a te E.E.P.F.), te faatiāraa i te ôroà a te Fatu, te arataira a te PĪpĪria ia au i te tūramaraa a te Vārua Moà.

E tuhaa atoà ta te mau tamarii tāvai i roto i te âpitiraa i te tōroà o te Metia, oia te tōroà faatiāmā e faahotu ora, ia tupu te ârueraa e te pure, te faaitera a e te tāviniraa. E e tuhaa atoà hoì ta te mau tamarii tāvai i roto i te âpitiraa i te tōroà o te Metia no te faariro i teie ao ei rahu na te Atua i roto i te tiaitururaa i te tupu-hope-roa-raa mai te faaâpĪraa o te Pātireia.

O vai to tātou Atua ia au i ta na e faaite mai nei ia na nā roto ia Ietu Metia mā to na Vārua Moà. Nā roto i teie uiraa, e ia au i te pāhonora a Pauro, ua pāhono-atoà-hia ia te uiraa ra : O vai tātou nei ia au i te hinaaro o te Atua e faaitehia mai nei e Ietu Metia mā te Vārua Moà. Oia hoì, ua pāhono-atoà-hia ihoā ia te uiraa a te Taramo

8,4.

2. I mua i te rauraa no te mau faatītīraa o teie tau, mai te mau faatītīraa ĭte-mata-hia e faaroo-tarià-hia e tae noa atu i te mau faatītīraa e rave-moèmoè-hia nei, e tuhaa na tātou i te tautururaa ia tātou i te ĭteraa e tei mua tātou i te hea huru Atua i te oraraa, e te tauturu-atoà-raa i te mau taata atoà ia ĭte atoà rātou e tei mua rātou i te hea huru Atua i te oraraa : Te atua ānei e ôpanipani nei i te taata i roto te vai-tamarii-rii-raa (Tenete 3,5), e aore ia te Atua e tītau mai nei i ta na mau tamarii tāvai ia paari i roto i te Metia (Ēfetia 4, 13-16). Te atua ānei e faatītī nei i te taata (Jeremia 2, 27 - 28), e aore ia te Atua e faatiāmā nei e e aroha mai nei i te taata hara nei (Ioane 8, 36).

Ei faaitoitoraa ia tātou, teie te tahi Taramo âpī na tātou :

1. E to mātou Faaora e to mātou Fatu, e Ietu Metia e, ia haamaitāhia to ĭda tei faatiāmā ia mātou te feiā hara nei ei mau tamarii tāvai na te Metua.
 2. Nā roto i te oraraa faaroo, te tiāmā nei mātou i te faatītīraa a te ture e i te haamataūraa a te pohe.
 3. Ia hiò mātou i te mau âmuitahiraa faaroo nā te ao nei, rātou hoì e ora nei mā te faaroo e te haapaò i to Parau i roto i te òaòà o te pāpetitoraa e te hau o te ôroà èufari, i roto i te mau ârueraa e te mau pure, i roto i te mau faaĭteraa e te mau tāviniraa, i roto i te mau àti e te mau ahoaho, i roto i te mau âmahamaharaa e te mau hāmani-ĭno-raa.
 4. E aha te taata faaroo nei i aroha tāmāu mai ai òe ia na.
 5. Ia hiò mātou i teie nei ao i roto i to na mau maitā e ta na mau òhipa piò. E aha te taata tālātā i haapaò ai òe ia na.
 6. Ua haafānau òe ia mātou ei Ētārētia i mua i to terōno hanahana e i mua i to te ao nei, e ua tuu mai òe i roto ia mātou te tiaĭtururaa no to Pātireia.
 7. A haamaitā i to Ētārētia ia pāutuutu o ia i roto i to na tītau-raa-hia no te poro i te Ēvaneria faatiāmā e faaora, e no te tāvini i te mau taata atoà ia fāriu rātou ia òe na.
 8. E to mātou Faaora e to mātou Fatu, e Ietu Metia e, ia haamaitāhia to ĭda tei faatiāmā ia mātou te feiā hara nei ei mau tamarii tāvai na te Metua.
- Ia àuhune mai ā te haamaitāraa a te Torutahi Moà, te Metua, te Tamaiti e te Vārua Moà i roto i to tātou haereà faaroo èvaneira nā te vaiāravaraa e vauvauhia mai nei e te mau marama no teie matahiti âpī. Āmene.

Tihiri LUCAS
òrometua

POROÌ NO TE TĀPATI
(3 no tenuare 1999)

**(Ìritiraa i te Hepetoma Pure no te Hoêraa
 no te mau maru-metia o teie nei ao)**

Tumu parau : "Te ìte nei au i te hoê raì âpī e te hoê fenua âpī"
(Āpotarupo 21,1)

E to te huifaaroo,

Te tumu parau tei tāpaðhia mai no teie tāpati e ìriti ai tātou i te hepetoma pure no teie matahiti âpī 1999 o ta tātou i tomo mai nei, ua haamauhia ia i nià i te reo no te âpotetoro ra o Ioane i roto i te puta Āpotarupo 21,1 tei na ô mai e :

"Ua ìte atu ra vau i te hoê raì âpī e te hoê fenua âpī ..."

Eita e òre e, e ìrava au-maitaì-hia teie e tātou i te faahiti i te taima e faaineine ai tātou i te tomo i roto i te hoê tau âpī. Eita atoà e òre e, ua rave pinepine te mau òrometua, te mau tiàtono, te mau poro evaneria i teie parau ei parau faaitoito i to te huifaaroo no te tomoraa i roto i te tau âpī. E aore ia, ua ravehia teie parau no te tahi atu mau taima e te tahi atu mau ôroà. A tirā noa atu te mau taima i faaroo ai tātou i teie parau e tae roa mai i te ômuaraa no teie matahiti âpī 1999, teie ā tātou i mua i teie parau no te hoê raì âpī e te hoê fenua âpī.

Eita e òre te tahi mau uiuiraa i te fānau mai i roto i to tātou feruriraa e te ìmi nei tātou i te mau pāhonoraa no te huru no taua raì âpī ra e taua fenua âpī ra. Aita anei hoì teie parau ta Ioane i riro ei moemoeā i te taima a tāpeàhia ai o ia i nià i te motu no Pātamo. Mai te peu e, te hiti ra te parau no te raì âpī e te fenua âpī, te faaìte mai ra ia te reira ia tātou, te vai ra ia te hoê raì tahito e te hoê fenua tahito, no te mea e manaò tumu te reira i roto i te taata, ia parau-anaè-hia te parau no te hoê mea âpī, te vai ra ia te mea tahito. Eaha rā taua mea tahito ra o ta Ioane i ìte e riro mai ei mea âpī.

Mea maitaì e faahoì i to tātou feruriraa i muri no te hiò i te huru no to te Atua rahuraa i teie na parau e piti oia hoì, te parau no te raì e te parau no te fenua. Na te puta Tēnete e tauturu mai ia tātou i te ìteraa i teie na parau e piti i roto i te pene matamua. Teie ia te auraa, te ômua nei te Pipīria, na roto i te puta Tēnete (pene 1, ìr. 1) i te faahitiraa i teie na parau e piti e to tātou ìteraa i te mau mea faahiahia ta te Atua i faatupu no te rahuraa i teie nei ao, o te riro hoì ei mau mea maitaì. Ārea rā, i roto i te roaraa no te tau e no te âai, e tae roa mai i te tau no Ietu e no Ioane atoà hoì, ua tupu te tahi mau tauuiiraa rahi, tei faataui i te huru o te reva e te fenua na roto i te raveraa a te taata, mai te mea ra, ia haapoto-noa-hia, ua hinaaro te taata e ia riro o ia ei fatu no te raì e no te fenua, a nehenehe ai ia na ia faatupu i to na mau hinaaro mai tā na i manaò. Te raì, mai tātou paha i faarooroo, ua parauhia ei terōno no te Atua, e te fenua, ua riro ia ei taahiraa âvae no na, ei faaìteraa ia e, o te Atua mau te Fatu no te raì e te fenua.

E inaha, i roto i ta tātou parau no teie mahana, i roto i te puta hopeà no te Pipīria, te faaite mai nei Ioane ia tātou i te parau no te hoê raì âpī e no te hoê fenua âpī. Eaha rā te tumu no teie parau ta Ioane. I roto i to na ànotau, oia hoì i te pae rii hopeà no te tēnetere matamua (area matahiti 90-100), ua ûàna roa te hāmani- ìno-
raa a te Hau Rōma i nià i te mau teretetiāno e mai te mea ra, ua riro taua Hau ra ei Hau pūai, tei mataùhia e te tahi atu mau Pātireia, faarirohia atu ai ei Hau tei fatu i te raì e te fenua.

No taua huru ra, i tià ai o Ioane i nià no te faaite, mā te mataù-òre, i te mouraa no te raì matamua e te fenua matamua, no te faatupu i te hoê raì e te hoê fenua âpī, no te faahoì i te tiàraa fatu o te Atua i nià i te mau mea atoà tā na iho i rahu, o ia anaè te fatu e aita atu. Te tupuraa no taua raì e taua fenua âpī ra, e tuhaa anaè te reira na te Atua, e te tuhaa a te taata, o te tiaàraa ia i tō na tupuraa. Eita e òre i te tupu i te hoê taimè manaò-òre-hia, mai te huru no te haereraa mai no te hoê taata êiā. I roto i na taiòraa e maha no teie mahana, e ìte tātou i te huru no taua raì e taua fenua âpī ra, maori rā e vāhi e tupu mau ai te hinaaro o te Atua, i roto i te raì e i nià atoa i te fenua nei. To mutaa iho raì e to mutaa iho fenua, ia au i te reo o Ioane, ua viivii roa na roto i te raveraa a te taata. Ua riro ei vahi faatupuraa i te hinaaro o te taata.

I roto i ta na mau haapiiraa i roto i te mau Èvaneria, e mea pinepine atoà Ietu i te faahiti i te parau no te mea tahito e te mea âpī. Na reira atoa i roto i te pure o tā na i haapii i ta na mau pipi, ua faahiti Ietu i te parau no te tupuraa no te Pātireia o te Atua i nià i te fenua nei e i roto i te raì. Ta tātou tuhaa i teie tau, eere ia no te pure noa, o te faatupu atoa rā, no te faaateatea i te mau âmahamaharaa, te mau fifi rau e tupu nei i roto i teie ao, e taua huru ra, te faaite noa mai ra e, tei roto noa ā tātou i te hoê ao o te fātata roa i te mou. Ia riro te raì âpī, te fenua âpī, ei nau parau tei turaì i te taata i te ìteraa i te hanahana o te Atua i nià i te mau mea atoà tā na iho i rahu.

Marama TAUIRA
òrometua

POROÌ NO TE MONIRE (4 no tenuare 1999)

Ìrava faaitoito : Âpotarupo 21,2 v.m. : “E ìte atu ra hoì au, o Ioane, i te ôire moà ia Ierutarēma âpī...”

E hoa ìno mā,

Eere i te mea òhie te oraraa i te ôire nei, e au o ia i te àrora tāmāu. E fārerei-pinepine-hia te tahi au-òreraa tei haapūai atu i te mau manaò faahapa rū, te taiā, te tiāturi-òre, te moèmoè e te faatitīraa. Ua anaì te mau pereoo i nià i te porōmu, te faaruè aahiata nei te mau metua i te ùtuafare no te tāpapa i te ôire.

Te hoê hiòraa âmui, te tūtava nei terā e terā eiaha te hau ia tāpoīhia e te àrepurepu, eiaha te ôire ia paremo i roto i te ìno.

Ia tūtonu to tātou mau mata i nià i te feiā e noho tāmāu nei i Papeete, aore ia te tahi atu mau ôire ê, te riro rā anei te mau hiero ei haapeuraa na te feiā e noho ra i reira. Te tiā rā anei te manaò o te pāpai Taramo 48,1 "òàòà aè ra vau e te feiā atoà i parau mai ia ù e tātou i te fare o Iehova". No te aha te hiero i riro ai ei òàðaraa na Tāvita.

Te ìte atu ra te mata faaroo o Tāvita ia Ierutarēma mai te hoê vāhi nohoraa no te Atua, i reira te nūnaa e âmui mai ai no te haamori e te pure i te Atua. E au o ia i te hoê metua fānau tei tāpapahia e ta na mau tamarii tere perenina, rātou tei ìte e, e noaa te maitaì i te feiā atoà e pure i roto i te hiero.

Te haapii mai nei Tāvita i te Taramo 122, aita e vāhi o te hiero o tei òre i taeāhia i te mana e te hau o te Atua mai te "uputa, te terono, te mau patu". No te âti-Iuta, aita to te Atua e parau i rapae aè i te hiero o Ierutarēma. Te mana nei te Atua i te mau taime atoà e i te mau vāhi atoà o taua hiero ra. I roto anaè te Atua i te hiero o Ierutarēma e haamorihia ai. I poroì ai Tāvita e : “E pure ia Ierutarēma ia Hau”.

Ua tae roa mai terā hana tiāturiraa i te tau o Ietu, ta na i haamanaò i roto i te Ioane pene 4 "... e te parau nei òutou, tei Ierutarēma te vāhi e tiā ai ia haamori e te taata..., ìr. 20". Ua ineine Ietu i te ôtarò i teie tiāturiraa tahito, ua hōhora i te vauvau âpī i te parauraa atu e "... ua fātata te hora ... e òre hoì e haere i Ierutarēma, haamori ai i te Metua, ìr. 21".

Te ìte atu ra tātou i to Ietu faaâpīraa i te huru no to te taata haafātataraa i te Atua. Aita faahou te haamoriraa Atua i tāòtiāhia i nià i te mouà, aore ia i roto i te ôire o Ierutarēma, ua purara te vāhi haamoriraa, ua haapihapiha e terā e terā nūnaa. Te ìriti nei Ietu i te hoê ùputa âpī no to te ao, i roto i te rauraa o to na huru. Te mono nei Ietu iho i te tiāraa o te hiero “ o to na tino iho ra te hiero tā na e parau ra” 2,21. Ua tae roa Ietu i te pūpū ia na iho ei vāhi haamoriraa, ei ùputa fārereiraa na te Atua i te taata e na te taata i te Atua.

I roto i te pene 4, ua nuu faahou ta Ioane hiòraa i mua, aita Ietu i faaea noa i nià i te "vāhi", ua reformatio atoà o ia i "te tereraa o te tiāturiraa faaroo" mai tā na e parau ra i te ìrava 23 "ia haamorihia te Atua ma te vārua e te parau mau, o te huru ia o te

feiā haamori ta te Metua e tītau nei".

Na te Vārua tei horoàhia e te Atua ia Ietu ra i faaite ia rātou i te êà haamoriraa tei au i te Atua mai ta na i parau i te Ioane 15,26 " ... O te Vārua parau mau no ô o ia i te Metua ra, na na vau e faaite..." Ua tae roa o Ietu i te faaâpī i te fā o ta rātou haamoriraa, ua faaite i te êà e ite ai rātou i te Atua "O vau te êà, e te parau mau e te ora, aore roa e taata e tae i te Metua ra, maori rā e ia ù" (14,6).

I roto i te Âpotarupo, ua tauī faahou te parau o Ierutarēma. Ua fāriu tiā Ioane mai ia Ītaia perofeta i to na aro no te ĩmi i te hoē Ierutarēma apī, te hoē ôire parautiā. E ôire faufaa no te hīroà faaroo e te tiaitururaa no te nūnaa Īteraēra. E eere faahou teie hiero i te mea hāmanihia e te rima taata, e taoà horoà rā na te Atua iho i te feiā tei haamori ia na. Ua rave roa mai teie ôire i te hohoà o te hoē vahine faaipoipo tei ineine i te tāatihia i te Ârenio. Te Atua teie e pūpū mai nei ia na iho ei hiero haapūraa no to te ao.

Te faaapīhia nei te auraa no te haamoriraa Atua, e vāhi i reira e ora-hope-hia ai, tāuà ai te tahi i te tahi, e âmuitahi ai te feiā tiāturi Atua.

Ia au i teie tiaāraa, e mea tītauhia te mau Teretetano ia faatiā i roto i teie ao e i teie nei ā, i te mau ôire no te hau. A ĩmi noa ai te mau Ētārētia i te hoēraa i purehia na e te Metia, e tītauhia rā i te âmuiraa Teretetano ia riro atu ei hohoà Ierutarēma apī ma te tinai i te taiā e te tiāturi-òre, e ma te haapaari i te mau taura o te hau. Na roto i teie tiaitururaa, te tūtava nei tātou e faanaho i teie nei ā, ma te tiāturi pāpū i te mau fafauraa a te Atua no âmuri atu. Rau noa atu ā te vahi tei reira tātou i te nohoraa, te tītau nei Ioane ia tātou i teie mahana ia ĩmi tātou i te parautiā, i te hau e te âau tāuà te tahi i te tahi. Âmene.

Tāoàhere HOIORE
òrometua

POROÌ NO TE MAHANA PITI
(5 no tenuare 1999)

Taiðraa : 2 Parareipomeno 6,12-21.
Taramo 145,8-21.
Èfetia 2,19-22.
Ioane 1,1-14.

Tumu parau : "Inaha, te noho ra te Atua io te taata."

I mua i te tumu parau i faataahia no tātou i teie pō mahana piti, oia te parau no to te Atua nohoraa io te taata, e i mua atoà hoì te mau taiðraa ta tātou i faaroo aè nei, te tuuhia nei tātou i mua i te hoê uiuiraa manaò. E uiuiraa i te parau no te vairaa o te Atua e te huru no to na tiàhaparaa, to na nohoraa i nià i te fenua nei.

Te uiraa matamua e tano e feruri, te uiraa ia i uihia e te arii Tōromona i te taima a tomohia ai te hiero rahi o Ierutarēma o ta na iho i patu ia au te faauerāa a te Atua (2 Parareipomeno 6, 18). Te na ô ra ta na uiraa: "Te pārahi ra anei te Atua io te taata i nià i te fenua ; inaha hoì te raì nei, te raì teitei roa ra, e òre ā òe e ò ; a tae ai hoì i teie fare i faatiàhia e au nei." Mai te peu, e faatano tātou i teie uiraa a Tōromona i nià ia tātou, teie ia te tahi taìraa e tano e parau e : ua ìte anei te taata e Atua teie e vai nei, e Atua teie e pārahi nei io na iho, e Atua teie e tiàhapa nei i nià i te fenua."

I mua i terā uiuiraa, e tūtava te manaò no te ìmi i te tītauraa ta te taata ui e hinaaro ra e tatara. Te tahi manaò e iho mai i roto ia tātou, o te hinaarōraa ia e haapāpū, te tūāti noa ra anei te manaò, e parautiā mau anei ta te arii o Tōromona e faì ra : te fenua nei, e pārahiraau mau ia no te taata e e tiàhaparaa atoà hoì no te Atua. No te mea rā e parau ui teie, e iho atoà mai ia terā manaò e, e faìraa pāpū mau anei ta Tōromona, e aòre ra aita roa atu o ia i pāpū e, te pārahi ra te Atua i nià i te fenua, i rotopū i te taata. I mua i te hiero tā na i patu ia au te faauerāa a te Atua i to na metua ia Tāvita, te hiò ra o ia i te huru o taua fare hāmanihia e te rima taata e te fāito ra o ia i taua fare ra, to na rahi, to na ùnaùna, to na nahonaho. E te ui ā rā o ia e : "E pārahi mau mai anei te Atua io te taata nei i nià i te fenua. Inaha hoì te raì nei, te raì teitei roa ra, e òre ā òe e ò ; a tae ai hoì i teie nei fare i faatiàhiā e au nei."

Eita paha e òre i roto i te hiðraa a te arii, noa atu to na rahi, noa atu to na nehenehe, eita teie hiero i hāmanihia e ana e rāvaì no te farii i te hanahana o te Atua. Eita e roaa i te taata ia ôpanipani i te Atua i roto i te hoê tiàhapa i fāitohia e te taata. Te tae roa atoà ra to na manaò i te faìraa e, eita te fenua e te raì e ravaì no te fārii i te hanahana o te Atua. Eere anei, na roto i teie huru uiuiraa, te faì ra te arii Tōromona i te mana hau ê o te Atua e te ìte ra o ia e Atua mana rahi mau tō na, e Atua tei òre e roaa i te taata ia fāito, ia tātōtiā e ia ôpanipani i roto noa i te hoê vairaa.

Te turu atoà ra te pāpaì Taramo i taua faìraa a te arii ra o Tōromona, inaha te parau ra o ia: "E vai te aroha faaherehere o te Atua i nià i ta na mau òhipa atoà" (Taramo 145,9 v.h.). Aita te hanahana o te Atua e to na aroha faaherehere i vai noa i te raì, i nià i te fenua ano noa, ua tāpōi atoà rā i te mau mea atoà tā na i rahu e tā na i hāmani. Te hōhora ra e te faatāvai ra te Atua i to na aroha i nià i te mau mea atoà e vai ra i nià i te fenua, te mau î atoà, te natura e te taata. Aita hoê mea iti aè i

faaèrehia e te aroha faaherehere o te Atua. I mua i terā huru fairaa a te pāpai Taramo, te pāpū ra ia te manaò e, eita e roaa i te taata ia fāito, ia tāōtiā e ia ôpanipani i te Atua. E pārahiraa pāpū e e tiāhaparaa mau, e nohorooa to na io te taata i niā i te fenua.

Hau roa te manaò i te pāpūraa ia faaroo anaè i te parau maitai e horoàhia ra e Ioane i te na-ô-raa e : "Riro mai nei te Parau ei taata e ua tiāhapap io tātou nei" (Ioane 1, 14). No to na aroha rahi i te taata, ua hinaaro roa te Atua e pūhapa i roto i te taata, mā te rave i te huru o te taata i roto i to na veveraa. Aita o ia i māiti i te pūhapa i te vāhi teitei, vāhi nahonaho roa aè i roto i te faanahoraa a te taata. Aita o ia i rave i te fāito hanahana e au i te hiòraa a te taata. Ua faaite rā o ia i to na mana hau ê na roto i te àhuraa i te haehaa o te veve. Ua tiaì te taata ia na i te vāhi ta na i manaò e tano i te hoê Atua hanahana, ârèa te Atua, ua pātia o ia i to na pūhapa i te vāhi haehaa roa i roto i te faanahoraa a te taata. I roto i te faanahoraa a te Atua e ìtehia ai te huru mau o te taata. E vai- tahaa te manaò taata e e ìte-maitai-hia te vāhi i reira to na haamauraa i to na tiaturiraa. Te feiā i hinaaro i te hoê Atua taraihia e to rātou ìho mau hiaàiraa, ua mata-ê i te Arii i fānauhia i roto i te ûmete. Àrea te feiā i tiaì i te hoê Atua tei tâuà i to rātou veve e to rātou mau hepohepo, ua fārii ia i te Parau a te Atua tei riro mai ei taata ma te âau tae e te faaroo. O rātou i fārii ia na, riro roa atu ra rātou ei mau tamarii na te Atua, e feiā âià i te ùtuafare metua.

Oia mau, te feiā i fārii i te Parau i riro mai ei taata, o ia te Tamaiti a te Atua, ua riro rātou ei mero tumu no te ùtuafare o te Atua. O te parau ia ta te rata i to Èfetia e haapāpū ra i te pene 2, ìrava 6 : na roto i te Metia ra ia Ietu, "eere faahou tātou i te taata èè e te purutia, e mero tumu rā no te ùtuafare o te Atua" (Èfetia 2, 6). Te auraa ra, na roto i te faatupuraa i te hinaaro o te Atua, te ô nei tātou i roto roa i te ùtuafare o te Atua, te fānaò ra e te ora pāpū ra i roto i te aroha o te Atua. Te feiā i mau i te tiāraa , maru-metia teie e tītauia nei ia ora i roto i te âmuitahiraa no taua ùtuafare mai, mai te taeà e te tuahine tei faaāpīhia e te Vārua ora o te Atua Metua.

No reira, i mua i teie mau taiòraa e i mua hoì i ta tātou tumu parau, te tītauia nei tātou ia uiui rii i roto ia tātou. Ua riro mau anei to tātou oraraa, te mau maitai ta tātou e fānaò noa nei, te mau òhipa ta tātou e haa noa nei, te fenua e fārii ra i ta tātou tāravaravaraa e to tātou hoì mau taahiraa âvae, taua fenua ra, to na mau maitai, te mau òhipa atoà ta tātou e haa nei i niā ia na, e tano anei tātou ia manaò noa e : o tātou noa teie e pārahi nei i niā ia na. E ui na tātou e, o tātou te taata nei te fatu o te fenua e to na mau î atoà. Ora noa ai tātou i niā ia na, hutī noa ai tātou i te aho no te pāmu i te māfatu e ôtuì noa ra i roto i to tātou ôuma, te iho mai ra anei te tahi manaò i roto i to tātou feruriraa e, to tātou oraraa, to tātou pārahiraa i niā i te fenua nei, eere ia o tātou anaè. Te haapāpū mai ra te Parau a te Atua, te noho mau ra te Atua iō tātou nei e tei ia tātou ra te Atua. Te Atua e o tātou. Tātou e o te Atua i te fenua nei. Tei rotopū o ia ia tātou nei, tei roto roa ia tātou nei. Ia au te pehepehe a te pāpai Taramo, "te vai noa ra te aroha faaherehere o te Atua i niā i ta na mau òhipa atoà".

Ia haamaitaihia te Atua, te Tumu nui o te ora.

Emma FAUA-TUFARIUA

POROÌ NO TE MAHANA TORU
(06 no tenuare 1999)

Ruta 8,49-56 : "eiaha e mataù, e faaroo noa mai e ora ia o ia"

O vai ia metua eita e haapeàpeà i te àti o ta na mau tamarii, o vai ia metua eita e mataù ia ìte o ia i ta na tamarii i te ùputa o te pohe. Eita ānei o ia e ìmi i te mau rāveà atoà ia ora mai teie tamarii i roohia e te mai. E ìmi o ia i te mau taote atoà ño te faaora i teie tama. Eita o ia e taiā i te haere e fārerei i te taata noa atu aita o ia i mātau.

Te huru terā o te taata e parauhia e metua. No te mea te metua, o te taata ia i haapeàpeà i te ora o ta na mau tamarii, e taata o tei haapeàpeà i te ora o te taata. Mai to tātou metua i te ao, tei haapeàpeà i te parau o to tātou ora e o tei ìmi i te mau rāveà atoà ia ora te mau taata atoà, eiaha i tā na anaè i fānau, tā na atoà rā i fārii ei tamarii nā na.

Ta tātou nei taiòraa no teie mahana, te faaite ra ia i te peàpeà o te hoè taata i te àti mai i roohia e ta na tamahine fānau-tahi. O Iaero te ià o teie taata, e tāvana no te Tunato. Te auraa, e taata tiàraa teitei i roto i te oraraa faaroo, eita e òre tei ìtehia no to na faaroo e no to na haapaò i te òhipa.

Te ìte atoà ra ia tātou i te fāito peàpeà e vai ra i roto i teie metua tāne, e to na faaitoitoraa i te ìmi i te mau rāveà atoà, e ua tae roa mai i mua ia Ietu, ua tīpapa i ta na pae āvae no te ani ia na ia faaora o ia i ta na tamahine. Eita e òre, aita ā teie taata i na reira atu ra i mua i te tahi atu taata, oia hoì te tīpaparaa i raro, no te tiàraa o ta na e amo ra. E tāvana hoì o ia. Teie rā, no te ora o ta na tamahine fānau-tahi, aita o ia e taiā i te tīpapa i raro i te āvae o teie taata o Ietu, o tā na i faaroo ia parauhia, o tā na atoà rā i pātoì no te huru o ta na mau parau e no ta na mau òhipa. Eita e òre o Iaero i te mānaònaò atoà i te hiòraa a to na mau taeà no te tunato. No te mea rā, te huru teie o te metua i here i ta na tamarii, eita o ia e hepohepo i ta te taata parauraa i nià ia na, i te tano-òre o to na huru ia au i te tiàraa o ta na e amo ra. Hoè noa mea e vai i mua ia na, ta na tamahine ia ora. To na itoito, tei roto ia i to na here i ta na tamahine. Tei roto i to na hīroà metua.

Te faaite ra o Ruta e ua fārii Ietu i teie nei aniraa a Iaero. No te hoè rā òhipa i tupu i nià i te êà (te vahine mai) i taupupu ai to rātou tere. I taua taime ra, ua tae mai te parau peàpeà, e ua faauè mai te tamahine. Ua nā mua iho te pohe i te tae i to na fare. No reira, eiaha e haapeàpeà faahou i te òrometua i roto i ta na òhipa. E hoì rā i te fare no te fārii i te pohe o ta na tamahine.

I roto i te tahi hiòraa, ua tano roa te manaò o teie mau tāvini. O to tātou atoà terā huru i mua i te parau no te pohe ia tae mai o ia. No te mea aita atu ta tātou e rāveà faahou maoti te fārii i to na tupuraa ei faaotiraa na te Atua.

No Ietu rā, aita o ia e fārii nei i te reira, e te parau nei i teie metua tāne, "eiaha e mataù, e faaroo noa mai e ora ia o ia". I nià i te êà no te ìmiraa i te ora, e i mua i te tupuraa no te pohe i tae mai i to na tarià, te tītau-faahou-hia nei ia na ia tiàturi i te parau a te Fatu. Inaha, ua ìte o ia i te fāito o te mai i te taime a faaruè atu ai o ia i te

ùtuafare. E aha atu ā te tahi mea e tano ia tiaì o ia no ô mai i te Fatu ra. Ma te faaòromaì rā e te tiāturi, ua faaroo o Iaero i te reo o Ietu i ani ia faaroo o ia. Ua ìte tātou e ua ora teie tamahine ia au i te hinaaro o te Fatu.

Te mea hau roa atu rā, o tē tiā ia tātou ia hiò, a taa atu ai i te ora i noaa faahou i teie tamahine, o te faaroo ia o teie metua tāne, tei òre i tauì to na manaò i te parau a te Fatu, noa to na māuiui e to na peàpeà. Tei roto i to na faaroo e to na faaòromaì-māite-raa i te tupuraa no te parau a te Fatu. Mai te vahine maì i noaa ia na te ora nā roto noa i te tāpeàraa i te hiti àhu o Ietu, e terā tiāturiraa e, e ora te noaa ia na i terā noa tuhaa àhu iti. Noa atu te rahi o te taata, ua faaòromaì atoà o ia i to na haamā e ua faaìte ia na i mua i te Fatu. Te temeio rahi, o te mea ia i tupu i roto i te âau o teie metua tāne, na reira atoà o tei tupu i roto i te vahine maì. To rāua faaroo i te Atua e i ta na Parau.

E faaitoitoraa rahi teie i te mau maru-metia no teie mahana, te ìmi-tuutuu-òre-raa i te ora e te tiāturiraa hoì e, tei roto i te Parau a te Atua e noaa ai taua ora ra, noa atu te ìno e âuahaati nei ia tātou i teie mahana, o ta tātou e mātaìtaì noa nei na roto i te àfata teata, e aore ia, i pihai iho roa ia tātou nei. O tei haamanaò tāmāu mai e te òhipa noa nei te ìno e te pohe i roto i teie nei ao.

No reira, teie reo, eiaha e mataù e faaroo noa mai, e reo ia tei parau atoà mai ia tātou i teie mahana. Eiaha e mataù i te pohe, eiaha e ôtohe i mua i te mau haamataùraa e òre ai to tātou tiāraa maru-metia. Oia hoì te tiāraa o te feiā i fārii i te maru o te Metia e tei ìte i te mea o tā na e tītau nei no te taata e rave rahi.

Te riro nei teie nei tāvana ei hiòraa na tātou, tei òre i faaruè ia Ietu i te taime fifi roa aè o to na oraraa, a faaìtehia mai ai ia te parau o te pohe o ta na tamahine. No reira, no tātou atoà teie parau, eiaha e haaparuparu e faaitoito rā i te âpee ia na e te tuu atoà i to tātou mau fifi i ta na pae âvae i te ômuaraa no teie matahiti. Ia ora na.

Taarii MARAEA
òrometua

POROÌ NO TE MAHANA MAHA
(07 no tenuare 1999)

Te mau taiòraa : Teuteronomi 30.15-20

Taramo 16

Torota 3.1-10

Ioane 11.17-27

Poròl : 'E òre roa te pohe...' (Apotarupo 21, 4 v.r.)

E hoa ìno mā,

Ia faaroo anaè tātou i teie huru haapāpūraa manaò ta te puta Âpotarupo e horoà ra ia tātou i teie mahana, e teie mau hohoà, mau parau, mau reo, mau û ta Ioane e horoà nei i roto i teie ôrama ei faaìteraa na na i to na tiàturi pāpū i te Atua, e ia huri aè to tātou aro i teie mau mea e tupu noa nei i roto i to tātou ao, i terā vāhi e i terā vāhi, i mua i teie rahiraa taata e pohe nei i te mahana tātāi tahi i te maì, te poia, te veve, te àti porōmu, te tamaì, etv..., eita e òre to tātou manaò i te uiui e, e aha ia, e parau mau anei hoì teie, noa atu ia teie parau no te tahi raì âpī e te tahi fenua âpī. E òre roa anei te pohe. Aita anei hoì teie parau e haamoemoeā ra i te taata, i te hinaaroraa e faaruè òiòi i to na oraraa i teie ao no te tāpapa i terā vāhi e faaìtehia mai ra no te tahi ao maitāi roa aè no te oraraa, e eita te vārua e haapeàpeà faahou i te mau mea e tupu mai i nià ia na, inaha hoì e haapohe-roa-hia te pohe e to na mana haapohe.

A hiò noa na i terā mau hohoà e pata-hānoa-hia ra i mua i te mata o te taata paari e te tamarii, i mua atoà hoì i te mata-tiàturi o te feiā faaroo, i nià i te huru no te mau òhipa e tupu ia au i te tahi mau parau e faatiāhia ra e teie puta Âpotarupo. E teie hoì e faaìte-haere-hia mai ra i teie mahana, e te tano hoì o te mau ôriò-mata o te mau tāviriri hohoà i nià i terā mau vāhi e faahitimahuta ra i te vārua o te taata. A hiò noa atu na i terā mau ivi àoào hohoà oà poti o terā mau taata aita i horoàhia te māa, e terā mau taata e faariro ra i te taparahiraa taata ei òhipa haùti e te ârearea. Ua api te mau fare maì, ua api te mau menema, ua api te ao i te hauà pohe. Mai mua mai e tae roa mai i teie nei, te pārahi noa ra te taata i roto i te mataù. Parau mau, te mataù, o te hoê te reira o te mau huero e tuputupu rii noa ra i roto i to tātou oraraa, no te mea, ua haapihia mai ia mataù e ua mātau roa i te mataù. E au atu ra ia e, te mau hohoà atoà e tuuhia nei i mua i to tātou mata, te mea maitāi e te mea ìno e ôpū hoê rāua, e mau mea faariàrià anaè te reira i to tātou vārua. E mataù te taata paari i te pōpoti, e mataù te tamarii ia faahopuhia o ia i te pape i te mau ahiahi atoà, e mataù te ùrī i te piifare e te haamataù atoà nei te taata i te Atua.

I mua i te pohe, aita e vāhi aita e tāpaò faaara e haamanaò ra i to na parau, i roto i te ùtuafare, i te vāhi raveraa òhipa, i roto i te fare pure, i nià i te manureva, i nià i te pāhi, i te vāhi tāmāraa, i te vāhi taòtoraa... E au atu ra ia e, e aita e vāhi e aita te parau no te pohe i faahitihia. E tano huru tano to terā maa parau ra e : 'Ua fānauhia mai o ia no te pohe'. Te riro ra te pohe mai to tātou ata e âpee noa ra ia tātou, e aore ia mai te tahi tahora tei fārii i te mau pape no roto mai i te mau ânāvai. E tīpaeraa ôtahi no te mau mea atoà. Teie rā, i mua i teie parau e horoàhia mai ra ia tātou, e parau haafānau te reira i te tahi tiaìtururaa ora i roto i te oraraa o te taata tātāi tahi, noa atu terā mau mea ta to na mata e ìte ra e tei haapūàreàre i to na vārua.

E ia hiòhia mai hoì tātou i te manaò tumu e vai ra i roto i teie parau na tātou no teie mahana, e mai ta tātou hoì i ìte mai i nià nei, eere teie nei ao terā e hinaaro-rū-hia ra e faanaho ia òre te parau o te pohe ia pāpāi-faahou-hia, o te parau rā no te taata teie e tītauhia ra e faaâpī ia òre o ia ia ìte i te pohe, e ia òre atoà o ia ia faatupu i te pohe. Ia fānaò o ia i teie faaâpīraa, e ia faariro o ia i te reira ei papa no te tahi tiatururaa ora nō na, i reira noa iho teie nei ao e faaâpīhia ai ei nohoraa nō na. Te auraa, no te taata te parau na mua roa, hou te mau e toe ra e faaâpīhia ai, te raì e te fenua e to rāua î, e hou te parau no te pohe e huri-taè-re-roa-hia ai i te tumu o te raì e te fenua.

Eere teie i te tahi noa pēniraa i te tahi û âpī no te tāpōi i te mea matamua i faanahohia, e monohia rā te mea matamua i te mea âpī, e haapohehia te mea tahito ia tiāfaahou te mea âpī. I mua i te mau mea ta tātou e ìte ra, i mua i te mau parau ta tātou e faaroo ra e teie mau hohoà ta tātou e mātaitai ra ma te mata uiui, te tītauhia nei te taata ia taiò e ia tatarā i teie mau tāpāò māere ta te Atua e tuu ra i roto i te raì e i nià i te fenua nei, tei haamanaò noa atoà ia tātou i te parau no te ora ta te Metia i tuu i te hōhonuraa o to na pohe na roto i to na tiāfaahouraa hanahana, e tei tītau i te taata ia fārii i te reira.

Ia hiòhia i teie mahana, e au ra te oraraa faaroo o te tahi pae taata, mai te tahi hororaa roa, e aore ia àroraa no te mau mahana tātai tahi e aita to na e hopeàraa. Ta rātou pure tāmahana : ‘Faaora ia mātou i te pohe’. Tei roto i te pohe, te ani ra i te ora, e te toro te rima i te rima horoà ora. Ua tāmata vētahi pae i te ùiùì faaànaàna i to rātou oraraa, to rātou ihoā rā mau fifi matara-òre, ei faaiteraa na rātou i to rātou tiaturi i te Atua. Àreà no te tahi pae, ua riro ia te oraraa faaroo mai teie mai hota e tupu i te maa ìniti puta toètoè, a pee e, a hoì mai, a moè e, a fāurá mai. Mea tano atoà ihoā ia hotahota rii i te tahi maa taima, mea hau roa atu rā ia òre roa atu te reira hota faarahi fifi. E àroraa rahi ta tātou i mua i teie mau mai pohe e âuahaati noa nei i to tātou oraraa, o te haafifi tāmāu nei i to tātou nūnaa e te tupuraa no te hoè oraraa peàpeà-òre.

Te haapīi e te faaara atoà mai ra teie parau ia tātou i te huru auraa ta tātou e horoà nei i to tātou oraraa i teie mahana. Eere teie mau parau no te faaite noa mai i te mau òhipa o terā tau e tae mai, te faaite atoà mai ra rā i te parau iho o Ietu Metia, te faaora e te fatu o te mau mea atoà, to te raì e to te fenua nei. Aita o Ioane e tiaì ra i te ora i roto i terā tau atea e faahitihia ra, te mau tutuaau ra rā to na tiaturiraa e to na tiatururaa i nià i te òhipa tei tupu hope e tei ravehia e Ietu, te parau no to na poheraa e to na tiāfaahouraa, e o tā na atoà e tītau ra i te âmuiraa faaroo atoà o to na tau e o teie mahana ia rave i te reira papa ei haamauraa oraraa i roto i teie tere no rātou i nià i te tino o te fenua nei.

I roto ia Ietu Metia, tei pārahi i nià i te terōno o to na Metua, te tītauhia nei te maru-metia no teie tau e no te tau a muri atu, ia ìte e ua tuu-roa-hia te mau mana haapohe ora atoà i raro aè i ta na taahiraa âvae, e ia noaa ia na te hinaaro hiò i ta te Atua faaâpīraa i te raì e te fenua, e te hinaaro tomo i roto ia Ierutarēma âpī tei hātuhia i te here, te aroha e te hau o te Atua. Noa atu teie mau àti ta tātou e faaruru noa nei, te upootiàraa tei noaa i te Metia, e tāpāò faaite te reira i to na âpitiraa e to na âmuiraa i roto i te pohe e fārerei-noa-hia e to na nūnaa.

Te faaite atoà ra o Ioane e, te hopeà o teie nei ao, ua tae mai ia. Teie rā, no te taata tei tiāturi i te rê tei noaa i te Metia, te raì e te fenua âpī, ua tae atoà mai ia. Aita ta te pohe e parau faahou. Teie rā, eiaha e faatautau noa i na âmaa rima i roto i te aore, tūruì noa ai i nià i te tahi tiaitururaa matapō, ua huri-taè-re-hia te ìno, e taimè tano ia i teie nei ia òhipa e ia haafaufaa i te parau no te tāviniraa, ia ora te ora.

Te tītau atoà ra teie parau i te Ètārētia o teie mahana ia tià, ia parau e ia haafānau i te ora, i roto i te tahi huru hiòraa âpī i te oraraa o te taata, noa atu te mau pūai haavi ta te tamaì e faatupu noa nei tei tiāturi e, e fānau te hau na roto i te faaòhiparaa i te mauhaa tamaì. E fauraò te Ètārētia no te ora i roto i te Metia e no te ora atoà i roto i te taata tei vaiiho ia na ia haafānauhia no te ora âpī. E parau atoà tā na i te vāhi te reira te parautià-òre ta te oraraa vaa-mataèinaa e te poritita e faatupu noa nei, tei parai i te vārua o te taata i te faatiani òaò-a-mure-òre, ia mā to na iho, ta na peu, to na parau e to na hiroà faaroo.

Te parau arataì ta te puta Âpotarupo e horoà nei ia tātou i teie mahana, ia haamanaò faahou tātou i teie ao e ua faaite-hope-hia mai te ora a te Atua, e e rahu te reira i te tahi raì âpī e te tahi fenua âpī i roto i te oraraa o te taata tātaì tahi. I mua i teie faaâpīraa, e iti e aòre ia, e òre roa atu to tātou mau mataù i te àti ta tātou i mātaro noa i te fārii e o te horoà ia tātou i te tahi poia vārua no te faahinaaro i te ora. Eiaha rā tātou e faahoì faahou i teie rahuraa âpī i roto i te pōpō huà puà. E haa rahi ta tātou i te ìmiraa i te mau rāveà ia òre te hoê tei rave i te huru e te hohoà o te Atua ia hamani-ìno-hia. Ua tae mai te ao âpī, ua pohe te pohe i roto i te pohe o te Metia e ua ora te ora i roto i to na tiāfaahouraa.

Ia tauturu mai te Fatu o te ora ia tātou.

Julien MAHAA
òrometua

POROÌ NO TE MAHANA PAE
(08 no tenuare 1999)

Ìrava faaitoito : Âpotarupo 21,5 : "Inaha, te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei".

E hoa here mā,

Teie ā tātou e âmuitahi nei i roto i teie nei pureraa no te hoêraa o te mau maru-metia, e teie te tumu parau o tei tāpeàhia mai no tātou i teie ahiahi : "inaha, te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei", o tei ìritihia mai mai roto mai i te puta Âpotarupo 21,5. E reo teie no tei pārahi i nià iho i te terōno ra, oia hoì, e reo no te Atua, a taa noa atu ai e, aita te taata pāpai i teie puta Âpotarupo ra o Ioane e haapāpū ra i te reira, te māmarama noa ra rā tātou e, no te Atua teie reo e parau nei, no te mea, o ia anaè o te tià e pārahi i nià i te terōno. Aita atoa rā o Ioane e haapāpū ra e, e o vai ta te Atua e parau ra i teie parau e ; "te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei". Te parau ra te hoê pae o te feiā o tei tuatapapa i teie nei ôrama rahi a Ioane e, te parau nei te Atua i teie parau i nià i ta na nuu merahi. Teie rā, aita e ìtehia ra te faufaaraa no teie parau, no te faaâpīraa, no te mau merahi, i te mea e, te pārahi ra rātou i roto i te Hau o te Atua, e te fānaò ra i te òàðaraa i reira. E tià roa rā ia parauhia e, e i roto i teie nei ôrama o ta Ioane e ora nei, te ìte nei o ia i te Atua i nià i to na terōno, e te parau nei te Atua i teie nei parau e "te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei", i nià i te mau mero no te Ètārētia no taua tau ra. O rātou o tei ò i roto i te mau fifi, i roto i te mau àti e te mau hāmani-ino-raa a te nuu no te hau Rōma, o tei hinaaro e haamau roa i teie faaroo âpī e tupu ra i te rahiraa, oia hoì te faaroo teretetano, te faaroo maru-metia. O te tumu rahi atoa ia i tae ai o Ioane i nià i teie nei motu no Pātamo, no teie mau hāmani-ino-raa e ravehia ra i nià i te mau maru-metia. O teie nei Ètārētia ta te Atua e parau nei e, "te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei". No te mea, o rātou mau o te hinaaro e faaroo i te tahi mau parau mai teie te huru. Te tahi mau parau o te faaitoito i to rātou faaroo, e te tahi hoì mau parau o te faahoì mai i te tiaturiraa e te tiaitururaa i te ora e i te hau.

E hoa here mā, ia hiò maitai tātou i ta tātou tumu parau e ìte tātou e, teie faaâpīraa ta te Atua e parau nei, ua haamata ia i te taima mau o ia a parau ai e, "te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei". E tei roto noa ā taua faaâpīraa ra, i to na tupuraa i teie mahana, e e tupu noa ā taua faaâpīraa ra e tae noa atu i te taima o ta te Atua iho e faataa e hope roa ai taua faaâpīraa ra. Inaha, te parau nei o ia e, "te faaâpī nei au i te mau mea atoa nei", aita rā o ia i parau e, "e faaâpī au i te mau mea atoa nei". "Te faaâpī nei au ..." te auraa, ua haamata ia te Atua i ta na faaâpīraa. Te Atua to tātou Metua, e Atua ia no te parau e no te ohipa. Eita e nehenehe e faataaē ta na Parau i ta na ohipa. Ia parau te Atua, ua tupu atoa ia te òhipa o ta na i parau. I parau ai tātou i to tātou Atua e, te Atua Rahunui. E ua riro atoa teie nei faaâpīraa no te mau mea atoa, o ta te Atua e rave nei, ei haapāpūraa ia tātou te mau maru-metia, e to te ao atoa nei, e tei pihai iho noa te Atua ia tātou, e tei rotopū o ia ia tātou i te pārahiraa. E te faaite noa nei o ia ia tātou i to na here e to na aroha, i te mau taima atoa o to tātou oraraa nei. E no to na mau aroha rahi ia tātou i hinaaro ai o ia i te faaâpī i te mau mea atoa nei. E te tumu rahi no teie faaâpīraa, eere ia e, no te mea, e ua hape te Atua i roto i ta na òhipa i rave, oia hoì te rahuraa i teie nei ao e te hāmaniraa i te taata; no te mea rā, e ua ò te ìno i roto i ta na ohipa, i faanaho ai o ia i ta na ôpuaraa

e faaora i teie nei ao, mā te faaâpī i te mau mea atoà o tā na i rahu e te mau mea atoà o tā na i hamani, oia hoi faaâpī-faahou-raa i te taata, te âau e te vārua o te taata, faaâpī atoà hoì i to na nūnaa.

E hoa here mā e, e fafauraa faufaa âpī teie o ta te Atua e fafau nei i te feiā atoà e tiāturi nei ia na. E haapāpūraa atoà teie ia tātou pātoà e, aita te Atua e faaea nei i te òhipa i roto i teie nei ao. Te òhipa noa nei rā o ia e te faaâpī noa nei o ia i te mau mea atoà ; ei tāpaò faaite e, e te pārahi mai nei o ia i roto i teie nei ao, te pārahi mau nei o ia i pihai iho roa i to na ra mau taata, ia nehenehe ia na ia pūhi i te aho âpī e te ora âpī i roto ia rātou, i roto hoì ia tātou i te mau taime atoà.

No reira, e hoa here mā, teie nei faaâpīraa o ta tātou e hiò nei, tei roto noa ā ia i to na tupuraa. E ua tītauhia tātou, te mau maru-metia, ia fārii i te reira, e ia riro mau tātou ei feiā matamua roa tei fārii i te reira, no te mea, e hinaaro te reira no te Atua ; o ia tei pārahi i nià i to na terōno e tei parau mai e : "... Te faaâpī nei au i te mau mea atoà nei ..."

Teiva TAPU
òrometua

POROÌ NO TE MAHANA MĀA
(09 no tenuare 1999)

Taiòraa : Âpotarupo : 21,6 : "O vau te Àrefa e te Òmeta, te Matamehai e te Faahopeà".

E hōma e,

E parau teie no te Atua Metua o ta te Tamaiti iho i haere mai i faaite i to te ao. Na roto ia Ietu Metia e ìte maitaì ai tātou i te teiteiraa e te âanoraa o te Atua. No to te Atua here e te aroha i to te ao, i riro ai Ietu ei tamaiti o tei vai mai e o te vai ā e a muri noa atu ia au i ta tātou parau : Àrefa - Òmeta, te Matamehai e te Faahopeà.

Ua heheu mai te Tamaiti i te huru mau o te Atua. Aita faahou i ô mai. Ua hope roa to tātou ìteraa i te huru mau o te Atua na roto i teie nei na parau : Àrefa-Òmeta, Matamehai-Faahopeà. Te ìte nei tātou i roto i teie parau "Matamehai", oia hoì te haamataraa, teie te auraa, aita e parau ê atu i mua atu i teie taò. Na roto i teie taò, o ia te ômuaraa no te mau mea atoà, eita roa te hoê mea ê atu e tià i te mono atu. Ua tano maitaì terā manaò no te pāpaì Hēpera 13,8, o tei na ô mai e : "Hoê ā hoì Ietu Metia huru i nanahi, i teie nei mahana e a muri noa atu".

Te ìte nei tātou e, o te Atua, te Fatu no te tau i nanahi ra, i teie mahana e a muri noa atu. O ia te Fatu no te mau mea atoà ta na i rahu. E mea tītauhia i te mau marumetia na roto i teie parau ei faīraa faaroo nā na. Te ìte atoà nei tātou e na roto i teie taò "Matamehai" e o te Atua te Tumu no te mau mea atoà. Te haapii noa mai ra teie parau i te Manahope e te Pūaihope o te Atua, e o te òre roa e maraa i te taata. Te na ô noa mai ra teie parau e, e eita tātou e ìte hope roa i te mau òhipa a te Atua. Te mea pāpū ra, ua haere mai Ietu e faaite ia tātou e, terā Atua e Metua o ia. Na roto i terā hiòraa, te ìte nei tātou e, te parau tumu i roto i teie taò "Metua" o te Here ia. Te here o te Metua i ta na mau tamarii.

E mea na roto i te here o te Atua to na rahuraa i teie nei ao. Na roto i ta na parau i tupu ai te mau òhipa atoà. Terā parau ta te Atua tei riro mai ei òhipa. O te Atua te Matamehai-Àrefa i te mau òhipa. E te reira te huru o te Atua, o ta te mau mea atoà i rahuhia, e faaite noa mai ra (Fenua, Natura...) i to na here i te taata. O te Atua anaè te nehenehe e parau i teie huru taò, no te mea o ia iho te "Matamehai".

Aita atoà i taaê atu te auraa no te piti o te taò, "Faahopeà". I ô nei tātou e ìte ai, e nehenehe i te Atua ia tauiuì noa i to na tiàraa. E tià o ia i te riro mai ei Ômuaraa e aore ei Faahopeà. E hope roa teie na parau i roto anaè i te Atua, te auraa o te Atua te Fatu no teie na parau. Teie na parau, te faaite noa mai ra ia i te teiteiraa e te âanoraa o te Atua Manahope.

Te mea ia ta te Fatu i faaite mai, terā Atua teitei, e Metua ia. No atu te hara i ravehia e te taata, te parau noa mai ra te Atua i te taata e, O vau te Àrefa (Matamehai). O vau te Òmeta (Faahopeà). I mua i terā parau, te haapii noa mai ra, noa atu to tātou tiàraa taata hara, te vai matara noa ra ā te ùputa, te pii noa mai ra o ia e na ô ia na ra te haere, terā te ora e vai noa mai ra, no te mea o ia te haamataraa no te mau mea atoà.

I roto i teie nei ao i teie mahana, e rave rahi mau taata tei paruparu, tei tōàruàru te faaroo no te mau ohipa lino e âua-haaati ra ia tātou. A hiò i te mau tamaì e vai ûàna noa ra i roto i teie nei ao. A hiò i te mau fenua e vai noa ra i roto i te oè, te mau maì e vai-tāmau noa nei, te mau peàpeà e haere noa atu ra i te âanoraa, te mau âmahamaharaa i roto i teie nei ao, e tae noa atu i roto i te mau Ètārētia, e io tātou nei. E riro anei teie na parau (Àrefa-Òmeta, Matamehai-Faahopeà) ei tiaitururaa no te taata. Aita anei i riro teie na taò ei rāveà no te haafāriu faahou ia tātou i nià i te Atua, te Tumu Nui. I nià i terā Atua e tei ia na anaè te mana e te faaoti i te parau o teie nei ao, no te mea o ia te Fatu hoê roa no te mau mea atoà, to nià i te raì e tae noa atu i to te fenua nei.

O te Atua Metua tē mau i te tau i roto i to na rima, ia nehenehe i te taata ia haafātata e ia ìmi, ia ìte, e ia fārerei i to na Atua. I reira te tiaitururaa o te taata e ètaèta ai, o te òre roa o ia e feàà. I reira atoà te hau e tupu ai i roto i teie nei ao. Oia mau, o te Atua anaè te Matamehai e o ia anaè atoà te Faahopeà. Ia ora na i teie matahiti âpī.

Natupuai TARIHAA
òrometua

POROI NO TE TĀPATI
(10 no tenuare 1999)

Tumu parau : E noho te Atua io rātou. E riro rātou ei mau nūnaa nō na.

"E horoà noa ia vau i te pape ora pihaa ra" (Āpotarupo 21,6).

Taiòraa : Ioane 7,37-39.

Ìrava : Ioane 7,37(v.h.)

"Te taata i hiaà i ra, e haere mai o ia ia ù nei a inu ai."

E hoa here ma, Ia ora na i te aroha o te Atua.

Teie tātou tei âmui mai, i teie mahana no te Atua o tei riro atoà ei mahana hopeà no ta tātou pure tau no teie matahiti.

Ua tuatapapa mai na tātou i te tumu parau tei faataahia no teie matahiti no teie hepetoma pure tau i ta tātou, oia hoì : "E noho te Atua io rātou. E riro rātou ei mau nūnaa nō na".

I teie mahana, teie te tumu parau i faataahia no tātou : "E horoà noa ia vau i te pape ora pihaa ra". E no te tataraa i to tātou mau manà o ia nehenehe ia tātou ia pāpū i te auraa mau no teie parau ua mātihia mai no tātou te ìrava no roto mai i te Ioane 7,37, te vāhi tei na ô mai e, "Te taata i hiaà i ra, e haere mai o ia ia ù nei a inu ai".

Ua tupu teie nei parau i te taima a âmui atu ai Ietu i roto i te "Ôroà patiaraa tiàhapa" a te âti-Iuta ra. Tei te mahana hopeà no taua ôroà ra, oia hoì i te vaù o te mahana ra ; i faahiti ai Ietu i teie mau parau. Ma te pii to na reo no te rahi o te taata i âmui mai i taua ôroà ra, "Te taata i hiaà i ra, e haere mai o ia ia ù nei a inu ai".

E hoa here mā, ua riro te vaù o te mahana i roto i te ôroà patiaraa tiàhapa ei mahana faufaa roa, i te mea o te mahana te reira e haamanaò ai te mau âti-Iuta i te faaruèraa rātou i te mau tiàhapa i roto i te mētēpara no te tomoraa i roto i te fenua no te tapu, te fenua Tanaana. E faaruè rātou i te oraraa teimaha e te hepohepo o te mētēpara no te tomo i roto i te fenua âpī no te fānaò i te mau maitaì ta te Atua i faataa no to na nūnaa. Ia au mai tā na i faaite noa na i to na mau tāvini i tahito ra "Te fenua tahe pape noa te ū e te meri".

I na mahana e hitu i nā mua mai e haamanaò noa ia te nūnaa âti-Iuta i te taheraa mai te pape na roto mai i te mato tei tāirihia e Mōte i te mētēpara. E rave rātou i te tahi peu, oia hoì o te hutiraa mai ia i te pape mai roto mai i te âpoo pape no Tīroāma ma te fārii te reira i roto i te tahi âuà àuro. E ia oti e tarihia atu taua pape ra i roto i te hiero no Ierutarēma. I te vaù o te mahana ra, e faaea ia teie faanahoraa.

I taua mahana ra, ei reira o Ietu i te haapāpūraa i te puna mau no te pape ora. Te faaite ra o ia na roto i to na reo pii, e ta tātou i faaroo na, e o ia iho taua puna ora ra. Te hinaaro o Ietu, oia hoì o te haapāpūraa ia i te nūnaa e i teie mahana ta rātou i

māiti no te hoì faahou i roto i to rātou mau fare, ia tāpào-atoà-hia ia ei taime no rātou no te hoìraa i te puna mau no te ora, o tei faaāpī noa i te faaroo e te ora o te taata atoà tei tiāturi i te Atua.

Oia mau, mai te pape no roto mai i te mato tei haamāha i te poiā o te nūnaa tei rātere na te mētēpara e tei òre i faufaa-faahou-hia i te taime a tomo ai rātou i roto i te fenua Tanaana, no te mea o te "fenua tahe pape noa te ū e te meri". Oia atoà teie ta Ietu e faaite nei i ta na mau pipi e i te nūnaa tāatoà, eita rātou e haere faahou i roto i te mētēpara e tāiri ai i te mato ia roaa mai te pape. Teie rā te pape tā na i ineine i te horoà. E haere àfaro noa mai ia na ra e nā na "e horoà noa i te pape ora pihaa ra".

E tià ia parauhia e i te vaù o te mahana e tītauraa rahi ta Ietu i te tāatoàraa. No te mea o te mahana te reira o Ietu e haapāpū ai e e riro te mau taata atoà tei faaroo i taua parau ra e tei tiāturi e riro atoà ai rātou iho ei veà no te parau maitaì a te Atua. E riro rātou mai taua mahana ra ei mau taata tei faarirohia e Ietu ei mau veà no te tāmahanahana e te tautururaa i te tahi pae. O te feiā noa rā tei tiāturi o te faaroo i teie piiraa ta Ietu, no te mea o Ietu anaè te tià i te horoà i taua parau ra. Mea pāpū roa ra teie parau e ua horoà Ietu i teie poroì e e tupu ihoā o ia.

I ô nei, te ìte ra tātou i te huru no te faanahoraa a te Atua. Ua māiti o Ietu i teie ôroà no te patiaraa tiàhapa no te poro i ta na parau i te nūnaa tei tairuru mai no taua ôroà ra. Te māmarama ra ia tātou i te hinaaro o te Fatu i te faaara mai ia tātou i te huru no te òhipa e tupu i te taime no te ôroà Penetetōte.

I roto i ta tātou parau i teie mahana, ua riro te nūnaa faaroo na roto ia Ietu, ei ôire no te Atua. E mai te mau ôire atoà ua tītauhia rātou ia riro ei ôire rahi, no te mea ua patuhia rātou i pihai iho i te puna o te pape ora. Ua pāpū maitaì te mau parau ta Ietu i faahiti atoà na i te parauraa e, "Te faaroo mai ia ù nei, e òre roa ia e poiā"(Ioane 6,35). E mai tā na i parau atu i te vahine Tāmāria, "Ārea te inu i te pape e horoàhia atu, e òre roa ia e poiā faahou, e riro ra taua pape e horoàhia atu e au na na ra, ei pape pihaa i roto ia na iho, e tià i te pihaaraa e tae noa atu i te ora mure òre ra"(Ioane 4,14).

Te haapāpū mai ra ia teie mau parau ia tātou e, e to tātou ora tei roto ia i te Atua e aita anaè te Atua i roto ia tātou e haere tātou i te itiraa e, aita anaè tātou i faarari-faahou-hia i te puna o te pape ora e marô tātou e e morohi roa atu tātou. Teie nei pape o ta te Fatu e parau nei, o to na ia Vārua Maitaì. No te mea o to na anaè Vārua e ta na anaè pape o te tià i te faaora e e faaààa i te nūnaa o te Atua mai tei faahitihia e te pāpāi taramo "E pape ta mātou te vai nei, e na to na tahe rii e faaààa i te ôire o te Atua, te pārahira moà i te tiàhapa o Tei Teitei ra"(Taramo 46,4).

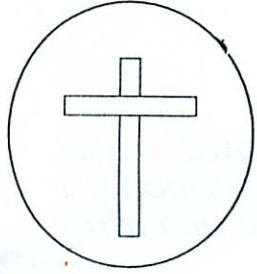
Te reo pii o Ietu i taua mahana ra, e piiraa ia i te nūnaa ia âmui mai i pihai iho i te puna o te ora mure òre. Teie pape ora tā na e horoà nei e faatupu ia i te ora no te tāatoàraa. Eita teie pape e mau ia tāpeà, e tahe noa rā o ia, no te mea o te hinaaro mau ia te reira o te Fatu no taua pape ra. "E haere mai ia ù ra a inu ai", o te reo ia no te Fatu, no to na hinaaro ia ora tātou.

Te pii noa ra terā reo to te Fatu ia tātou, e i teie ā mahana teie o ia i te pae o te āpoo pape i te piiraa mai ia tātou. Te toe noa ia tātou te fāriiraa ia e no tātou teie parau,

no tātou i pii ai te reo o te Fatu. Ia pāpū tātou i teie parau, e fāriu tātou i te Atua no te mea teie ia na ra taua ora ra e aita atu e vāhi e māha ai to tātou hiaà i te ora, maoti ra i roto i ta na parau ora.

Ia fārii tātou i taua pape ora pihaa ra, ei reira te Atua e noho mai ai i roto ia tātou, no te mea ua riro ia tātou atoà i taua taime ra ei nūnaa no te Atua e ua noho mai ia te Atua i roto i to na ôire. Te tiàhapa o Tei Teitei ra, eere faahou atu ra e tei nià i te raì, tei rotopū rā i te nūnaa o te Atua. Ia ora na.

Ralph TEINAORE
òrometua

Ètārētia Èvaneria no Porinetia Farāni

VEÀ ÒROMETUA

N° 2/99

Èpitetore pāpaihia ei faaitoitoraa
e ei tāamuraa i te mau tāvini o te Atua
tonohia e te Ètārētia

Papeete, i te 7 no titema 1999

REÇU LE
29 AVR. 2002

*Na te mau òrometua e te mau aratai
paroita o te Ètaretia evaneria no
Porinetia farani,*

Ia ora na i te here o te Atua.

*E hoa ino mā e, terā mai ta tatou Veà òrometua, no te mau
oroā pureraa o teie matahiti e te matahiti apī. Te haamauruuru
maitai nei tatou, no te reira, i te mau tuahine-taeae i faaineine
mai i ta tatou mau hohoā poroiraa, ia au i te mau faataaraa i
muri nei:*

- *Reforomatio* : *tapati 7 no novema 1999*
- *Tiairaa hoē* : *tapati 28 no novema*
- *Tiairaa piti* : *tapati 5 no titema*
- *Tiairaa toru* : *tapati 12 no titema*
- *Tiairaa maha* : *tapati 19 no titema*
- *Noera* : *mahana maa 25 no titema*
- *Pô matahiti* : *mahana pae 31 no titema*
- *Matahiti Apī* : *mahana maa 01 no tenuare 2000.*

*Eiaha atoā ia moēhia ta tatou pureraa no te pô Noera
(mahana pae 24 no titema).*

*Ua hinaaro atoā vau i te haamanaò atu ia outou i te pô
matahiti, ei opaniraa i ta tatou pureraa, e oroā euhari ta tatou. E
te reira faanahoraa no te oroā euhari, e ohipa ia o ta tatou e rave i
te mau pô pureraa matahiti atoā, aita râ e oroā papetito to taua
pô ra.*

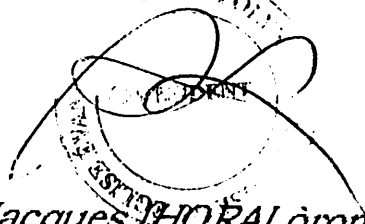
E no te mea eita tatou e amui atu i roto i te "Carnaval" - mai te poroteraa no te 29 no tiunu – ia ravehia ia te hoê faanahoraa i taua pô matahiti ra i roto i te paroita no te feia apî e tae noa atu i te taima poipoi

Ta tatou pureraa hepetoma no te Hoêraa o te mau Etaretia, e haamata ia mai te tapati 2 no tenuare (oroà euhari) 2000 e e opani i te tapati 9 no tenuare 2000 (oroà euhari). Te tumu parau : "Ia haamaitahia te Atua ... Tei haamaitai ia tatou na roto i te Metia." (Efetia 1/3).

I teie oroà Noera e te Matahiti 2000, ia faai hua mai to tatou Metua i te rai ra ia outou i te oaoa no te taviniraa.

Ei te Fatu outou e ei te here no na.

To outou taaè i te faaroo,

Jacques THORAI òrometua

Tāpati 7 no Novema 1999

Te FaatitiàifaroraaTaiòraa: Mātaio 25/ 1-13Irava faaitoitōraa: 1

“ E au te patireia o te ao i na paretenia tino àhuru, tei rave i ta rātou mau ramepa e haere atura e farerei i te tāne faaipoipo āpī “

E te mau tamarii no te Reforomatio

Ia ora nā i te Aroha o te Atua i to tātou farereiraa i teie Tāpati.

I te mau matahiti atoà, te faataa nei tātou to te Etaretia Evaneria i te tahi Tāpati no te Reforomatio. No teie matahiti, ua tāpaò tātou teie mahana te Tāpati no te Reforomatio. Reforomatio, e taò farani tei haamāòhihia. Te vai ra ta tātou parau no te manaò e parauhia ra e te Reforomatio, te Faatitiàifaroraa. No te mea ra, ua mātāu roa tātou te parau Reforomatio i tāpeà noa ai tātou i teie parauraa. Eiaha ra ia moèhia ia tātou, te vai ra ta tātou parau. Te Reforomatio, ia haamanaò tātou i te òhipa rahi tei haahia e Rutero e o Taravino mā i te 16 o te tenetere. E parau hia te parau no te Reforomatio no te mea e hape tei ravehia. Te àroraa a Rutero e o Taravino mā, èere no te faatupu i te tahi Etaretia āpī, no te faaāfaro ra i te mau hape e vai ra. No to rātou tiāvaruraa hia i rāpae; i faatupu ai rātou i te Etaretia Porotetani òia hoi te Etaretia tei patoì i te hape. No reira te mau àito o te Reforomatio i haapāpū ai te Parau a te Atua te mea faufaa èere te faanahoraa. Te mana o te Parau a te Atua tei itehia, èere te mana o te taata. No reira te Etaretia Porotetani i òre ai e ite i te mana o te Pāpa e tae noa atu i te haamoriraa ia Maria. No te mea o te mana anaè o te Parau a te Atua ta na i farii e o te Atua noa te haamorihihia. I roto i te hiòraa a te Reforomatio, eita te Parau a te Atua e faatià ra i te mana o te taata e te haamoriraa i te taata. Ua hiò mai na tātou i te parau no te Etaretia Porotetani, e Etaretia tei patoì i te hape. Te auraa, e titauraa ta teie iòa porotetani i te mau taata no roto i tera Etaretia. E aha atu ā ia teie iòa to tātou: Etaretia Evaneria òia hoi Etaretia Parau Maitai. Mai te peu te titau ra te parau Porotetani i te mau taata no roto i terā Etaretia e patoì i te hape. Te titau atoà ra te parau Parau Maitai ia tātou e faatupu i te Parau Maitai. Te pāpū atoà ra ia tātou, èere te parau Reforomatio i te tahi noa haamanaòraa. Te vai ra te tahi tāpura òhipa tei haamatahia i te 16 o te tenetere e tei titauhia ia tātou i teie mahana e rave atoà.

I muri aè i to tātou hiòraa i te tahi mau vāhi no te parau o te Reforomatio, e tano atoà tātou e ui: te vai ra anei te tūâtiraa no te parau o te Reforomatio e ta tātou parau no teie mahana. Te naô ra ta tātou parau i roto i te Mātaio 25/ 1:

“ E au te patireia o te ao i na paretenia tino àhuru, tei rave i ta rātou mau ramepa e haere atura e farerei i te tāne faaipoipo āpī “. I roto i te parau ta tātou e hiò nei, te faaite mai ra letu: no te hau o te Atua, te vai ra te tahi òhipa e titauhia i te taata mai teie mau paretenia tei mau i ta rātou mau ramepa e tei haere farerei i te tāne faaipoipo āpī. No teie mau paretenia, te ite ra tātou e aita rātou i hoê maitai no teie farereiraa. No te hoê òhipa, ua àmaha rātou. Ua matara mai e 2 pupu. Te vai ra te pupu o te feia haapaò maitai e te pupu o te feia haapaòòre. No te haapaò o te tahi pae, i fanaò ai rātou i teie farereiraa hinaaro rahi hia e rātou. No te haapaòòre o te tahi atu pae, i ère ai rātou i teie farereiraa. Te auraa ta tātou e ite ra, èere te mau taata atoà te fanaò i te hau o te Atua. Te feia e haapaò i te hinaaro o te Atua, o rātou te fanaò i terā hau e te feia tei òre e haapaò i te hinaaro o te Atua e au rātou i teie mau paretenia tei òre i farerei i te tāne faaipoipo āpī. Eita te mau paretenia haapaòòre e farerei i te tāne faaipoipo āpī. Eita atoà te feia e haapaò i te hinaaro o te Atua, e fanaò i te Hau o te Atua. Te pāpū ra ia tātou, te faaite noa ra te Parau a te Atua ta letu e horoà ra i te hinaaro o te Atua. Eere na te Atua e faatano mai ia na i nià i te taata . Na te taata ra, e faatano atu ia na i nià i te Atua.

I nià i teie manaò, te ite ra tātou i te tūâtiraa i nià i te tahi àrora rahi a te Reforomatio. Te mana itehia e te Reforomatio o te mana no te Parau a te Atua èere te mana o te taata aore rā te tahi faanahoraa. Te Parau a te Atua, te aratai te reira o te taata i roto i to na oraraa. E faatano te taata ia na i nià i te Parau a te Atua. E faatano te taata i ta na faanahoraa i nià i te Parau a te Atua. E faatano te Etaretia ia na i nià i te Parau a te Atua. Te auraa, e faatano te taata ia na e ta na mau faanahoraa atoà i nià i te Parau a te Atua.

Te hinaaro o letu i roto i teie parapore no te Hau o te Atua, ia fanaò te taata i teie hau. Teie ra, èere i te mea horoà noa. E tuhaa ta te taata i mua i te parau e horoà hia ra. Eere i te mea rave noa. E faatano te taata i ta na raveraa i nià i hinaaro o te Fatu o te Parau. Ia tauturu mai te Atua ia tātou i te faaòhiparaa i ta na Parau.

Ia ora nā e ia Reforomatio noa ā.

Tehaapapa TEURURAI
òrometua

POROÌ NO TE TIAIRAA MATAMUA (Tāpati 28 no novema 1999)

Taiòraa : Mareto 1/33-37

Poroi raa : Irava 33/vh :

« Aita hoì òutou i ite i taua tau ra ».

Ia ora na i teie tapati tiairaa matamua no teie matahiti etaretia 1999. Mai tei matauhia, te hinaaro ra teie faanahoraa e haamanaò i te mau faaineineraa e te mau tupuraa òhipa rau i te tau fanauraa o Ietu-Metia.

E haamanaò atoà rā e, mai ia Ioane, aita o Mareto i te parau no te fanau àiūraahia mai Ietu. Na Mataio e o Ruta te reira tuhaa i faaravaì na i roto i ta raua na Evaneria no te oraraa o Ietu.

E tano rā e parau e, te parau tumu e vai ra i roto i te mau puta o te Faufaa āpi, maori rā, te parau o te faahouraa. I matara mai ai te mau tumu parau o te fanau faahouraa, te tiāfaahouraa, te hoì faahouraa mai o Ietu-Metia.

No reira, ua faatupu atoà teie aratairaa i te mau tiàturiraa e te mau peu rau no te tiairaa i te haereà mai, te haereà atu e te haereà faahou mai no te Metia. O ia hoì, te uiuiraa e, eaha te huru faaineineraa e te faito ineineraa no te taata e no te Etaretia, i te ìteraa e te fariiraa ia na mā te hahi òre.

Ua turai atoà teie mau manaònaòraa i to te Etaretia no te tenetere matamua, ia vai mata ara noa i mua i te tahi mau tapaò faaara atea. E faufaa atoàhia ai te faataaraa i te mau tau e te hiopoà fatataraa i te mau mea e tupu ra.

I mua rā i taua mau òpuaraa e taua mau raveraa, e tiā ā ia faarahia e ia tauturuhia te Etaretia. I haapāpū faahou ai Mareto i te tahi mau hiòraa na Ietu na roto i to na parauraa e :
« Aita hoì òutou i ite i taua tau ra ». (Irava 33 v.h).

Ia au te tahi maramaramaraa matamua, te hinaaro ra te tahi manaò e parau e, pāpū noa atu ā te tau, te tapaò e te tahi mau òhipa atu, eere te mea òhie ia haapāpū te mahana e te hora ... Eaha atu ā te minuti e te tetoni... (Irava 32 vm, 35 vr).

Eita atoà e òre e, te tumu no te reira, maori ra, eita e tià ia vaiho i taua tuhaa e na te taata anaè. Ei òhipa mau atoà rā na te Atua tiāmā e te faatiāmā. Aita atu rā e fā, maori rā, ia tupu te ora i roto i tona îraa na roto i to te Atua îteraa i te taata, e to te taata îteraa i te Atua.

Aita mau ā te taata e faaère roahia ra i te îte atea i te tahi mau tapaò, e tapaò hauririà noa atu ā, aore ra, e tapaò faahau manaò noa atu ā. Mā te mata îte maramarama noa atu ā, aore ra, mā te îte noa atu ā o te feruriraa paari ...

Teie rā, te toe ra te here e te haèhaa no te âau no te îte hoperaa la na i mua i te mau tapaò rau no tera tau e tera ra tau. Eie mai te tahi mau faahiòraa na Mareto i roto i ta na papairaa Evaneria no Ietu :

Pene 1/9-11 ... Irava 11 vh : « O taù tamaiti here òe, ua mauruuru roa vau ia òe ».

Pene 1/23-24 ... Irava 24 vh : « Ua îte au ia òe, o te mea moà ia o te Atua ra ».

Pene 15/38-39 ... Irava 39 vh : « O te tamaiti mau ā teie nei taata na te Atua ».

Te faahiahia no te îteraa e te faaiteraa a te Atua e te taata la na i te mau tau e te mau mahana e te mau vahi no to na papetitoraa, no to na faaoraraa atu, no tona faatatauroraahia...

Te mea noa rā, e te mea manaònaò, te vai ra te tau e te mahana e te vāhi no to te taata tafifiraa i mua la na, e i mua i Tona parau. O te àti ia o te tahi mau pipi fatata la na.

Ta Mareto e faaara ra i te pene 16, ir. 14 vh : « i to ratou faaroo òre e te mārō, o ratou aore i faaroo i te feia i îte la na i muri aè i To na tiàfaahouraa ».

I teie nei tau taaê mau ā no te oraraa, tei faafanau puai i roto i te taata i te mau hiaai e te mau tiairaa rau. Te vai noa atoà ra te mau tapaò e faahiahia ai te tahi aore ra, e faariàrià ai te tahi. E tiàtià roa mai te tahi feia e ta ratou faahemaraa rau. E naniànià roa atu te reo faahepo o te hoê pae.

I teie tau faaòhieraa faaararaa parau e te faafarereiraa taata, mea maitai e te vai ra te veà haamaitai i te eà haereà mai o te tiahia ra. Mea maitai te haere mai ra te Fatu i to na tau mau. Mea maitai te haere atu ra te taata mā te ìte hope i te Fatu i roto i tona haereà mai e haamaitai i to te Ao.

Terā mai ta tatou parau, ei tauturu ā ia tatou i teie tau tiairaa e haapaòhia nei e te Teretitiano na te Ao nei. E tano atoà ai teie na poroi hopeà ia tatou :

- Mareto 13/ ir. 33 vm : « E haapaò maitai, e faaitoito, e e pure ».

- Veà Porotetani 1945 : « Ia riro ei òhiti mata ara, ei ono arai ava. Teie te toa o te hau, e toa na te hui toa, e toa faaora i te taata, ia ruperupe te fenua ».

Taoàhere HOIORE
òrometua

POROÌ NO TE TIAIRAA PITI (Tāpati 5 no titema 1999)

Taiòraa : Mareto 1/ 1-8

Poroi'raa : Irava 8

I papetito noa na hoì au ia outou i te pape, e papetito rā oia ia outou i te Varua Maitai ”.

To te huifāaroo, ia ora na.

Ua omua mai na tātou i teie nei tau no te Tiairaa i te tapati i mairi ae nei. E teie ā tātou i teie tapati no te piti no te Tiairaa. Eere te auraa e, tei te tapati noa tātou e haapao ai i teie parau no te tiairaa. E taimē rā o te tiā i te huifāaroo ia haapaò i te mau mahana atoà o to na oraraa. E tano ā e uiui faahou i teie taimē, e aha terā mea e tiahia ra. E aòre ia, e uiui atoa, e aha te huru no taua tiāraa ra, no taua faaineineraa ra. E piti huru hiòraa o te nehenehe e hōroàhia.

... A tahi, te huru tiāraa, faaineineraa nā roto i te mata taata

... Teie ā tātou i teie avaè Titema, avaè hopeà no teie nei tenetere 20. Na niā i to tātou tiāraa taata, aita tātou e haafaufaa òre nei te parau no te faaineineraa no to tātou mau hinaaro taata. E ava'e teie e haapuai ai te mau hoo tao'a i ta rātou mau faanahoraa no te ume i te taata i roto i terā e terā fare toa ia manuia ta rātou òhipa tapihoo raa. E taimē e faaineine ai te mau ùtuafare i te tahi mau faanahoraa api, peini anei te fare, e aòre ia e faaapi i te tahi mau vāhi, faanaho i te parau no te maa etv. ...

E taimē e rahi aè ai te haamāuàraa, e rahi aè ai te taimē no te rave i terā e terā òhipa tei òre i ravehia i te mau taimē i haerehia mai. E taimē atoa e rahi ai te mau farereiraa. Te mea pāpū, e taimē teie e tupu ai te tahi mau tauuuiraa i roto i te oraraa.

... A piti, te huru faaineine nā roto i te mata faaroo. Te auraa, na te faaroo e tauturu ia tātou i roto i teie tau no te Tiairaa, no te faaineineraa. No teie tuhaa, aita atu e vāhi e tano ia tātou ia fāriu, ia hiò maori rā, o te parau iho a te Atua, o tei faanahohia mai no teie nei tāpati e tei iritihia mai mai roto mai i te pāpairaa a te Evaneria a Mareto i te pene matamua e te irava 8,

I papetito noa na hoì au ia òutou i te pape, e papetito rā o ia ia òutou i te Vārua Maitai ”.

E hoa here mā e, e parau teie o te ho’i noa mai nei i te mau matahiti atoa ia tae anae i teie tau no te Tiairaa. E parau no na taata e piti e te òhipa o ta raua e rave oia hoì, te parau no loane papetito e te parau no letu. Ua ìte tātou i te haamata raa no to raua parau i roto i te pene matamua no te Evaneria a Ruta, te parau no to raua tō raa hia, te hoē mai roto mai ia Eritapeta (loane) e te tahi mai roto mai ia Maria (letu). I teie taimē, te ìte nei tātou i te huru no te òhipa e rave hia e na taata toopiti nei oia hoì, te parau ia no te papetito. I niā i te huru parauraa no ta tātou irava, to tātou ia ìterāa e te huru papetitoraa e rave tamauhia nei e loane o te papetitoraa pape ia. Te auraa, o te tapao no te pape tei riro ei tapao faaite i to te hoē taata òraa i roto i te âmuitahiraa no te nūnaa a te Atua. Eere faahou atura nā roto noa i te parau no te peritome. Parau mau, aita teie òhipa no te peritome i faaòre roa hia. Ua riro atoa rā te òhipa no te papetitoraa o te rave hia e loane ei tura’i i te taata i roto i te parau no te tatarahapa. Ia faahaehaa te taata o te hinaaro i te papetito i mua i te aro o te Atua e ia tapao hia oia i te tapao no te pape. I roto i te faufaa tahito, e parau rahi to te pape. E tapao te pape no te tama, no te horoi i te viivii o te taata. Te òhipa e rave hia e loane eere noa ia no te tama, no te faahaehaa atoa rā, ia mā te tino rapae o te taata. I parau ai te tuhaa matamua no ta tātou irava nei,

I papetito noa na hoì au ia outou i te pape ... ”

I haapaò noa na loane i te òhipa e au ia na ia rave no te papetito i te taata nā roto i te rāveà no te pape. E inaha, nā roto i to na ìteraa e to na faarooraa i te parau no letu o te haere mai i muri ia na, i parau ai o ia i roto i te tuhaa piti no ta tātou nei irava i te na ô raa e,

... e papetito rā o ia ia òutou i te Vārua Maitai ”.

No loane nei, te ite nei o ia e, i teie taimè, ua oti ta na tuhaa òhipa. Te faahaehaa nei o ia ia na i mua i terā e na muri mai ra ia na oia hoì, o te Fatu, o te haere mai no te rave i te hoê faanahoraa âpī, te hoê faanahoraa o te òre roa e tià ia loane ia rave, te faanahoraa papetitoraa, eiaha faahou nā roto i te raverāa i te pape mai tei ravehia mai e loane, nā roto rā i te parau no te Vārua Maitai. Aita letu i faaòre e aòre ia i haafaufaa-òre i te faanahoraa papetitoraa a loane, aita roa atu. Ua haere mai rā o ia no te haamaitai atu ā. Eita e òre no te reira te Ètārētia i teie mahana i rave ai te faanahoraa papetito nā roto i te pape e te Vārua Maitai.

E hoa here mā to te huifaaroo nei, ia hiò anaè hia i teie tau no te Tiairaa, aita ānei teie parau no teie mahana e turai ia tātou i roto i te hoê feruriraa âpī i te mea hoì, ia hiò-anaè-hia te tuhaa matamua no ta tātou irava, o te faaite mai ra te huru papetitoraa a loane, e haapao noa ra ia te reira huru raverāa i te pae rapaeraa o te taata nā roto i te raveā no te pape. Te pape e faufaa te reira no te hinaaro pae tino. I teie mau area taimè, e pūai atoà ai tātou i te haapaò i to te pae tino. Areā rā ta tātou parau, te faahiti rā ia terā haereraa mai no te Fatu eiaha faahou no te hopoi mai i te mau mea no te pae tino, e haere mai rā no te àfai mai i te hoê mea hau atu i te faufaa i to te pae tino maori rā te tāpaò no te Vārua Maitai. O te reira te tuhaa o te tià ia tātou ia haapūai, te tuhaa no te Ora Mure, o te òre roa e roaa i te moni ia hoo. O te reira te auraa no te Tiairaa ta tātou e ora nei, o te Fatu anaè o te nehenehe e faatupu no tātou. Ia maitai tātou i teie tāpati no te Tiairaa !

Marama TAUIRA òrometua

POROÌ NO TE TIAÌRAA TORU (Tāpati 12 no titema 1999)

Taiòraa : Ioane 1, ir. 6-8 ; 19-28

Poroi'raa : Irava 6, v.m.

I tonohia mai te hoê taata mai ô mai i te Atua ra ».

E hoa here mā, la ora na tātou i te farereiraa nā roto i te toru o te tapati no te tiairaa. Teie tapati tei riro ei haapapuraa i to tātou ineineraa i te fāriiraa i te Faaora o teie ao. Te irava parau tei māitihia mai no tātou no roto mai ia i te tahi o ta tātou mau taiòraa no teie tāpati. Te vāhi o tei na o mai e «I tonohia mai te hoê taata mai o mai i te Atua ra ».

Te òhipa matamua roa i roto i te maitiraa i te feia e tano no te haapaòraa i te mau òhipa rarahi, no te aratairaa i te mau opuaraa rarahi o te maitiraa ia i te taata papu o te nehenehe e rave papu i te òhipa. E tià roa ia tātou i te tia i te feia e pupu mai ia rātou iho no teie mau tapura òhipa e aòre ia e imi tamau tātou ia itea mai te taata maitai roa aè no te raveraa i te òhipa. E imi i te taata e nehenehe e tiaturi

I te mau taima atoà te vaira ta te Atua opuaraa; e maiti maitai o ia i te taata e tano ia tono. Mai te tahi pae na mua aè ia na ua maitihia o Ioane no te tahi tuhaa òhipa faufaa roa i rotopu i te tahi nūnaa taata papu maitai. Ua tonohia o ia e te Atua no te tāviniraa i te tahi pae e no te turu i te òhipa a letu.

«I tonohia mai te tahi taata mai o mai i te Atua ra ».

Ia pii anaè te Atua ia tātou, e tià roa ia tātou i te faarii e aòre ia i te patoi. E rave rahi tei patoi na, mea iti roa ra tei manuia i roto i ta rātou patoïraa i te tonoraa a te Atua.

Ua faaite na o Mote i to na paruparu e te tano òre. Ua tamata na o Iona e faaite i to na fifi i te tahi mau tiaturiraa taaè. Na reira atoà o Ieremia e te tahi atu mau perofeta i tahito ra. Aita ra rātou i manuia i te aniraa i te Atua e tono i te tahi

taata ê atu. Ia hiòhia ia Ioane e au ra aita o ia i patoi i te tonoraa a te Atua. Eita e òre e no Ioane ua faahiahia e ua oaoa roa atoà o ia i to na maitiraahia no te faatupuraa i tei tohuhia e te mau perofeta i te matamua ra.

Ta tātou pahonoraa i te titauraa a te Atua e au ra e na to tātou aau e pahono i te reira piiraa. Te vāhi te reira ta tātou piru tei reira atoà to tātou aau. Ua faarii o Ioane i te tonoraa a te Atua e ia riro o ia ei reo no te Fatu e haere mai ra. Ua faarii o ia e tāvini i te tahi pae.

Ua tonohia o Ioane e te Atua no te faaiterāa i te tahi pae o te nūnaa i te Maramarama ora. Aita o ia i faarii i teie piiraa no na iho no te faatupuraa i to na parau e aòre ia no te faarahiraa i to na roo, no te nūnaa ra e te taata e rave rahi ia ite rātou i te Maramarama.

E tià roa ia Ioane i mua i te mau manaò o te taata e haru i te tiàraa o te Metia no na iho, eita e òre e rahi atu a ia to na roo. E rahi atoà paha ia te taata i te haere mai ia na ra. E te hopeà e tau i te tiaturiraa o te taata i nià ia na, a manaò atu ai rātou e o ia te Metia.

Eere ra no te reira tumu i tonohia mai ai i roto i teie ao. No te faaite ra i te Maramarama mau o te haere mai ia ora te taata. E rahi taua Maramarama ra areà o ia iho e haere ia i te itiraa. Eita e moè ra ia Ioane e ua tonohia mai o ia no te tāviniraa i te tahi pae. Nā roto i te tururaa ia letu te haapapuru o ia i te tumu i tonohia mai o ia i roto i teie ao.

E maere tātou e eita e òre e e ui tātou e te vaira anei ia te tahi faufaa i roto i te tonoraa mai te Atua i teie taata ei na mua no te Fatu. Aita anei hoì te Atua e haamaàu ra ia Ioane e aòre ra e faaòhipa rahi noa ra i teie taata.

Eita ra tātou e hape i te manaòraa e o te Atua anaè te ite i te huru no ta na òhipa e rave ra e te faaòhiparaa i te mau raveà atoà ia tupu to na hinaaro.

Mea faufaa roa te òhipa ta Ioane e rave ra, i te mea o ia te turu i te tapura òhipa a te Fatu e nā roto i to na na reira raa te tauturu ra o ia i te tupuraa no te Patireia o te Atua. E tano ia faaauhia te òhipa a Ioane e rave ra mai te mau taata faaetaeta tino e tuèra i te pōpō. Te vai ra ihoā terā mau taata o te tito i te popo i roto i te tapaò e te vai ra te mau taata hauti o te imi i te

raveà ia tapae atu te popo ia rātou ra no te tito atu i te popo i roto i te tapaò ia roaà te rê. Ia o te popo i roto i te tapaò e oaoa te taata tei faao i te rê na reira atoà ra te taata tei tutava ia roaa te popo e te faatanoraa i te hôroàraa atu i te popo.

No reira e au ra o Ioane i teie mau taata o te opere i te popo, e òhipa faufaa roa ta rātou e rave ra e tei riro ei tupu papu i te taatoàraa o te pupu ia roaa te rê.

Ua ite papu o Ioane i ta na tuhaa òhipa i roto i te opuàraa a te Atua, e ere o i te haere i mua. Na na ra e amo i te Maramarama i nià ia ite te taatoàraa o te nūnaa i taua Maramarama ra eiaha ra ia na iho. E upootià ta raua pupu mai te peu e tae taua Maramarama ra i roto i te aau o te mau taata ta Ioane e tāvini ra.

E tapura òhipa faufaa roa tei pupuhia i roto i te rima o Ioane. Ua hinaaro te Atua ia na no te tono ia na no te faaineine i te eà o te Maramarama. Ua hinaaro atoà te nūnaa ia Ioane, o ia anaè te nehenehe e faaite ia rātou e nahea rātou i mua i taua Maramarama ra. No te nūnaa te hinaaro ra rātou ia faaite o Ioane e mea nahea rātou e ite ai i te Māramarama, e e nahea rātou i te apeeraa i te Maramarama. Terā ra mea faufaa atoà ia imi o Ioane i te mau raveà atoà eiaha ia moe te Māramarama. Eiaha roa atu o ia e faaapiapi i te haereraa o te Māramarama.

No tātou i te tau hopeà nei, ua tono atoà hia tātou e faaite i te Maramarama no o mai i te Atua ra. I teie tau no te tiairaa, e pūai roa atu te tītauraa a te Atua ia tātou no te mea e rahi atoà te mau mea o teie tau o te faaapiapi i te taeraa mai no te Tamaiti no te Ora. Ua rau te mau mea o te iteahia nei o tei faatupu i te manaònaòraa i mua i te ineineraa o te taata i te faarii i te parau no te Here o te Atua o ta te Ôroà fānauraa e faahamanaò noa nei. Ei hiòraa na tātou, ua moe roa i te tahi pae te auraa mau no te Ôroà fānauraa. E au ra no te tahi pae e ere i te tahi ôroà faaroo faahou. E inaha te haamanaò noa mai ra teie tonoraa ta te Atua ia Ioane e te tono atoà nei o ia ia tātou ia faaite i te Maramarama i to teie ao.

E hia o tātou e faaroo i teie piiraa a te Atua, ia riro ei afai parau no na. No te faaiterāa i to teie ao e, e ere te Ôroà fānauraa o te Faaora o teie ao i te ôroà no te mau taèro ava. E ere te Ôroà no te fānauraa o te Fatu i te ôroà no te mau òna. Tātou tei tonohia e te Atua, e tià ia tātou ia tu e ia pii mā te parau e a hiò i te Māramarama ora tei haere mai no te faaora i

to teie ao. A hiò i te Faaora o te ao tei haere mai ia òre te parautià òre e ia tupu te parau mau. A hiò i te Fatu no te ora tei haere mai e tuu i te feia teitei i raro. A hiò i te Tamaiti a te Atua o tei haere mai e àro i te haavare e te nounou atoà. A fariu anaè i te Atua ora o tei hôroà mai i ta na Tamaiti ia ora tātou i te rahi o ta tātou mau hara.

Ia tu anaè tātou no te pii i mua i te nūnaa e e hiò i te Maramarama ra, i taua taimé ra te tāvini ra ia tātou i te Atua e i te nūnaa. Ia òre ra tātou e tià no te parau, e au atu ra ia tātou i te tahi tāvini tei hoohia e te òre roa e tià ia parauhia i “ tei tonohia e te Atua ”. No te mea aitea te Atua i tonoa aè nei i te vava.

Mai ia Ioane, a rave anaè i ta tātou mau hopoià, e haapii i te nūnaa i te auraa mau o te Ôroà fanauraa o te tamaiti a te Atua. E haapii faahou i ta tātou tamarii e, te Ôroà fanauraa o te Fatu e ere ia i to rātou, te vaira ihoā te taimé tei faataa hia no rātou. Eiaha tātou e faaapiapi faahou i te eà o te Maramarama no te tomoraa i roto i te aau o ta tātou mau tamarii, e riro te reira ei hara rahi na tātou. E tuu ra tātou i te tamarii ia ite i te Fatu o te Aroha, o te reira ta tātou ô faahiahia roa aè i te mau taoà atoà ta tātou e nehenehe e pupu na rātou.

E imi tātou i te mau raveà atoà ia matara noa te uputa o to tātou mau aau no te faariiraa i te Maramarama no o mai i te Atua ra e ia turaihia i raro i te mau patu atoà tei faaapiapi te tupuraa no te hau o te Atua.

Ia oaoa i teie Tiairaa e ia tauturu mai a te Atua ia tātou.

Ia ora na.

Ralph TEINAORE
òrometua

POROÌ NO TE TIAIRAA 4

(Tāpati 19 no titema 1999)

Taiòraa : Ruta èv. 1, 26-28.
Rōma 16, 25-27.

Poroi : Rōma 16, 25-26

'E teie nei, ei ia na i tei tià ia faaitoito mai ia òutou, i tei au i te èvaneria na ù nei, e i te parau o letu Metia, ia au i te heheuraa mai i te parau àro i hunahia i te mau uì atoà mai tahito mai, ua faaitehia mai rā i teie nei, e no te faaue a te Atua pohe òre ra, i faaitehia ai i te ètene atoà, i te parau a te mau perofeta i pāpaihia ra, ia noaa ia rātou te haapaò faaroo ra'.

E hoa ino mā,

I teie tāpati no te maha o te tiairaa, haamanaò faahou ai tātou i to te Atua faanahoraa i ta na ôpuaraa ora no teie nei ao na roto i te tonoraa mai i ta na Tamaiti i rotopū i te taata e no te taata, teie i muri nei te tahi mau manaò tauturu ia tātou i te faaāpī-faahou-raa i ta tātou faaineineraa ia tātou iho no te haereraa mai o to tātou Fatu.

I roto i ta tātou taiòraa no te èvaneria a Ruta, te haamanaò faahou mai ra te pāpai èvaneria i reira i te parau no to te Atua tonoraa i ta na merahi ia Taperiera ra i te òire no Natarēta, i te potii ra ia Maria, i momoàhia ia lotēfa no te fetii o Tāvita, no te faaite ia na i teie haamaitairaa taa-ê ta te Fatu i horoà ia na. O te Atua te tumu e te haamataraa o te òhipa, e na na atoà e faanaho ra i te mau mea atoà e tae noa atu i to na hopeā. No te taata rā te reira i faatupuhia ai, e o te taata ihoā ia te fauraò i taua ôpuaraa òhipa ra. E mau parau teie tei vai noa mai te tau e te tau i mua i te manaò uiui o vētahi pae e te manaò faahapa hoì o te tahi pae. No te aha i mua i te parau no te tahi fanauraa mai teie te huru, te fanauraa no te Tamaiti a te Atua, ei faanahoraa taa-ê atoà ia tō na. Ua vai noa te reira ei parau àro e tae roa mai i teie nei.

I roto i te rata ta Pauro i faatae i te feiā moà e te feiā herehia e te Atua i Rōma, ua horoà atoà o ia i te tahi āmaa pahonoraa i teie mau uiuiraa, e o tā na atoà e fāi ra, ia tae mai letu, eere faahou ia te parau no te fanauraa o te Tamaiti a te Atua i te tahi parau àro, e faaitehia mai te reira, ia noaa i te taata te haapaòraa faaroo ra. O te haamauraa manaò atoà ia e vai ra i roto i teie haapotora e vai ra i roto i te Rōma 16, 25-27, o tē riro no Pauro mai te tahi faahanahanaraa i te Atua i nià i ta na tahua pororaa èvaneria.

Mea here roa o Pauro i te òhipa tā na e rave ra e i te parau no te èvaneria tā na e faaite ra, no te mea e èvaneria teie o tē haapāpū i te taahiraa āvae o te taata. Eere teie i te tahi noa rāveà tei tuuhia i mua i te aro o te taata, e parau tahito roa atoà teie ta te Atua i faahiti i roto i ta na faaineineraa i to na mau tāvini i mua ra. Teie te tahi parau ta te Atua

i faahiti i nià ia Etetiera i terā ra tau : ‘E te tamaiti a te taata na, tiā hua mai to āvae, e parau atu vau ia òe’. Te faaite noa mai ra teie parau e ua riro te Evaneria ei pūai o tē tauturu i te taata i roto i to na oraraa i te haapāpūraa i to na taahiraa āvae i mua i te mau tītauraa atoà o teie nei ao, e aore ia te mau fifi atoà o te oraraa tē ineine no te faatopa ia na.

Parau mau, eita e tano ia tātou ia huritua i te rahi o te mau fifi ta tātou e farerei noa nei i roto i te oraraa, tei haaparuparu i to tātou manaò i te rahiraa o te taimē. Te haamanaò faahou mai ra rā teie parau ia tātou e, te Evaneria ta teie aiū no Nataretā i haere mai e faaite, o te pūai faaora ia o te Atua no te taata. Na te Evaneria e haapāpū i te haereā o te taata, noa atu te rau o te fifi e āuahaati nei ia na. Te parau ra te tahi faèhau i te tau no te tahi tamai : ‘Mea maitai te pohe i nià i nā āvae, i te ora i nià i nā turi āvae’. Te auraa no teie manaò, te faaite noa mai ra te reira i te huru no te tahi taata tei pūpū i to na tāatoāraa i roto i ta na òhipa, e o tei hinaaro ia tapae ta na tītauraa i te hopeā. Āreā i te tahi aè pae, ua paruparu noa to na turi āvae i te òhipa faufaa òre.

I roto i te Rōma 16,25, te faaite-atoà-hia ra i reira e teie Evaneria tei aòhia e Pauro, mea horoàhia mai ia e letu Metia. O letu te puna no te Evaneria, e mai roto mai i te reira puna te raveraahia mai e te horoàraahia mai i te taata. Aita anaè letu Metia, aita atoà ia e Evaneria. Mai te peu e, aita e Evaneria, aita atoà ia e òhipa ta te taata e āfai, e aita atoà ia e taata no te faaroo e no te fārii. Te tuhaa a te taata faaroo, o te imiraa ia ia letu Metia na mua roa, i reira atoà ia e noaa ai ia na te itoito no te haere e imi i te taata no te aratai ia rātou ia letu Metia ra. E imi ia letu Metia, e imi i te Evaneria, te Parau Maitai no te here e te aroha o te Atua, e te ôpereraa i te reira Parau Maitai i te mau taata atoà. Ua pohe letu e ua tiāfaahou o ia no te horoà i te taata te Parau Maitai no te Hau o te Atua, e te tiāturi mai ra o ia ia tātou ia poro-hope-hia te reira i roto i teie nei ao.

E Evaneria atoà teie tei faaite mai i te tupu-hope-raa no te ôpuaraa ora a te Atua i roto i te àai o te taata. Ua faaitehia na te reira parau i mua ra, e te faaite-noa-hia nei ā e tae roa mai i teie nei. Te auraa, e òhipa tei tupu na i roto i to tātou àai e te tupu noa nei ā te reira e tae roa mai i teie mahana. E tano roa ia tātou ia parau e, i to letu haereraa mai i roto i teie nei ao, te riro ra te reira òhipa mai te tahi fāreireira no te rai e te fenua, òia hoi to te Atua faaruèraa i to na rai no te haere mai e faatiā i to na nohoraa i o te taata, i ropū i te àai o te taata. Ia parahi te Atua i ropū i te oraraa o te taata, i reira te oraraa e òhu faahou ai.

E Evaneria teie tei horoà i te tahi auraa āpī i te oraraa o te taata e no te tāatoà o te mau taata i raro aè i teie rai. Eere i te Evaneria no te àti-luta noa. E Evaneria atoà rā no te ètene, no te māòhi e no te mau nūnaa atoà i roto i teie nei ao. I te tau no te mau perofeta e te mau āpotetoro, te reira pūai aratai i ta rātou faaiteraa, ia tae te parau no te here e te aroha o te Atua i te mau fenua atoà e i rotopū i te mau taata atoà.

E Evaneria teie tei tītau i te taata i te parau no te auraro e te iteraa i te Atua ei arii faatere i to na oraraa. Aita te reira auraroraa e aratai ra ia na i raro aè i te tahi ture tei haavī, i raro aè rā i te tahi ture tei faatiāmā. Te auraa, te anihia nei te taata ia haamau i ta na auraroraa i niā i te parau no te faaroo, o tē hohoà i roto i te parau no te here e te aroha. E mai te Atua tei here mai ia na noa atu to na huru, te tītau-atoà-hia ra te taata ia here i to na tauaro.

Iotua MAHAA
òrometua

POROÌ NO TE PURERAA NO ERA
(Mahana māa 25 no Titema 1999)

Taiòraa : Itaia 9/ 1-6 ; Taramo 98 ; Hepera 1/ 1-6 ;
Ioane 1/ 1-18

“ Ua fanau mai hoì te hoê tama na tātou, ua horoàhia mai te hoê tamaiti na tātou; ei nià i to na tāpono te hau vai ai ; e mairihia to na iòa ia Hau ê, te Aò, te Atua pūai, te Metua no te ūi a muri atu, te Arii no te hau.” (Itaia 9/6)

E reo faateni teie no te perofeta ra o Itaia, e reo faaite i te huru no to te Atua faatupuraa i ta na ôpuaraa ora na roto i te hohoà o te hoê tama, te hoê àiū fanau âpī. E parau teie tei faaroohia i roto i te tau hou te Metia, te tau no te tiāraa.

Ia tae i te tau a tupu mau ai te ôpuaraa faaora a te Atua, te faaroo-faahou-hia te tahi mau reo faateniteni, e te hoê o taua mau pehepehe, ua faahitihia ia e te pāpai Evaneria ra o Ioane. I roto i ta na himene no te Roto, te Parau a te Atua, te na ô ra to na reo :

“ I riro mai nei te Roto ei taata e ua tiàhapa mai i ô tātou nei, e ua ite mātou i to na hanahana, mai te hanahana e au i te Tamaiti fanau tahi a te Metua ra.” (Ioane 1/ 14)

I muri aè i to letu òhiparaa i roto i teie ao, i rotopū i te taata, e to na hoì faaiteraa i te hanahana o te Atua Metua, te hāmanaò faahou ra te taata faaroo i pāpai i te tahi rata i te mau Hepera :

“ O te Atua ... tei parau mai ia tātou i teie nei anotau hopeà (na roto) i te Tamaiti, o tei haapaòhia e ana ei Fatu no te mau mea atoà nei, e ua hāmani hoì o ia i nā ao atoà nei ia na ; o te ànaàna hoì o ia o to na ra hanahana, e o te hohoà mau ia no na iho, e te mauraa hoì i te mau mea atoà nei i ta na ra parau mana, oti aè ra ta tātou hara i te tamāhia e ana ia na iho ra, parahi iho ra i raro i te rima atau o te Mana i te vāhi teitei ra.” (Hepera 1/ 2-3)

I mua i teie mau reo faateni, teie mau reo ârue i te parau no te Tamaiti ta tātou e faahanahana nei na roto i te ôroà no te Fanau, te hiti ra te tahi mau manaò faufaa roa o te tiā roa ia tātou ia feruri e ia haapaò.

Te manaò matamua, tei nià ia te iteraa e, aita te ôpuaraa ora a te Atua i tā-òtiā-hia i roto noa i te hoê area tau. Eita e roaa ia tātou ia ôpani i te òhipa faaora a te Atua i roto i te hoê noa mahana, mā te parau e, i teie ôroà Noera tātou e tano ai e parau, “i aroha mai te Atua i to te ao e ua tonono mai i ta na Tamaiti fanau tahi” e o ta tātou ia e faahanahana nei i teie poipoì. Mai te tau âuiui mai â to te Atua faaiteraa i to na aroha. I te mau mahana atoà, i te mau taime atoà e i te mau tau atoà te Atua e òhipa ai no te aratai, no te pāroru, no te faaora i te taata. Aita e ôtia to te aroha o te Atua, ia au te faaiteraa a Ioane, “I vai na o ia i te matamua, e e vai â o ia e tae noa atu i te hopeà, o ia te Matamehai e te Faahopeà no te mau mea atoà, e no te mau faata atoà.”

No reira, i mua i teie manaò matamua, mai te peu te faahanahana nei tātou i te parau no te Fanauraa o te Tamaiti a te Atua, eiaha ta tātou faahanahanaraa ia faarohia i teie noa mahana, ia parauhia rā, ia faaitēhia rā te reira ānanahi, i te mau mahana atoà e tae noa atu i to tātou hopeàraa. Ia tāvevo ā te reo faateniteni, e ia rahi atu ā te mau pehepehe, te mau reo himene i te hanahana o te Atua i roto i te tau āpī ta tātou e fatata roa i te tomo.

Te piti o te manaò e tano e tapeà i mua i te mau taiòraa i faataahia na tātou i teie mahana, o te iteraa tātou e, e mea taaē, e mea maere mau ta te Atua huru faaiteraa i to na hanahana e to na hoì aroha i te taata. Ua tiāi e ua imi te taata, e te tiāi nei noa nei ā, te imi noa nei ā te taata i te Atua i te vāhi e i roto i te hoē huru ta na e manaò e tano i te Atua: i roto i te huru Arii, te Fatu mana, te Atua pūai, te Metua o te mau mea atoà, areā te Atua o Noera, ua rave ia i te paruparu o te hoē āiū fanau āpī no te oha i to na aro i niā i te taata. Ua rave te Atua manahope i te huru haehaa o te taata no te faaite i te rahi o to na hanahana.

No tātou i teie mahana, i roto i te mau faaineineraa rau ta tātou e faanaho nei, e aore ra i roto i te mau faatianiani rahi e āpapahia ra i mua i to tātou aro e o te poro-haere-hia ra na roto i te mau raveā taaē o teie tau, te i nei to tātou mau mata e to tātou mau tariā i te mau reo faateniteni e faahanahana ra i te parau no te Noera e no te tau āpī ta tātou e fatata roa ra i te tomo atu. I mua i taua mau tairaa, i rotopū i taua mau taoà ānaāna e te māniania, te hāmanaò mai ra te mau pāpai ta tātou e taiò ra i teie mahana e, e hinaaro rahi atoà to te Atua i te farerei ia tātou. Ua ōpua na e te ōpua noa nei ā te Atua i te faāora ia tātou i roto i te mau arepurepuraa rau e haaāti ra ia tātou. E te vāhi maere e te taaē i roto i te faanahoraa a te Atua, aita atu e raveā ta na i māiti, maoti rā te haehaa e te mārū e faahohoāhia ra e te āiū fanau āpī no Noera.

No reira, i teie mahana, e hāmanaò ā tātou e, te hinaaro noa nei te Atua i te noho i rotopū ia tātou, te hiaai nei ā te Atua i ta tātou faahanahanaraa ia na e te titau mai ra te Atua e ia rahi atu ā te ūānaraa o ta tātou mau reo faateniteni ia na i te mau faatianiani e haaāti ra ia tātou i teie mahana.

O te titauraa mau ia ta te papai Taramo 98 e horoà mai ra ia tātou. Ia āmui tātou i to tātou mau reo himene i te mau mea atoà i rahuhia e te Atua no te faaite i to tātou tiaturiraa i te Atua manahope. Ei ōpaniraa, e āmui tātou i to tātou reo i te pehepehe a te Taramo 98/ 4-7 mā te parau e:

“ Ia pīnai te haamaitai i te Tumu nui e ati noa aè te fenua ; ia pūroro te reo ōāōa, ia ūmēre mā te haamaitai i te himene. A himene i te Tumu nui mā te tīnura ; mā te tīnura e te reo haamaitai atoà ra; mā te mau pū, e te ōto o te tūferi, te harururaa i te haamaitai i te Arii ra, i te Tumu nui. Ia haruru te tai e to na ra i, te ao atoà e to na ra mau taata.” (Taramo 99/ 4-7)

Maeva i te Arii, manava e te āiū fanau āpī.

Emma Fuaa-Tufariua.

POROÌ NO TE PŌ MATAHITI

(Mahana pae 31 no titema 1999)

Itaia 55/6-11

Taramo 92

E hoa here mā, te mau taeaè e tuahine i roto i te ètārētia nei, terā mai te parau no te aroha ia òutou atoà na. Haapūroro atu i teie reo aroha nā roto i to òutou mau ùtuafare e i ta òutou mau vāhi òhiparaa.

Ia haamaitahia te Atua, inaha, eere teie i te hoè pō pureraa mai tei mātauhia e tātou i te mau matahiti atoà. No te mea, i teie pō tātou e vaiho ai i te pititautiniraa o te matahiti no te tomo i roto i te tau torutautini.

Ia haamaitahia te Atua no te mea, ua horoà o ia ia tātou e ora nei i teie mahana i teie òaòaraa. No reira, eita e tià ia tātou ia tomo noa i roto i teie tau āpī mā te manaò òre i to na here e i to na aroha tei faaherehere ia tātou.

I teie pō taaè, te hinaaro atoà nei tātou i te āmui i te mau marumetia no teie nei ao, rau noa atu ai to rātou tiàturiraa e to rātou faaroo no te haamaitai āmui i te Atua. Mā te haamoè-òre i te feiā i roto i te àti, te māuiui e te peāpeā. O rātou i rohia e te àti mai, te poia e te mau fifi e rave rahi, te mau tamai e àtutu nei nā roto i teie nei ao.

Eita e òre e i roto i to tātou mau òire rii, ua rau te mau faanahoraa i faaineinehia no te faaite i to tātou òaò.

"e imi òutou i te Atua, òi itea aè o ia,
e tiàoro òutou ia na, òi fatata mai o ia
e hoì i te Atua te rahi ra hoì ia na te faaòre i te hara "

E parau mātauhia teie e te fārihia hoì, e tei te taata e hinaaro i te Atua te faaitoitoraa i te imi ia na. Oia hoì, e nā roto i ta te taata faaitoitoraa i te rave i te mau mea i faaitehia mai ia na e noaa ai ia na te iteraa i te Atua.

I roto i te reira huru hiòraa, te riro nei te Atua mai te tahi Atua o tei òre i hinaaro i te faaite mai ia na i te taata, e aore ia, i te faaite noa ia na i te feiā e haapaò i to na mau hinaaro e i ta na parau. Ia nā reira hoì tātou i te hiò, e tano atoà ia tātou ia faataa e piti aè pupu taata. Te feiā e hinaaro i te Atua i te tahi pae e tei òre e hinaaro i te Atua i te tahi. Mai te ite-atoà-hia nei i teie mahana ia au i ta tātou faataaraa i mataro noa. Te faataa nei tātou i te feiā pure atua e te feiā atua òre. Mai te huru ra e ua vāhiahia teie ao i to tātou i e piti tuhaa. E tei ia tātou ia te maitiraa i te hea vāhi tātou e tià ai. Teie huru hiòraa, tei roto ia i te mau huru nūnaa atoà, tei roto atoà hoì i te mau huru tiàturiraa atoà.

O te huru hiòraa atoà hoì teie i upootià e i haaupootià noa-hia i roto i nā matahiti e piti-tautini i orahia mai e te Ètārētia. Noa atu i te tahi taime ua tāmata o ia i te faaâpī i ta na hiòraa ia au i te hinaaro o te Atua o ta tātou e faaroo faahou nei nā roto i te vaha o Itaia i teie pō. Oia hoì, te Atua ta tātou e tiàturi nei, e Atua ia no te tãatoàraa. E Atua tei here i to te ao tãatoà. E Atua tei aroha i te taata parautià, e i te taata parautià-òre. Aita rā i maraa i te taata ta te Atua hiòraa no te mea, e hiòraa teie e òre ai e noaa i te taata ia faahiahia ia na iho i mua i to na Atua no te mau mea maitatai atoà i ravehia e ana. I te mau taime atoà i hinaaro ai te taata e faatiāmā ia na i mua i to na Atua, ua topa o ia i roto i te herepata no te teòteò tei faaatea ia na i te hinaaro mau o to na Atua e ua faarahi i to na iho mana no te haamau i ta na hiòraa i te hinaaro o te Atua o ta na e haamori ra. Nā roto i te reira mana i noaa ia na i te iòa o te Atua, aita atoà o ia i mataù faahou i te haavā e i te haamau i ta na haavāraa no te faataa i te maitai e te ino. E hia rahiraa taata, nūnaa i haamouhia no te mea noa aita ta rātou huru hiòraa i te hinaaro o te Atua i tuàti i tei haamauhia mā te iòa o te Atua.

Mai te peu, ua òre rii te mau tamaì i rotopū i te mau teretitiano mai tei itehia i mutaa ra, areà te hiòraa tãapaàpa i rotopū i teie mau haapaòraa te vai noa ra ia. Noa atu te mau tautooraa itoito a te mau àito o te tiàturiraa òitumene. Ia hiò noa tātou i nià i to tātou fenua iti, ua rau te haapaòraa e vāvāhi nei i te hoèraa o te nūnaa e tae roa atu i roto i te mau ùtuafare. Ia hiò aè tātou i ta tātou faaiteraa i te hau o to tātou Atua, e mea tano atoà ia ui tātou e, te mauruuru rā ānei hoì o ia ia tātou.

Mā te haafaufaa-òre i te parau-maitai ta te Fatu i haapii i ta na mau pipi e o ta rātou hoì i vai iho mai ia tātou eiaha tātou e fifi i te parauraa e, ua hahi atoà te hui-faaroo teretitiano i roto i ta na mau faaiteraa. No reira e mea maitai e e mea faufaa no tātou e tomo atu i roto i teie tau âpī ia hiòhiò atoà i te reira ia au i teie nei tītauraa i ta Itaia.

E imi, e tiàoro e hoì i te Atua ra. E mau tītauraa anaè e tuu ra i te taata i roto i te taata i roto i te òhipa. Eiaha no te mea e rāveà ta na e itea ai ia na te Atua, e faaroo mai ai te Atua i to na reo e aore ia e faaòre mai ai te Atua i te rahi o ta na mau hara. No te mea rā ua vai iho te Atua ia itea o ia e te taata, ua hinaaro i te tiàhapa mai i rotopū i te mau taata atoà, ua rave i te huru taata. Mai te reira atoà no ta tātou tiàororaa. Mai te peu te faaite ra Itaia e ua fātata mai o ia, e riro o ia i te faaroo mai i to tātou reo. Eere hoì i te Atua tarià turi. Eere no te mea te hahae nei tātou i to tātou àau e faaòre ai o ia i ta tātou mau hara, no te mea rā ua rahi to na hinaaro i te faaòre i te reira. Tei ia na te matamehai no teie ôpuaraa faaora, e tei ia na atoà te tupuraa. Ta tātou nei o te fārii noa raa ia i te tomo i roto i teie nei ôpuaraa na na.

Teie mau parau ta te perofeta e poro nei, ta tātou hoì e faaroo nei i teie pō, i riro na ia ei mau parau tei faaârepurepu i te hiroà faaroo o Iteraèra no te mea, te haapāpū nei e te faaâpī-faahou nei te Atua i ta na faaauraa i to na nūnaa e i te mau nūnaa atoà. Te haapāpū nei o ia i to

na tiàraa Atua tei hau ê i to tātou mau manaò e i ta tātou mau hiòraa. Eere ānei no reira atoà Itaia i parau ai *"eere hoi to ù ra manaò i to òufou ra manaò, eere hoi to òufou ra haereà i to ù ra haereà..."*

Te parau tumu no teie nei haapāpūraa e parau ia no te ora i horoàhia mai mā te hoo-òre. Mai te mea aita e hoo to taua ora ra, te faaite noa mai ra te reira, e eita e noaa ia tātou ia hoo mai, e aore aita te Atua e hinaaro nei i te tapihoo i teie ora i te taata. Aita te Atua e tītau mai nei i te hoê faahoīraa no te maitai o ta na i horoà mai. Te hinaaro noa nei rā ia ora te taata, e ia rahi to na maitai e to na òaòà. No te mea, ua ite o ia e teie huru, o te huru ia o to na Atua ia nā reira atoà o ia i pihai iho ia na.

No reira, hou tātou a faaruè mai ai i teie matahiti 1999 no te tomo atu i roto i te tau āpī 2000, e mea maitai ia faaāpī atoà tātou i ta tātou hiòraa i te faaauraa a te Atua. Ia òre teie tau āpī 2000 ia riro noa ā ei tau no te hiò-tāāpaāparaa i to tātou nūnaa. E tuhaa rahi ta tātou i roto i te tataīraa i te mau àmahamaha o ta tātou i faatupu i te iòà o te Atua. Na te vārua o te Atua tātou e faatomo i roto i teie tau āpī, ia ora na i te matahiti āpī.

Taaroanui MARAEA
òrometua

MATAHITI API

(Mahana maa 01 no tenuare 2000)

Taiòraa : Numera 6, 22-27
Taramo 121

Poroiraa : Taramo 121, 8

« Na Iehova e tia i to haereraa atu e to hoiraa mai i teie nei e a muri noa atu. »

E arue tatou i te Atua, i to tatou Metua i te rai ra, i púpú mai ia tatou i teie matahiti 2000 o tei riro ei matahiti hopeà no te tau tauatini matahiti i orahia mai e tatou. E arue tatou i to tatou Metua i te rai ra, i teie mahana matamua no teie matahiti 2000, i haamanaò mai ia tatou i to na huru tau-ore i nià ia tatou i terà matahiti e i terà matahiti. E arue atoà tatou i to tatou Metua i te rai ra, i te omuaraa no teie matahiti 2000, i te apeeraa ia tatou mai te matahiti 1999 e tae roa aè nei i teie matahiti 2000. E tano ai te arueraa a te arii ra o Tavita o tei na ô mai e : « Ia hiò vau i te mau rai i te ohipa a to rima ra ; te marama e te mau fetià ta oe i faaau ra ; Eaha te taata nei i manaò mai ai oe ia na. E ta te taata nei tamaiti i haapaò mai ai oe ia na. »

E ratere pererina noa tatou i nià i te fenua nei, e au ai ia tatou ia haamanaò atoà e, aita tatou i hamanihia e te Atua no te tau e mahemo nei, o te tau ra e mahemo nei tei rahuhia e te Atua no tatou i riro noa i nià i te fenua nei mai te hoê mau ratere pererina oia hoi mai te hoê mau tane e aore ia mai te hoê mau vahine e ore e mau mai i nià i te fenua e orahia ra e ratou.

I pihai iho i te parau no te oaoa i te iteraa tatou i teie matahiti apî, eita e ore e te vai atoà ra te parau no te manaòraa i tei herehia e tatou i ore i tae mai i teie matahiti 2000. Eita atoà e ore e, i mua i te parau no teie matahiti 2000, te vai atoà ra to tatou mau manaò tapitapi i te huru o to tatou oraraa, mai te parau no te oraraa utuafare, te parau no te tamarii, te parau no te ohipa e te vai noa atura, mai ta tatou e ite ra i roto i ta tatou taiòraa no teie poipoi, i roto i te huru no te ratere pererina. Te vai ra to na oaoa i te hoiraa i te utuafare i muri aè i te taima no te rururaa i lerutarema, te vai atoà ra râ i roto ia na te manaònaòraa i te parau no te tere. Mai ta tatou i ite i te matahiti i mairi i te rau e i te rahi no te ohipa i faanahohia e te taata no te faaoti i te hoê matahiti i orahia mai e no te ora i te hoê matahiti e tae mai ra, ia oaoa anaè te taata, e tumu ia i oaoa ai te taata, e ia manaònaò anaè o ia, e tumu atoà ia i manaònaò ai o ia. E te tumu i tapitapi ai te ratere pererina i te parau no te tere i te utuafare mai lerutarema atu no te mea ia e na te vahi moëmoë atu o ia i te haere e tae ai i te utuafare.

Ia ore anaè tatou e tià i pihai iho ia na no te titau i te ite i te auraa no te vahi moèmoè no te hoè ati-luta, e riro tatou i te maere i te manaò tapitapi o te ratere pererina i te haere na taua vahi moèmoè ra. O te tumu atoà paha ia i tapirihia mai ai te parau no te tere pererina o te tamarii a Iteraèra na roto i te metepara mai Aifiti atu i te fenua Tanaana, « te fenua tahe pape noa te ū e te meri », o ta tatou i taiò aè nei i roto i te puta Numerera.

Te vahi moèmoè e aore ia te vahi metepara, no teie ratere pererina, e vahi ia o tei haamanaò mai ia na i te amuamu e te tiàturi-ore o te tamarii a Iteraèra i te Atua, i na matahiti e 40 o to ratou purutiaraa i te metepara. I ore ai te ui i ite i te fenua Aifiti, maori râ o lotua e o Tarepa, i tae i te fenua no te tiàmâraa, maori râ o tei fanauhia i roto i te metepara oia hoi i te vahi moèmoè.

Eita e ore teie matahiti 2000 i te riro atoà no tatou ei vahi moèmoè, e pari ai tatou i te Atua i te tumu no te mau tamataraa, no te mau ati, no te mau fifi e farereihia e tatou. Eita e ore teie matahiti 2000 i te riro atoà no tatou eí vahi moèmoè, e riro ai te parau no te faaroo ei parau fifi e turori ai to tatou tiàturiraa no te mau ohipa e tupu ra i ô tatou nei e i roto i teie nei ao. Eita e ore teie matahiti 2000 i te riro atoà no tatou ei vahi moèmoè e riro ai te parau no te taviniraa ei parau peàpeà eiaha râ ei parau oaoa. Oia ia. Eita e tià ia tatou ia faaroo i te Atua no vètahi ê maori râ no tatou iho. E tano ai ia tatou i te omuaraa o teie matahiti 2000, ia haamanaò i te parau i faahitihia e te Fatu i nià i ta na mau pipi : « Mai te peu e, te vai ra te manaònaò o to outou Metua i te rai ra i te manu o te reva, i te tiare e i te raau tanu, eaha atu ia te huru o to na manaònaò i te poe no na te mau mea atoà i rahuhia ai oia hoi i te taata ». E ia parau te ratere pererina i roto i ta tatou tumu parau i teie poipoi e : « Na Iehova e tia i to haereraa atu e to hoiraa mai i teie nei e a muri noa atu ». Teie te auraa no taua parau ra : ua faaroo te ratere pererina i te Atua mai te hoè metua vahine e aore ia i te hoè metua tane o te ore e faaruè i ta na mau tamarii, toe atu ai ia ta tatou iho faarooraa e ta tatou atoà iteraa i te Atua mai te hoè metua tane e aore ia i te hoè metua vahine i te taimè e riro ai teie matahiti 2000 ei vahi moèmoè no tatou.

Te hiòraa râ i hau atu i te rahi o te hiòraa ia a te Atua i te parau no te vahi moèmoè. Oia ia. Te vahi moèmoè e oare ia te vahi metepara, o te vahi ia i tià ai i te Atua ia paraparau i te aau o te tamarii a Iteraèra, mai te huru o te tane momoà i nià i te vahine momoà na na ra. I te anotau o to te tamarii a Iteraèra ratereraa na te vahi moèmoè to te Atua hinaaroraa i te faaite hua ia ratou i te tapaò o to na here. I te vahi moèmoè, i muri aè i to te tamarii a Iteraèra iriti-raa-hia mai mai roto mai i te faatitiraa a to Aifiti, to te Atua hinaaroraa ia ite te tamarii a Iteraèra ia na mai te hoè tane momoà i here roa i te vahine momoà na na. I te vahi moèmoè to na faaiteraa i te tamarii a Iteraèra, na roto i te mau tapao e rave rahi e e rave rau, i te huru mau no te hoè Atua pohehae oia hoi no te hoè Atua i here i te tamarii a Iteraèra i te here manii noa ; mai te hoè Atua i hinaaro i te tamarii a Iteraèra ei nunaa no

na, no na roa e no na anaè ; mai te hoè Atua i hinaaro ia riro roa o ia ei Atua hoè roa no te tamarii a Iteraèra. I te vahi moèmoè, i na matahiti e 40 i orahia e te tamarii a Iteraèra, mai Aifiti mai e tae atu i te fenua no te tiàmâraa, to te Atua oraraa i te hoè mau taime rii taaè no te parau o te here i rotopû ia na e te tamarii a Iteraèra ; i te vahi moèmoè te mauuiraa te aau o te Atua i te iteraa i te tamarii a Iteraèra i te faahinaarora e te mau atua taraihia e te rima taata ; i te vahi moèmoè to te Atua heheuraa ia na i to na nunaa ei Atua parautià, oia ia, ei Atua here atoà râ i te taata na mua roa.

Oia ia. Ia au i te hiòraa a te Atua i te parau no te vahi moèmoè, eere ia i te parau fifi te parau no te rirora teie matahiti ei vahi moèmoè. Eita e tià ia tatou ia ore ia pure ia riro teie matahiti 2000 ei vahi moèmoè, ia riro râ o ia ei vahi moèmoè. Eita e tià ia tatou ia taià i te ratere na roto i te vahi moèmoè o teie matahiti. E mea tià aè râ ia vahi-moèmoè-hia teie matahiti, ia tià ia tatou ia faaroo faahou i te reo anaè o te Atua ia parau mai ia tatou. Ua feaa nei anei to tatou tiàturiraa ia na ei Metua o tei here ia tatou, ia tiàturi faahou ia tatou ia na i teie matahiti ei Atua o te ore e faaea i te here ia tatou. Ua taiva nei anei tatou ia na i te matahiti 1999, ia hoi ia tatou ia na ra i teie matahiti 2000. Ua ore nei anei to tatou tiàtururaa ia na ei Atua o te ore e tau i ta na parau ia tatou, ia faariro ia te Atua i teie matahiti 2000 no tatou ei vahi moèmoè, ia hoi mai te parau no te tiàtururaa i moè ê. Ua mutu nei anei te taura no te auhoaraa i te matahiti 1999, ia taamu-faahou-hia ia taua taura ra i teie matahiti 2000. Ia riro teie matahiti 2000, eiaha ei aua-tiare e aore ia ei vahi hopuraa miti, ei vahi moèmoè râ, no te ora e te Atua e no te Atua.

Oia ia. Ia haamanaò anaè tatou i te huru no te matahiti i haerehia mai e tatou e no te huru o te mau peu i tupu i roto ia na, i ô tatou nei e i te ao nei, i te faatura-ore o te taata i te taata, i te faarirora te taata ia na ei tumu no te ati e no te pohe iho o te taata, no te aha e ino ai ia pure tatou i te Atua ia faariro o ia i teie matahiti 2000 ei vahi moèmoè no tatou, ia paruparu tatou i te opuaraa i te ohipa e moè ai te parau no te faatura-ore-raa i te taata ; ia poia e ia poiha tatou i te faatupuraa i te ohipa e ora ai, e maitai ai, e oaoa ai te taata ; ia riàrià tatou i te parau no te mata-ê-raa i te taata no te taaèraa nei anei o to na tiàraa-taata, o ta na peu, o to na tiàturiraa. Ia riro teie matahiti 2000 ei vahi moèmoè oia hoi ei tau e haapii faahou ai tatou ia tatou i te parau no te here, no te aroha, no te faatura i te taata.

Oia ia. Eiaha teie matahiti ia riro ei vahi ê atu maori râ ei vahi moèmoè oia hoi ei vahi hinaarohia e te Atua no te paraparau faahou i to tatou aau i te here rahi no na ia tatou, i to te ao nei, no te ora faahou e o ia i te hoè aai no te here. « Ia faaanaana mai Iehova i te maramarama o to na mata i nià ia tatou, e ia aroha mai ia tatou ; ia nânâ mai Iehova i ta na mata i nià ia tatou, e ia horoà mai i te hau ia tatou ». Amene.

Jacques IHORAI òrometua

PORO'I RAA NO TE ORO'A
5 NO MATI 1999

Taio raa : Roma 8, ir. 18 – 25
Irava tumu : Ir. 25

" I tiaí rã tatou i tei ore i itea hia e tatou ... "

O tatou tei tairuru rahi mai, a farii mai i te tapao no te aroha o to tatou Atua i te farerei raa mai roto atu i teie nei mau parau poro'i raa, no te faahaamano raa i te 202 o te matahiti no to te Evaneria tae raa mai i ô tatou nei. Teie nei matahiti 1999 i roto i ta tatou mau faanaho raa no teie nei oro'a 5 no mati, o te riro atoa ia ei oro'a hopea no teie nei tenetere 20 o ta tatou e ora nei, hou tatou a tomo atu ai i roto i te matahiti 2000, oia hoi te Tenetere 21. Aita i mo'e hia ia tatou i roto i te oro'a rahi lupiri o ta tatou i ora mai i te matahiti 1997, i mua i te rau raa o te mau faanaho raa e i mua atoa i te rahi o te mau parau i faahiti hia, e tapea noa mai tatou e piti manao tumu tei matara rahi mai. A tahi, te parau ia o te feia api i mua i te mau mea e haati ra ia'na, te faaroo raa i to ratou reo e te pahono atoa raa i to ratou mau hiaai. A piti, o te parau ia no te mau faaroo e vai ra i roto i to tatou nei fenua na roto i te hoê manao tiaoro no te fãtahoê, no te amui i roto i te tahi mau faanaho raa e ore e ite faahou hia ai te amahamaha raa i rotopu i terã e terã faaroo. I roto i teie nei oro'a 5 no mati, eita e ore tatou i te uiui, e aore ia, ua uiui na tatou i te mau taima i mahemo, teiheia atura te vai raa o teie nei na parau e piti. Teiheia atura te parau o te feia api. Ua toro anei to tatou tari'a no te faaroo i to ratou reo e no te pahono i te mau mea ta ratou e hiaai ra. Teiheia atura te parau o te mau faaroo i roto i to tatou nei fenua, ua faaea noa anei te reira faaroo i nia i to na mau faanaho raa e aore ia, ua tupu anei te tahi mau farerei raa, mau tau'a raa parau no te faatupu i te hoê raa. E aore ia, aita anei tatou i topa i roto i te hoê taima no te tiaí raa, e aore ia, aita anei tatou i hinaaro i terã manao e, eiaha e tiaí, e rave roa rã, oia hoi, e faaohipa, no te mea te vai ra te hinaaro raa ia tupu roa e ia ite mata roa hia te mau ohipa e hinaaro hia ra ia tupu mai i mua i to tatou nei aro. Ia haapoto hia te manao, tei nia noa anei tatou i te tiaí raa no te hi'ohi'o, e nahea tatou iho i mua i te parau o te feia api, e nahea i te faanaho raa no te pahono

i to ratou mau hiaai, e nahea atoa tatou i mua i te parau o te mau faaroo, no te hi'ohi'o atoa te tahi faanaho raa e ohie ai te parau no te faatahoê raa etv ... E aore ia, tei nia tatou i te manao no te faatupu raa te mau mea i hinaaro hia e i parau hia.

... Te reo o te apotetoro Pauro ... Ia hi'o tatou i teie nei ta tatou parau tei faataa hia no teie nei oro'a 5 no mati, te iriti mai ra te apotetoro i te parau no te VARUA, e te mau ohipa ta te varua e faatupu i roto i te ora raa o te hoê taata e ta'na atoa mau faara raa i mua i te mau mea e haati ra i te taata. E inaha, i mua i te parau no te tiaai raa, o ta tatou i faahiti ae nei, te horoa atoa mai ra te apotetoro i ta'na iho hi'o raa e o te riro ei tauturu raa e ei haapii raa na te mau teretetitano no te mau tau atoa. Eaha ia taua h'io raa ra. I roto i te irava 24, teie te reo o te apotetoro,

"E ora hoi tatou i te tiaai, o te tiaai raa hi'o hia ra eere ia i te tiaai... "

E hoa here mâ, eita paha e ore tatou i te uiui ia au i teie nei manao i faahiti hia ae nei e te apotetoro i te mea, e na ô ia tatou i te parau, te feia i tiaai mâ te hi'o ore, e ora ia, e te feia i tiaai mâ te hi'o, eere ia i te tiaai. E haapii raa teie no te feia faaroo i mua i te parau no te tiaai raa. Oia mau, te aratai nei te apotetoro i to'na manao mâ te faahiti i te parau, no te feia teretetiano, i te titau ore raa i te mau mea e ite hia ai e te mata taata. Eere te reira te fã i roto i te tiaai raa ia au i to'na hiroa faaroo no te mea, te mau mea e tupu mai i roto i te tiaai raa, e ohipa ia te reira na te Fatu. Te ora o te feia faaroo i roto i te tiaai raa, ua heheu hia mai ia te tahi mau tapao e te Fatu iho, mai te parau no to'na pohe raa e no to'na tiafaahou raa. E no reira i mua i teie nei tapao, eiaha ia te taata faaroo ia titau i te hoê mau mea hau atu e ite mata roa ai oia. Eere anei, ua na reira o Toma i mua i te parau no to te Fatu fã raa mai i mua i ta'na mau pipi, ua titau oia i te tahi tapao ia nehenehe oia ia ite mata roa. Eiaha ihoa tatou ia maere i terâ huru tei faaite hia mai e Toma, no te mea, e huru taata ihoa. Oia mau, i roto i te hoê hi'o raa amui, te tiaai raa a te taata no te hoê ohipa, te hinaaro raa ia ia tupu roa e ia ite mata roa oia i te ohipa ta'na e tiaai ra. E mai te peu e, eita to'na mata e ite, e riro to'na manao i te paruparu, e te reira huru, o te tura'i ia'na, eiaha e tiaai faahou. Area râ no te huifaaroo, e manao nehenehe atoa ta te apotetoro e horo'a na roto ia i te parau no ta tatou nei irava tei na ô mai e,

I tiai râ tatou i tei ore i itea hia e tatou ... "

... Te tiai raa, e ohipa atoa ia na te faaroo ... E tano tatou ia ui e, eaha te taaê raa a te taata faaroo e te taata noa i mua i te parau no te tiai raa. No te taata faaroo, ia au i ta'na hi'o raa i te aai, e toru ia tuhaa. A tahi, to'na tiaturi raa e ua pou roa mai te Atua i roto i to'na iho ora raa no te faatupu i te mau mea no te haapaari i to'na faaroo. Oia hoi, te auraa no teie parau, aita te Atua i parahi faahou, ia au i te tiaturi raa, i roto i te ra'i. Ua pou mai râ i nia i te fenua no te puhapa i roto i te ora raa o te taata. Te piti, te tiaturi raa ia, to'na ora raa, na roto i to'na pupu raa ia'na i roto i te ohipa no te faaroo, na te Atua ia te reira e aratai na roto i to'na varua. E te toru, to'na ia tiaturi raa e, te huru aratai raa a te Atua i to'na ora raa, te vai ra ia te hoê fã i mua, oia hoi, te parau ia no te ora mure ore. Ia hi'o tatou i teie nei na tuhaa e toru, oia hoi, te parau no to te Atua haere raa mai i roto i te ora raa o te taata, te parau no to te Atua aratai raa i te ora raa o te taata e te parau no to te Atua aratai raa i te taata i nia i te hoê fã papu maitai e e fã ite ore atoa hia e te mata taata, e nau tuhaa ia tei niu hia i nia i te hoê parau faufaa rahi oia hoi, te parau no te faaroo. I roto i te puta Hepera pene 11 irava 1, teie te tatara raa i horo'a hia no nia i teie parau no te faaroo oia hoi,

"... te faaroo nei, o te tiaturi ia i te mau mea e tiai hia nei e te ite i te mau mea aore e hi'o hia nei "

E nehenehe ia tatou ia ite i te hoê taaê raa rahi no te taata faaroo i mua i te parau no te tiai raa e te taata noa, oia hoi, te feia ia aita to ratou e faaroo papu i roto i te Atua.

... Te tiai raa i roto i teie oro'a 5 no mati ... Ia h'oi to tatou manao i muri, no te tamata i te faaiho i te mau ohipa i rave hia e te mau ve'a tonono no roto mai i te Totaiete Faatupu raa Parau no Ronetona, e nehenehe tatou e ite i to ratou faahou raa i te manao tumu no te faaroo teretetano, maori râ, to ratou ia vaiiho raa i to ratou fenua Peretane ia tauhi hia na roto i te ohipa poro raa Evaneria a te orometua tuiroo ra o John WESLEY i te ropu raa no te Tenetere 18. Na reira atoa te mau ve'a tonono tei faataa ia ratou no te tere mai i teie mau pae motu i

to tatou. Te vahi faahiahia, maori râ, to ratou ia uiui ore raa no te huru o to ratou tere e te mau mea e nehenehe e tupu mai amuri ae. Ua vaiiho ratou ia ratou iho ia aratai hia e te varua o te Fatu, o ta ratou e tere mai e poro i teie mau pae motu i to tatou, ia nehenehe atoa i to tatou mau taata i terâ ra tau e i teie atoa mahana, ia ite i te parau no te here e te Aroha rahi o te Atua i te taata nei.

E no reira, te mau faanaho raa atoa ta tatou i faanaho no te roa raa o teie mahana, ua riro ia mai te hoê tapao faaho'i raa i ta tatou haamaitai raa i te Atua, no te mea e Atua oia tei ore i parahi faahou i roto i te mau ra'i, tei roto râ i to tatou ora raa e inaha, ta tatou tia i raa i nia anei i te parau no te ho'i raa mai o to tatou Fatu e aore ia, te parau no te hopea o teie nei ao, eere ia te reira i ta tatou tuhaa. Ta tatou tia i raa tei nia ia i terâ reo o te apotetoro na roto i ta tatou nei irava oia hoi,

"I tia i râ tatou i tei ore i itea hia e tatou ... "

Ia ite atoa râ tatou e, tei roto tatou i te hoê totaiete o te faaite maira i te mau ravea puai a te materia, no te tamatamata i te ora raa faaroo o te taata teretetiano. Te poro'i raa, mai tei na reira hia mai a 202 matahiti i teie nei, maori ra, ia mau e ia ore ia turori i mua i te mau faahema, no te mea ia au i te reo o te apotetoro, eere i te mea faufaa ore te ohipa ta tatou e tautoo nei.

Marama TAUIRA
orometua

Ètārētia Èvaneria no Porinetia Farāni

VEÀ ÒROMETUA

N°1/2000

Èpitetore pāpaihia ei faaitoitoraa
e ei tāmuraa i te mau tāvini o te Atua
tonohia e te Ètārētia

Papeete, i te 5 no eperera 2000

RATA HAAATI

I te mau orometua e vai i roto i na Tuhaa e
8 o te Etaretia evaneria i Porinetia farani

Ia ora na i te aroha o te Atua i te farereiraa i teie matahiti 2000.

Terā mai ta tatou mau hohoà poroi no ta tatou mau Oroà
pureraa i muri nei (i faaineinehia mai e te tahi mau taeaè, o ta tatou e
haamauruuru maitai nei):

1) Hepetoma-moà :

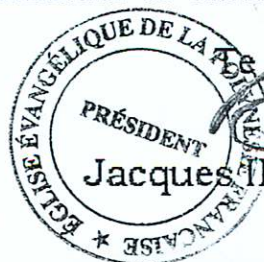
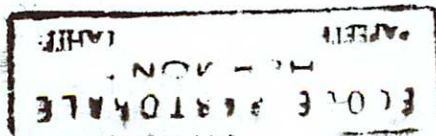
- Tapati no te mau Amaa (Oroà Euhari – tapati 16 no eperera)
- Monire 17 no eperera
- Mahana piti 18 no eperera
- Mahana toru 19 no eperera
- Mahana maa 22 no eperera
- Pāta (Oroà Euhari – tapati 23 no eperera).

2) Revaraa (Oroà Euhari – mahana maha 01 no tiunu)

3) Penetetote (Oroà Euhari – Tapati 11 no tiunu)

Te haamanaòhia atu nei outou e, i pihai iho i te mau pureraa
ahiahi atoà no te Hepetoma-moà, e pureraa Faraite poheraa e te
haapaeraa ta tatou, o te haamata mai te hora 8 i te poipoi e tae atu i
te hora 2 i te avatea. No reira, ia faaineine-maife-hia taua Oroà
pureraa ra no to tatou tiāturi i te faufaa o ta tatou aroraa no te
tupuraa o te hau, e te parautiā, e te aroha i ô tatou nei e i roto i teie
nei ao.

Ia itoito e ia oaoa noa i roto i te parau no te taviniraa.

Jacques THORAI òrometua

20/04/00

OROA 5 NO MATI 2000

Te Evaneria, e parau maitai ia e te òaòà
no te faatiàmā i te taata

Teuteronomi 5, 12 – 15,
Mareto 2, 23 – 3, 6

“... I faaue ai to Atua ra o Iehova ia òe e, e haapaò i te tāpati”. (Teut. 5, 15).

E hoa ino mā e,

Te haamanaò nei tātou i teie tāpati 5 no māti i te parau no te mahana i porohia ai e i haapiihia ai, no te taime matamua roa i o tātou nei, te parau maitai e te òaòà no te hoê Atua taaê, o ia i here atoà i te māòhi, mai ta na e here nei i te papaa, i te tinito e i te mau nūnaa atoà e vai ra i te ao nei. Ahiri taua Atua ra i te Atua no te māòhi anaè, e aha te faufaa ia tātou ia haamanaò i te parau no teie mahana 5 no māti. Ahiri taua Atua ra i te Atua èere i te Metua, e aha te hanahana no te haamanaòraa i te parau no teie taiò-mahana 5 no māti. No te mea rā taua Atua ra o tei porohia e tei haapiihia e te mau haapii èvaneria papaa e e māòhi, e Atua o ia no te mau nūnaa atoà, mai te nūnaa tinito, te nūnaa papaa e te nūnaa māòhi, ua tià to tātou haamanaòraa, a 203 matahiti i teie nei, i te parau no teie taiò-mahana 5 no māti.

Te tāpati, na te Atua e no te taata

I roto i te tumu parau i tāpaòhia no te aratai i ta tātou ôroà haamanaòraa i te taeraa mai o te Evaneria i o tātou nei i te tāpati 5 no māti 1797, te tuu-atoà-hia ra te mau tamarii a Iteraèra i mua i te hoê parau te tià ia rātou ia haamanaò o ia hoi te parau no te mahana tāpati, mai te peu e, o te reira mau to rātou hinaaro, mai tei hinaarohia e te Atua no rātou, o ia hoi te oraraa ma te maitai e te òaòà i nià i te fenua o ta rātou e fātata ra i te tomo.

Eere no teie nei te faahiti-raa-hia te parau no te mahana tāpati, no muri mai ra i te parau o to te rai e te fenua rahu-raa-hia, e to te taata hāmani-raa-hia e te Atua. O te mahana te reira i faataahia e te Atua no na iho nā mua roa no te mataitai i te ôpuaraa i oti ia na i te faatupu.

Ia faaturahia te nātura

No reira, teie nei parau na na i te mau tamarii a Iteraèra ia haamanaò i te mahana tāpati, èere ia i te hoê faaheporaa na na i to na nūnaa ia Iteraèra, o te hoê noa rā aniraa àhiri e, e tià ia na i taua aè mahana ra, ia haapae rii i te òhipa e ravehia ra e a na no na no te hiò i roto i te mau mea atoà i rahuhia e te Atua, i te mau òhipa faahiahia i rahuhia e te Atua no na. Ahiri e tià ia na, i taua aè mahana ra, i te hitu o te mahana o te hepetoma, òre noa atu i te tià i te mau mahana atoà, o to na hoi tiàraa mau, i te vaiho i ta na òhipa no te mataitai i te mau òhipa rarahi e te nehenehe i ravehia e te Atua no na.

E au rā teie nei aniraa a te Atua ia haamanaòhia te mahana tāpati i te hoê tāparuraa na te Atua i te nūnaa Iteraèra i māitihia e a na ei nūnaa no na, ia itehia o ia èiaha noa mai te hoê Atua tei parahi i roto i te teiteiraa o te mau rai, e òre ai o ia e taeàhia i te taata, e i te ite o te taata, mai te hoê ra Atua fātata roa i te taata. E au rā teie aniraa a te Atua ia Iteraèra ia haapaò i te mahana tāpati mai te hoê pure na te Atua i to na nūnaa ia Iteraèra ia herehia o ia, èiaha noa mai te hoê Atua – Atua tei rahu i te rai e te fenua e tei hāmani i te taata, mai te hoê atoà rā Atua-Metua tei here ia na i te here aita o na e faaauraa i o tātou nei.

No reira, ia hiò anaè tātou i te mahana i te ao e i te marama e te mau fetià i te pō, te haamanaò ra nei ānei tātou e, i te mau mahana atoà, i te ao e i te pō, te manaò noa ra te Atua ia tātou. Ia hiò anaè tātou i te tiare i roto to na nehenehe e te mau rāau rii o te fenua nei i roto i to rātou tupu, na reira hoi te mau manu o te reva ia rere e àore ra ia tau, te haamanaò ra nei ānei tātou e, i roto i te āau o te Atua, ua hau aè to tātou faufaa i te faufaa no te mau mea atoà i rahuhia e te Atua. Ia veà anaè tātou i te veà-mahana e àore ia ia rari anaè tātou i te rari-ua, te hamanaò ra nei ānei tātou e, hoê ā o te Atua òtuiraa-āau no te here i te taata parautià e i te taata parautià-òre, i te taata ino e no te taata maitai. E ia tore anaè te anuanua i roto i te ata, te haamanaò faahou ra nei ānei tātou i te pūai no te here o te Atua i te taata i mua i te pūai no te ino o te taata, i te pūai o to na aroha i te taata i mua i te pūai no te parautià-òre a te taata. I roto i na matahiti e toru i orahia e Ietu i te ao nei, oia ia, aita o ia i haere tino roa mai i o tātou nei mai te haapii-èvaneria peretāne i na nià mai i te pahi ra ia Tarapu, e àore ia mai te tahi pae i to tātou e tere nei e mataitai i te fenua papaa e àore ia e haaāti i te ao nei, ua haere mai rā o ia, ia au i te aniraa a to na Metua, e haaāti i te taata no te haamanaò ia na i te here o te Atua, i hāmanihia ai te rai e te fenua, no na, tei faarirohia ei poe no te mau mea atoà i rahuhia e i hāmanihia e te Atua.

No reira, i roto i terā aniraa i ta te Atua i to na nūnaa ia Iteraèra i tāua tau ra e ia tātou i teie mahana : “*E haapaò i te tāpati*” te vai ra terā parau no te faaue-

atoà-raa ia tātou ia faatura i te rai e te fenua e te î atoà i nià iho ia na, no te mea, to tātou ora, ua täämu-atoà-hia ia i reira. No reira, o tei faatura e tei poihere i te natura, te manaònaò ra ia i te parau o to na iho ora. O tei òre rā i faatura e i poihere i te nātura, te haafaufaa-òre ra ia i te hinaaro hoê roa o te Atua o ia hoi ia ora te taata.

Noa atu e, 16 matahiti i muri aê i te harururaa no te paura âtomī a te Hau Farani i Fangataufa e i Moruroa, to te Apooraa Rahi Amui (A.R.A.) haapāpūraa i ta na faaotiraa no te pātoi i te mau tāmamatataraa âtomī a te Hau Farani i o tatou nei, e mea tiā ia haamauruuruhia te A.R.A. no ta na faaiteraa ia faaturahia e ia poiherehia te fenua i pūpūhia mai e te Atua no te nūnaa māòhi. Noa atu e, ua faaea te mau tāmamatataraa âtomī i o tātou nei, i teie mahana, te tiāturi nei tātou e, no te ui tamarī e te ui taata e na muri mai ia tātou, e tano te parau a te Peretiteni o te Hau Repupirita Farani i te 21 no tetepa 1995 o ia hoi aita e ino âtomī e mai mai mai raro mai i na âpoo ino âtomī 141 e vai ra i raro i te fenua no Fangataufa e no Moruroa.

I mua i teie nei aniraa na te Atua ia Iteraèra e ia tātou i teie tau ia faatura i te mahana tāpati, eita e tiā ia tātou ia òre atoà ia hiò i te Atua mai te hoê Metua tei ani ia tātou ia faatura i te fenua o te taata e i te taata o te hoê fenua i mua i te ôpuaraa e hinaaro ra i te faatupu i o vêtahi ê i tei pātoihia e tātou i te faatupu i o tātou. No reira, ia faateitei te hoê taata i to na reo i te mauui i te òhipa e ravehia ra i ô na, mai te tâuâ-òre i to na tiàraa taata e i ta na parau, e aha te tiàraa ia parihia o ia i te mata-ê i te taata. O te reira nei ānei te mata-ê-raa i te taata ia pātoi òe i te hoê òhipa ino e ravehia ra i o òe ma te ani-òre-hia mai i to òe manaò, e àore ia o te rave-noa-raa òe i o vêtahi ê, i te òhipa i òre i fārihia e òe i te rave i o òe ma te tītau-òre i te manaò o verā. No reira, te ture tiā, èere ia o tei faaotihia e òe no te tahi ê, no òe rā na mua roa.

A pure e a òhipa tātou ia riro noa te parau o te taata, no te ora o te taata, no te fenua e parahihia ra e te taata, ei fā no ta tātou òhipa. A pure e a òhipa tātou ia riro noa te mau faatere o te fenua e o te mau Etārētia ei mau tāvini o ia hoi ei mau vahine e ei mau tāne tei manaònaò te parau no te ora o te taata. No te mea, aita to te mana faatere e taiò i rapaè mai i te parau no te tāvindiraa.

Ia faaturahia te taata

Oia ia. E faaueraa tei hōroàhia e te Atua i te mau tamarī a Iteraèra ia haapaò, èere rā taua faaueraa ra no te haapaò i te mahana tāpati, mai na parau atoà 10, i te hoê faaueraa no te tītau i te pohe o te taata, no te faatupu rā i te ora o te taata. No reira, to Mote haamanaòraa ia Iteraèra i te huru mau no terā Atua e horoà ra i tâu faaueraa ra : e Atua o ia tei iriti mai i te mau tamarī a Iteraèra mai roto mai i te hoê nūnaa i faatītī ia rātou. Ia ora te taata i te tāpati i

hāmanihia ai te tāpati, èiaha rā ia pohe o ia. E ture ta te Atua, èere i ta te haavā, na te hoè rā Metua tei nounou e tei hinaaro i te ora o ta na ra mau tamarii.

Areà rā i te anotau o Ietu, o ta Mareto e faatià ra ia tātou, ua faarirohia tāua mahana ra no te faaoraraa e te mau tià faatere poritita e e faaroo, na roto i te mau faatureraa e rave rahi ei mahana haavīraa e e pohe roa atu ai te taata. O te taata hoì ta te Atua i faarahi i roto i te parau no te tāpati, èere rā te tāpati. O te taata hoì te fā i roto i te parau o te tāpati, èere rā te peu i tuuhia i roto. I parau ai Ietu i te mau tià-faatere poritita e e faaroo no te oraraa o te nūnaa atiluta o to na ànotau, no te parau o te huhutiraa a te mau pipi i te huero titona e te faaoraraa na na i te taata rima mārō i te mahana tāpati : *“I haapaòhia te tāpati no te taata, àore rā te taata i haapaòhia no te tāpati : e teie nei, o te Fatu atoà ia o te tāpati te Tamaiti a te taata ne?.*

Eita e òre e, no roto atoà atu i teie parau no te tāpati, te haamataraa te parau no te mau au-pupu e no te mau tātiraara paruru i te tura o te taata, i te parau o te rave òhipa, i te parau no te tau faaearaa òhipa (congé), te tau no te faatūhaaraa, (retraite) e te vai noa tura...

203 matahiti i muri aè i to te Evaneria parau-raa-hia e e haapii-atoà-raa-hia i o tātou nei, aita nei ānei tātou i faariro i ta tātou mau faanahoraa āmuiraa, pāroita, Tūhaa, Etārētia, ei fā no ta tātou faaiteraa. Aita nei ānei te Evaneria i faarirohia e tātou ei faanahoraa no ta tātou faaiteraa, e ta tātou mau peu ei fā no ta tātou faaiteraa.

Eere te faanahoraa i te mea fifi mai te peu te pāhono ra i te tītauraa a te Evaneria. Ia òre anaè rā o ia e pāhono i te hinaaro o te Evaneria, te faaara mai ra ia te reira ia tātou ia faaāpī ia na e àore ia ia mono ia na. Ia pāhono noa te faanahoraa a te Etārētia, i te mau mahana atoà, i te tītauraa a te Evaneria e tià ai. Eere hoì o ia i te parau a te Atua e tià ai ia tātou ia tāpeà noa ia na mai tei matarō-hia e tātou e e haamori roa atoà atu ai tātou ia na. Eere i te mea fifi ia veàveà tātou i raro aè i te pereue, ia tāpoi rā te pereue i te Evaneria, mai te tahi mau marae, vāhi haamoriraa na tātou i te atua e àore ia i te mau atua i mua ra, i tupuhia i teie mahana i te āā purau e tei moè i raro aè i te àihere.

Oia ia. Tei hea te ino o te tiare i herehia e te Atua ia tuu tātou ia na i roto i te fare pure. Tei hea te fifi o te ūpaūpa i roto i te fare pure, mai te toère i tāirihia e Hape i te motu no Tonga no te haaputuputu mai i te taata i te taima pureraa a rāua o Tafeta, nau haapii èvaneria no Papara. Ua hau aè nei ānei no te māōhi i teie mahana te oto o te auri òe ia oto i te oto o te toère ia oto. Tei hea te ino o te fare pure e nainai roa i te mau taima pureraa no te rahi o te taata, i te āpī-òre o te fare pure i te taata-òre i te mau mahana pureraa. E aha e òre ai i teie

mahana e tià ia hāmani i te fare pure nainai ia òre te taata ia ò i roto i te taimè purerāa. Eere paha i te mea peàpeà ia hiò i te hoè fare pure ia i noa no te nainai i te taata i te tāpati, i te hiò noa i te hoè fare e òre e i i te taata no te rahi o te fare. Eere atoà paha i te mea fifi ia parauhia e, e nainai roa to tātou fare, ia parauhia rā e, e rahi roa.

Eere nei ānei hoi no ta tātou atoà mau faanahoraa i varavara ai e àore ia i òre ai ta tātou feiā āpī e ānaànatae i ta tātou mau haamoriraa, no te mea, aita e fārii ra i te taata āpī ia faaite i to na faaroo oia hoi i ta na hiòraa i te Atua mai te hoè Metua, ia au i te huru o te taata āpī. Mai te peu e, eita te taata paari e fārii i te taata āpī ia faaite i to na faaroo ia au ihoā i te faito o te taata āpī, e aha ia o ia i manaò ai e, e tià i te taata āpī ia faarūau ia na no te faaiteraa i to na faaroo. E taata āpī ihoā te taata āpī, ua ite te taata paari, no te mea, i te hoè tau o to na oraraa, i na nià atoà mai na o ia i te èà o te taata āpī i te haere. No reira, e tià i te taata āpī ia ani i te taata paari ia faaāpī ia na, èiaha rā i te taata paari ia ani i te taata āpī ia faarūau ia na. O te reira te hohoà-teata (le spectacle), ia tītau te faanahoraa a te Etārētia i te taata āpī ia faarūau ia na, o ia i òre ā i ite i te huru o te rūau. Ia pāhono te faanahoraa i te hinaaro o te taata, ia au i te huru o te taata, èere te reira i te peu. Ia òre anaè rā o ia e pāhono, o te reira te peu e àore ia te hohoà-teata. No reira, èiaha tātou e faahapa i te taata āpī ia òre ia āmui mai i te purerāa e àore ia i te mau taimè rururaa, e ui rā tātou ia tātou e, aita nei ānei ta tātou mau faanahoraa e faahaūmani ra i te taata āpī e àore ia i te faarirohia e tātou ei parau na te Atua.

Ia fārii te faanahoraa i te taata, noa atu ô vai, o to na ia tiàraa, èiaha rā ia faahapa e àore ia ia tiahi i te taata. Ia òre anaè te faanahoraa e fārii i te faaāpīraa no te hoè mau tūātīraa, haafatatarāa, ohipa-amui-raa, mai te parau nei anei o te Hoèraa o te mau Etārētia i hinaarohia e te Fatu, e parau pāpū maitai te reira no te aroraa a te Etārētia i te Metia ra ia Ietu ei veà-tonohia mai e te Atua no te faaite ia tātou i te here o te Atua i te taata. Ia òre anaè te Atua e pātoi ia tātou ia haere atu ia na ra, ia au i to tātou huru, e aha ia ta tātou hiòraa i te parau maitai no Ietu e faahapo ai i te taata ia rave i te peu e ravehia ra e tātou. E ture ta te Atua, mai te parau o te tāpati, no te aroha ia ora te taata e ia òaòà, èiaha rā ia pohe.

Ia faaturahia te parau no te tiāmāraa

No reira atoà te Atua i parau ai ia Iteraèra i roto i te metepara na roto i to na tāvini ia Mote, hou aè o ia a tomo ai i roto i te fenua o ta na i tapu e, e horoà o ia no na, ia haamanaò o ia i te mahana tāpati, no te mea, ei haamanaòraa i te parau o to na faatiāmā-raa-hia mai raro aè atu i te hoè faatereraa tiamā-òre e te faatītī a te nūnaa Aifiti ... *“Haamanaò iho na hoi òe e e tāvini atoà òe i te fenua ra o Aifiti, e na to Atua ra na lehova òe i aratai mai mai reira mai ra, i te*

rima pūai, e te rima i faatorohia ra : i faaue ai to Atua ra o Jehova ia òe e, e haapaò i te tāpatiʻ.

Na roto i teie nei parau, te haamanaò nei te Atua i te mau tamarii a Iteraèra e, e Atua tiàmā o ia tei òre i hinaaro i te mau faatītīraa rau atoà e pohe ai te taata, mai te tamarii e tae noa atu i te taata paari. Na roto i teie nei faaueraa na te Atua i te mau tamarii a Iteraèra ia haamanaò i te mahana tāpati, te faaara nei te Atua i to na fārii-òre i te mau faanahoraa atoà, i roto i to na oraraa tōtaiete nei ānei, e àore ia i roto nei ānei i to na oraraa faaroo, tei faaere i to rātou tiàmāraa i te faaòti i te mea o ta rātou i hinaaro i te rave e i te faatupu no te hoê oraraa maitai no rātou. Na roto i teie aniraa na te Atua i to na nūnaa ia Iteraèra “*ia haamanaò i te mahana tāpati*”, te tītau nei o ia ia Iteraèra ia faatura i te parau o te tiàmāraa e ia aro i te mau ôpuaraa atoà e pātoi ra i te parau no te tiàmāraa o te hoê nūnaa i te faatere ia na iho. O te tītauraa atoà ia a te Atua ia Faraò, aita rā o Faraò i fārii i te parau no te tiàmāraa o te nūnaa Iteraèra.

Te parau no te faatiàmāraa, e òhipa ia na te E.E.P.F.

Ia faahiti-anaè-hia te parau no te tiàmāraa o te hoê nūnaa, e mea òiò roa te hoê pae i to tātou i te manaò e, e òhipa poritita te reira, teie to na auraa, e òhipa èere i ta te Etārētia. E inaha hoì, ia au i ta tātou taiòraa i teie mahana, te ite nei tātou i te Atua i te òreraa e fārii i te faatereraa tei haru i te tiàmāraa o te mau tamarii a Iteraèra. Teie atura ia to na auraa, te parau no te tiàmāraa e manaòhia ra e tātou i te òhipa èere i ta tātou, e òhipa atoà ia na tātou, na te Etārētia, no te mea e òhipa na te Atua. O te parau atoà te reira no “*te tatararaa i te ruru ra o te ino*”, i faauehia e te Atua ia Itaiā ia rave i to na ra ànotau.

Eere nei ānei no te fārii-òre o te māòhi i te nūnaa farani i te faatītīraa a te nūnaa purutia, i faaruè mai ai te hoê pae tamarii, māòhi i te fenua nei, i na tamai 1914-1918 e e 1939-1945 no te haere i Farani e àro no te tiàmāraa o te nūnaa farani i haruhia e te nūnaa purutia. Te vai ra te māòhi i hoì mai i te āiā ma te maitai, oia ia, te vai atoà ra rā tei hoì paparu mai i te fenua nei, i muri aè i te tamai. Te vai atoà ra rā tei pohe i niā i te tahua àrora, no to rātou fārii-òre i te parau no te faatītīraa, e to rātou here i te parau no te tiàmāraa o te taata.

No reira, eita e tiā ia parauhia te nūnaa māòhi i te nūnaa hiò noa i te nūnaa farani i roto i to na mau hepohepo e to na mau àti. O o ia iho i pūpū i to na ora no te nūnaa farani, i ivi ai te hoê mau metua vahine, i ôtare ai te hoê mau tamarii i te fenua nei, no te here o te māòhi i te nūnaa farani. E taiò nei ānei to te moni, miriā noa atu ai te miriāraa, i mua i te parau no te poheraa o te hoê māòhi i niā i te tahua àrora. E aha atoà e tiā ai ia parihia o ia i te nūnaa fārii-òre i te taata o ia i fārii i ô na, ua hau te 200 matahiti i teie nei, i te papaa, i te

tinito ... Ia tiàmā te mau nūnaa atoà o te ao nei, mai te nūnaa māòhi, o te hoè ia paráu o ta tātou e faahiti, o ta tātou e parau, o ta tātou e fēruri, o ta tātou e fārii, no te meà, o to te Atua ia hinaaro no te mau nūnaa atoà o ta na i hāmani e o ta na i here i te here hoè ā faito, no te mea, e tamarii anaè rātou na na, mai te farani, te tinito, te māòhi.. Eiaha tātou e taiā i te tuu i mua ia tātou i teie parau no te tiāmāraa o te nūnaa māòhi, mai tei hinaarohia e te nūnaa farani i te taima i faaterehia ai o ia e te nūnaa purutia. Eere o te reira te parau ino ia hinaaro te nūnaa māòhi i te aratai i te parau o to na iho oraraa, mai tei arataihia e a na e tae roa mai i te taiò-mahana 29 no tiunu 1880, o te òre rā e hinaaro mai tei hinaarohia e te Atua ia aratai o ia i te parau o to na iho oraraa. Eere e, o te reira te parau peàpeà, ia rave te nūnaa māòhi i te parau o to na tiāmāraa, ia òre rā o ia ia rave. No te mea, aita to te nūnaa e parau i rapae mai i te parau o te tiāmāraa.

E Atua tiàmā to tātou o ia hoi e Atua aroha i te taata. Aita rā e tiāmāraa i rapae mai i te parau no te aroha ... No reira, o tei mata-ê i te taata e àore ia i te hoè nūnaa e hinaaro ra i to na tiāmāraa no te aratai i to na iho oraraa poritita e e faahotu ai o ia i to na iho fenua, àore ia o ia i tiàmā i roto i to na fēruriraa e i roto i to na āāu. O tei hinaaro rā i te faatere ia na iho, ia haamanaò ia e, e na roto o ia i te metepara i te haere e tapae ai o ia i te vāhi e hinaarohia ra e a na. *“Na te metepera i te haere”*, teie to na auraa, e na te vāhi e teòteò ai te Atua i te iteraa ia tātou i te tiaturiraa ia na ei Atua e ei Metua no te aratai ia tātou i te vāhi e haapeu faahou ai tātou ia tātou i te riroraa ei nūnaa tiàmā oia hoi ei nūnaa hinaaro-atoà-hia e te Atua, mai te nūnaa farani e te nūnaa tinito e te mau nūnaa atoà i teie mahana i te ao nei i tiàmā.

Ia òre anaè te Etārētia èvaneria i Porinetia farani nei e tauturu i to na nūnaa ia rave faahou i to na tiāmāraa no te aratai i te parau o to na iho oraraa, aita ia o ia e haamanaò faahou ra i te Atua i heheuhia mai e ta na Tamaiti ei Metua tiàmā o ia hoi ei Metua tei here i te tinito, i te farani, i te māòhi e i to te ao atoà nei. E tano ia e poro faahou ia na i te Evaneria, no te mea, te Evaneria, e parau maitai o ia e te òaòa no te faatiàmā i te taata. E Atua to tātou tei hinaaro i te tiāmāraa o te mau nūnaa atoà. E tano ai te poroi a loane i te taima o to na ruhiruhi-raa-hia, e i porohia e te mau haapii èvaneria peretāne i o tātou nei, a 203 matahiti i teie nei : *“E Aroha te Atua”* (I loane 4, 8 ; 16). Ia ora na.

Jacques Ihorai

TAPATI NO TE MAU AMAA
(16 no èperera 2000)

Mareto 11/ 1-10

E hoa ino mā e, ia haamaitāhia te Atua te Fātu o to tātou nei ora tei horoà ā ia tātou i teie nei hepetoma e haamanaò ai tātou i te huru mau no to na here e to na aroha i te taata nei nā roto i te òhipa i ravehia e ta na Tamaiti to tātou Fātu. Ia hamaitā mai te Atua ia òutou pāatoà na i teie nei tāpati no te mau āmāa matamua no teie tenetere 2000.

"Hótana, ia ora o ia tei haere mai mā te iòà o te Fātu...Hótana i te rai teitei ra"

O te tuhaa parau ia i manaòhia mai ei parau faaitoitoraa ia tātou i teie nei tāpati. No te feiā e pārahi ra i lerutarema e no te tahi pae hoi i tāpapa atu i reira no te faahanahana i te òroà pāta, ua riro teie hepetoma ei mea faufaa rahi i roto i te oraraa o te nūnaa Iteraèra i te pae no te faaroo e i te pae atoà hoi no te oraraa poritita. Inaha, i roto i teie nei òroà e haamanaò ai rātou i te òhipa rahi o ta te Atua i rave i te tau o to rātou mau Metua, a iriti mai ai o ia ia rātou mai te fenua o te tītīraa, òia hoi te fenua Aifiti. E òroà tei haapāpū mai e eita te Atua e faaruè noa i to na nūnaa i roto i te àti. E Atua rā tei ineine i te tauturu i to na nūnaa i te taima e fifi ai o ia.

Ia haere mai letu nā nià i te àtini te fāriihia nei o ia ia au i te hoè arii o tē haere mai e faaora i te nūnaa e e rave i te faatereraa ia au mai tei itehia i te tau o te arii ra o Tavita. No reira, te faaroohia nei teie mau reo faa-hótana ei faaiteraa i to rātou òaòà e ta rātou haapoupou.

No tātou rā i taiò i te mau Èvaneria i teie mahana, ua ite tātou e, aita letu i hinaaro i te haere i lerutarema no te fārii i teie huru tiarraa a te nūnaa, ia riro o ia ei arii ia au mai ta rātou e manaò ra. Oia hoi, ei arii tē faatere ia rātou i raro aè i te faatereraa mana-ari. Mai te peu ua hinaaro te Fātu i te faaite i to na tiàraa arii ei arii ia tei au i te hinaaro o to na Metua. Ua haere mai o ia i lerutarema no te faaite i mua i to na nūnaa i te tītāura a to na Metua ia ite to lerutarema, ia ite to te nūnaa tāàtoà, ia ite atoà hoi te ao tāàtoà. Ua ite atoà tātou e, tau mahana noa i muri iho, ua tau i te piiraa a teie nūnaa, eere atu ra i te reo faa-hótana, e piiraa rā tei ani i te pohe no teie nei Fātu. Ua ani i te pohe no te mea, aita i tuāti faahou te faaiteraa a te Fātu e ta rātou tiarraa.

I mua i teie parau na tātou, te ite nei tātou i te huru o teie nūnaa, tei hinaaro noa i te ite i te mea o ta na e hinaaro ra i te ite e i te faaroo noa i te mea o ta na e hinaaro ra i te faaroo. Aita rā rātou i ineine atu ra i te faaroo i ta letu e hinaaro ra i te parau ia rātou e i te faaite mai ia rātou. No te mea te vāhi o ta

na e hinaaro ra i te haere, aita ia i tū i ta te nūnaa e hinaaro ra i te aratai ia na. Ua hinaaro Iteraera i te hoê arii o tē mana i nià ia na, te hinaaro nei te Atua ia mana o ia i roto i to rātou àau nā roto noa i ta na Parau no te aratai ia rātou i te faanahoraa i to rātou oraraa, mai te hoê Metua tei hinaaro i te maitai no ta na mau tamarii.

I roto i teie nei fāreireira no te Tamaiti a te Atua e te taata, aita Ietu i tau i ta na faaiteraa, aita i tau i te mea o ta na aratairaa i to na mau taeaè, e aita hoi i fati i mua i te faahemaraa o te mana o ta rātou i hinaaro i te pūpū mai ia na. Aita Ietu i hinaaro i te haamauruuru noa i teie nūnaa noa atu te hape e vai ra i roto i to rātou manaò. Ua tāpeà rā i te tiaturiraa o ta to na Metua i horoà ia na mā te ite i te hoperaa no te reira èà o ta na e haere ra.

Teie te tahi mau poroi o ta ù i tāpeà mai no tātou no teie poipoi.

- 1- Eita te Atua e vare noa i ta tātou mau faa-hōtanaraa. Noa atu ia te nehenehe o te mau reo e aore ia te nehenehe o te faanahoraa e ravehia e tātou. Eere atoà no te mea e, ua nā reira tātou e mauruuru mai ai o ia ia tātou. Te mea faufaa rā, ia fārii ia tātou ia na, ia haere mai o ia mā to na huru mau e fāreirei ia tātou.
- 2- Te faaiteraa i te hinaaro o te Atua, eere ia te tahi òhipa e noaa noa ai ia tātou te mauruuru o te taata ia mauruuru rā to tātou Metua i te ao i te ora o ta na i hinaaro nā roto i ta na Tamaiti. Te nā ô ra te parau a te hoê taata paari, "*Eiaha e hiò e e hia taata e pee mai ra ia tātou e mata rā i te hiò e o vai ta tātou e pee rā*".
- 3- Ua haere roa mai te Atua i rotopū i te taata no te faaite mai i to na hinaaro. I to na haereà mai ua fārii atoà o ia i to tātou huru, to tātou mau hahiraa, ua àpee o ia tātou no te aratai ia tātou i te iteraa ia na. No reira, eere o ia i te Atua i fānau mai nā roto noa i to tātou fēuriraa e i to tātou mau hinaaro taata. E Atua rā tei faaite mai ia na i te taata e i te èà e tae i te ai tātou i te ora.
I tano roa ai te faahitiraa a te apotetoro Pauro i to Firipi 5/7 " haapae atu ra rā i to na iho, rave atu ra i to te tāvini ra huru, i te fānauraa mai mā te huru o te taata nei".

Ia horoà mai te Atua no te hau i to na hau ia tātou pātoà nei i te roaraa no teie hepetoma taa è o ta tātou e tomo nei Ia ora na..

Monire 17 no eperera 2000

Mareto 14, 53 – 65

Te mamûraa a letu.

E hoa ino mâ e, ia ora na.

Eere letu i te taata mataro i te mamû i mua i te mau ohipa tià-ore a te taata.

Ei hiòraa, o to na ia tiahiraa i rapae i te fare pure i te feia i faariro i te parau o to na Metua mai te hoê taoà faatianiani te huru na ratou ia onahia ratou.

I ô nei râ, i roto i ta tatou taiòraa, ua mamû letu i mua i te ohipa piò a te taata. Eita e ore tatou i te maere e te ui e, « No te aha ».

Te pahonora, eita e ore, no te mea, o te raveà ia e toe ra no te faatupu i roto i te aau o te feia e imi ra i te pohe no na i te manaò riàrià i te ohipa piò, no te hinaaro i te ohipa tià.

Te auraa, eaha atu â te parau e tano e parau i te hoê taata tei faaoti aè na i roto i to na aau i te faaotiraa o ta na i opua no oe. Eaha atu â te parau e parau i te hoê taata tei faaoti aè na i roto i to na aau e, ua hape oe, aita â ia oe i paruru atura ia oe.

Ua ore anaè te hoê taata e au ia oe, no te tumu o ta na e tiàturi ra e, e mea tià no na, eita e ravai faahou i te parau no te iriti i te uputa no te farereiraa e no te tauàparauraa, maori râ o te mamû.

No reira, i roto i ta tatou taiòraa, i mamû ai letu, eere no te haafaufaa i te parau no te farerei-ore-raa e aore ia no te taua-parau-ore-raa, no te patoi râ i te faaotiraa piò i ravehia ma te faatura-ore i te manaò o te taata e haavahia ra.

Eiaha roa atu ia huru hohoà haavaraa ia itea i ô tatou nei !

E tià atoà ia tatou ia ui i teie mahana i te tumu i ore ai te reo o te Atua e faaroo-faahou-hia, mai tei faarohia na i mua ra e to tahito. Eere anei hoi no te mea, ua faaoti aè na tatou i te Atua i te tumu no te mau fifi e farereihia ra e tatou e tei hamanihia e tatou iho.

Aita letu i mataro i te mamû. Ia mamû anaè râ o ia, mai ta tatou e ite ra i ô nei, i roto i ta tatou taiòraa, eita e ore, no te mea, o te raveà noa ia e toe ra e faaroo ai tatou i te parau.

Ia ora na.

Jacques IHORAI òrometua

Mahana piti 18 no eperera 2000

Mareto 14, 66 – 72

Te hunaraa a Petero

E hoa ino mâ e, ia ora na.

Te hunaraa e te tanuraa, e piti ia na parau taaê roa. Te parau nei tatou no te hoê taata i pohe e afaihia i te menema e, e huna, areà râ te parau tia, o te parau ia e tanu. No te mea, te tuu ra e aore ia te faahoi ra tatou i tei iritihia mai mai raro mai i te repo i raro i te repo. Mai te taata ia pohe e faahoihia i raro i te repo.

I roto i ta tatou taiòraa, aita o Petero i tanu ia letu e aore ia aita atoà o Petero i tanuhia, no te mea, aita raua i pohe, te ora noa ra râ. Ua huna râ Petero ia letu. Eaha te auraa no teie parau. Teie : aita o Petero i faaite i te parau mau i te taima i titauhia ai o ia ia faaite. E toru taima to Petero ani-raa-hia e faaite i te parau mau, e toru atoà taima to na oreraa e faaite i te parau mau, oia hoi, o letu tei parauhia no Nataretia i Tarirea, o te Metia mau o ia. E Arii mana o ia e te puai i te mau puai atoà e haavî, e faatitî e e haapohe nei i te taata. Ua ite o ia i te mau tapaò no te reira puai i na matahiti e toru i orahia mai e ana i pihai iho ia letu. I te taima râ i titauhia ai o ia ia haapapû, ua huna o ia, i aaoa ai te moa, e oto ihora o Petero i te oto i to na Fatu.

E tià ia parauhia e, ua riro te hunaraa a Petero, ei turu atoà i te faaotiraa piò no te faautua ia letu i te utuà pohe. E ia tià roa mai letu mai te pohe mai e ia niniihia mai te Varua i te Mahana Penetetote e tià faahou mai ai o Petero ei ite no te Fatu o ta na i huna na.

No reira, te tiairaa a te Fatu ia tatou, eere e, o te fai-noa-raa e, o vai râ o ia no tatou, o te tiàturi-atoà-raa râ. O te ohipa hoi ta te taata e tiàturi, eiaha râ te parau.

Ia aaoa te moa i to tatou pae fare, a haamanaò tatou e, eere tatou no te huna i te parau mau, no te faaite râ.

Ia ora na.

Jacques IHORAI òrometua

Mahana toru 19 no eperera 2000

Mareto 15, 1 – 15

Te hohoà haavaraa a Pirato

E hoa ino mâ e, ia ora na.

No te paruru i te ora o te taata, oia hoi, i te tura o te taata, no reira te Ture. E te Ture i ore i fariihia e te taata hamani ture ei ture no na na mua roa, eere ia i te ture, e faaheporaa râ e e haavîraa. No reira, ia riro te parau no te feia i faataahia e aore ia i maitihia no te hamani i te ture ei tumu pure na tatou, no te mea, aita to te mana e taiò i rapae mai i te parau no te faatupuraa i te mea e ora ai te taata, noa atu o vai.

I roto i ta tatou tumu parau, ua faaohipa o Pirato, te Tavana, i to na tiàraa, eiaha no te paruru i te tura o te taata, no te haafaufaa-ore râ. Hoê â no na te piò e te afaro, te hara e te parautià, te maitai e te ino. Teie te auraa, eita o Pirato e tano no taua tiàraa ra e aita atoà e mea maitai e noaa i te tahi nunaa e faaterehia e te hoê Tavana mai ia na te huru. Aita te Ture i hahi i ô nei, o te taata râ e faaohipa ra i te Ture. O na tei ore faahou i parahi i nià i to na tiàraa, eiaha rà te Ture.

E te na ô ra o Mareto e, no to na hinaaro i te haamauruuru i te taata e titau ra i te pohe no letu, i farii ai o ia i te utuà pohe i faaotihia e te nunaa ati-luta no letu. No reira, i muri aê i to na aniraa i te nunaa i te taata o ta na e faatiamâ, ia au i te peu, i te Oroà no te Pata, teie te reo o te nunaa : « O Parapa ». « E o letu, to outou Arii ». « E faatatauro atu ia na », o te reo ia o te nunaa.

Eere ia e, o te ohipa a te Tavana, oia hoi, te haamauruuru i te taata ohipa piò, i te taata ohipa tià râ. Eere atoà hoi ia i ta na ohipa, ta te orometua, te tiàtono, te haapii-evaneria, ei haapotora, ta tei faï ia letu ei hiòraa na na i roto i ta na taviniraa, oia hoi, te haamauruuru i te manaò taata, o te haamauruuru râ i tei titau ia na ei tià no na i rotopû i to na nunaa. E au ra e, te imi ra te Tavana ra o Pirato i te mea e hanahana ai o ia i mua i te aro o te taata, noa atu e, e aratai te reira titauroa i ta na i te taata parautià i roto i te pohe. E au ra e, ua faariro o Pirato i taua haavaraa ra ei raveà e noaa ai to na reo no te parahi i nià i to na parahiraa.

Ta na e taià ra, eere ia pohe letu, ia ere râ o ia i to na tiàraa.

Mai te peu e, aita terâ huru ohipa e tupu ra i ô tatou nei, auê ia parau oaoa e ! No te mea, i te tahi atu mau fenua, te tupu noa nei â ia mau ohipa piò oia hoi te oreraa te tura o te taata i tauà-faahou-hia e te feia i maitihia e te nunaa no te paruru i te oraraa o te taata. Mai te peu e, aita atoà e Pirato i ô tatou nei i teie mahana, auê atoà ia parau i te nehenehe e ! No te mea, i te hoê ê atu mau fenua, te vai noa nei â te Pirato e haamauui nei e e faatahe nei i te roi mâta o te taata.

Tei faï ia letu ei aratai no to na oraraa, ia tià ia i nia no te aro i te parautià-ore, ia tupu te parautià.

Ia ora na.

Jacques IHORAI òrometua

Mahana maa 22 no eperera 2000

Mareto 15, 42 – 47

Te poheraa o letu

E hoa ino mâ e, ia ora na.

Ua pohe letu i teie nei. E to Pirato iteraa i te vitiviti no te pohe o letu, e au ra e, aita o ia i oaoa. To na hinaaro, i muri mai i terâ parau no to na maere i te tere ani tino pohe no letu a lotefa i Arimataio, maori râ ia ia huru maoro rii atu â te poheraa o letu. Te auraa, ahiri e, i roa rii atu te autâraa o letu i niâ i te tatauro, o to na mau ia tiâraa.

Aita atoà hoê aè maa vahi iti tatarahapa i roto i te aau o Pirato i mua i te ohipa tiâ-ore i ravehia e ana i niâ i te tino no te Tamaiti fanau tahi a te Atua. No te mea, i te ani-raa-hia atu o ia i te tino o letu, ta na pahonora, eere ia e, « Ua pohe mau ihoa letu », o teie râ, « Ua pohe ê na anei letu ».

To na huru e ta na uiraa, e te huru atoà o te raatira faèhau tore toru i mua i te parau no te poheraa o letu, ua faaite mai ia ia tatou i te hinaaro mau o te hui-mana o te fenua ia pohe te Tamaiti a te Atua e ia ore ia parau-faahou-hia to na parau. E hinaaro o tei turu-atoà-hia e te mau faatere o te haapaoraa ati-luta.

Oia ia. Aita te Etaretia i taamuhia i nia i te pupu poritita. No te haamamû râ i te reo o te hoê Taata parautia, ua tuâti te Etaretia e te poritita. A haamanaò tatou i muri mai i teie parau i te feia atoà i pohe e aore ia i tapeâhia no ta ratou aroraa no te hoê ao i niuhia i niâ i te hau, te parautiâ e te aroha.

Ia hiò anaè râ tatou ia lotefa i Arimataio e i ta na faanahoraa no te tuu i te tino o letu i roto i te menema i paohia e ana, na reira atoà ia Maria mâ i te hiò-noa-raa atu i taua ohipa ra, eita e ore e, te titau maira o Mareto ia tatou ia haamanaò i te poroi a letu, oia hoi, ia tae i te toru o te mahana, e tiafaahou mai o ia mai te pohe mai. Oia hoi, eita te parau no letu e faaea i ô nei, i roto i te menema.

No reira, a tiai tatou i te tupuraa no te parau a letu no to na tiafaahouraa.

Ia ora na.

Jacques IHORAI òrometua

TAPATI TIAFAAHOURAA
(23 no èperera 2000)

Taiòraa : Mareto 16, ir. 1-8

Faaitoitoraa : Mareto 16, ir. 6 v.r. :

“Ua tià ia o ia i nià...”

E hoa here mā e, Ia ora na i te aroha fāito òre o to tātou Fatu, te Fatu o tei tiàfaahou. Ia haamaitaihia te Atua no terā temeio rahi ta na i rave i teie mahana nā roto i to na faatià-faahou-raa mai i ta na tamaiti mai te pohe i te ora.

I te poipoi roa, i muri aè i te tāpati, e puè vahine teie e haere nei i te menema. Aita roa rātou i tiai i te tahi òhipa maere o te tupu mai. Te mea e vai i roto ia rātou, te parau ia no te ôfai i tuuhia i nià i te menema. Tei reira rātou i te haapeàpeàraa. Teie to rātou reo : *“Na vai e huri i terā ôfai”* (irava 3). Te haere nei teie mau vahine no te hiò i te tino o letu, letu faatātaurohia. Te pohe no letu o tei faaputāpū roa ia rātou. E ua hinaaro rātou e rave i te tahi òhipa hopeà no to rātou Fatu.

Ia tae rātou i te menema, te mea o tei haapeàpeà ia rātou, aita faahou ia i to na vairaa, te auraa, ua hurihia, ua faaateahia. I mua i terā mau òhipa maere, i tupu ai te parau no te Pata, o ia hoì te tià-faahou-raa o letu Metia mai te pohe mai. Te tahi òhipa, te mea ta rātou i haere i hiò, o ia hoì, te tumu no to rātou tere, aita letu i reira. Auua mau teie taata āpī e tià noa i reira, na na i haapāpū mai i te vāhi e fārerei ai rātou ia letu. Teie te reo o terā taata āpī : *“I Tarirea rātou e ite ai ia letu”*. Te ani atoà nei teie taata i teie mau vahine ia faaite atoà atu i to na mau hoa rave òhipa (irava 7). Ia au i te faaiteraa a Mareto, o tei taaè rii i ta Mataio, aita ia teie mau vahine i faatupu i te parau a terā taata āpī, no te rahi o to rātou mataù.

Ua tià o ia i nià, te auraa, ua ora

Terā mea pohe, ua ora i teie nei. Aita faahou o ia i te vairaa o te feiā pohe, aita to te menema e mana faahou... I ô nei, te ite nei tātou i to letu ùpootiāraa i nià i te pohe, aita to te pohe e mana i nià i te Tamaiti a te Atua. Te tià-faahou-raa o te Fatu, o te hopeàraa ia no terā ao o te pohe, te hopeà atoà ia o te taata i roto i terā huru ôrure hau, àroraa i te Atua. Te Tià-faahou-raa, ua riro mai te hoè tātairaa i te mau òhipa ānoi a te taata, tei òre roa e tià i te taata ia tātai.

“ Ua tià ia o ia i niā ”

Ua òre te parau no te taata tahito, e fānau-faahou-raa teie e itehia nei, te auraa, e taata āpī, e rahuraa āpī teie ta te Atua e faatupu nei nā roto i ta na iho Tamaiti ia Ietu, tei tiāfaahou. Na te tiā-faahou-raa e haapāpū nei ia tātou, e eita e faaea i te òhipa. Te òhipa nei o ia i roto i te oraraa o te taata, a haamanaò na tātou i te parau no Pauro o ta tei tiāfaahou i faanaho, ia tiā ia na ia aratai i te taata i te Atua ra. No reira i riro mai ai te Tiā-faahou-raa ei ôroà teretetano. Ia riro te mau Etārētia, noa atu to na mau paruparu, ei ite, e ia pāpū e, aita te Fatu o te tiāfaahou e faaea noa nei, te òhipa nei rā. Noa atu e te haere nei te mau Maru-Metia nā te pouri, ia ite ra rātou e, te parau noa mai rā o ia, e te mau nei o ia i te hoê no te aratai ia tātou i roto i te ao no te māramarama.

Ia riro te parau ei òhipa

Te mea tiā ia tātou ia rave i teie nei, eiaha e feruri rahi i te òhipa ta te Fatu i rave, e faaitoito ra tātou iho, no te taahi i roto i te taahiraa āvae o to tātou Fatu. E imi tātou i te mau rāveà atoà ia tiā ta tātou parau, e ia riro ta tātou parau ei òhipa. E faaea tātou i te haapahi noa i niā i te Fatu, ia riro ra tātou mai te hopue e tuuhia i roto i te faraoa, e māraa e ia hotu te mau òhipa atoà o ta tātou e rave, e ia itehia te hanahana o te tiā-faahou-raa nā roto ia tātou. No te mea, to tātou pūai, tei roto ia i te faaroo. E te faufaa o te faaroo, o te faa-òhipa-raa ia, terā te mauhaa e vai ra i roto i to tātou rima. Eere ānei, te reira te tītauraa a te Fatu i te Etārētia, ia rāpaau i to na mau mero, e tiā i te mau mero ia fārerei i te vāhi hoê, mai ta te merahi i faaite atu i terā mau vahine i te vāhi i reira te Fatu tei tiāfaahou i te tiāraa mai, o ia hoī i Tarirea.

Puòhuraa

Ia riro ta tātou Etārētia èi vāhi ùputa matara noa i reira e fārihia ai te mau tamarii a te Atua. Ia maitai e ia òaòà i teie ôroà no te Tiā-faahou-raa. Ia ora na.

Natupuai TARIHAA òrometua

PURERAA REVARAA

Taiòraa : Efetia 4/ 1-13

«Ma te ara maite ia vai a te au tahoè a te Varua i te àti ra i te hau»Efetia
4/3

Hoa here mā e,

Ia ora na i te aroha o te Aua to tātou Metua i teie tapati Revaraa o te haapaòhia ra na te ao taàtoà. E na tātou a e farii mai i te aò, te faaitoito e te poroi te au ia tātou ia faaroo, ia feruri e ia haafaufaa i mua i te mau mea ara àteahia e te mau mea manaò òrehia no te mau aratairaa o teie tau àpi`.

No reira, teie mai te veà evaneria a Pauro, ta na i hapono atu i te Etāretia i Efetia, e mai roto roa atu i te vahi tapeàraa taata a te mau enemi o te Evaneria no to na tau. Tapaò faaite i te auraa paari mau e te pitaataa òre e vai ra i rotopu ia Pauro e to na Fatu tei here ia na e ta na i here.

A taa atu ai te haamaitairaa a Pauro i te Etāretia Efetia, e hinaaro rahi a to na e haamanaò e, inaha te tumu mau o te maitairaa, maori ra, te Atua i roto i te Metia e te Varua tei haa i te Etāretia. Riro mai ai ei àmuiraa no te mau Taata Etene e te Ati luta no te tera vahi, tera hiroà e tera tiàturiraa.

Mea papu atoà e, eere ia haa i te haa na te taata i ta Pauro tiàturiraa. Tana e haapapu ra i te pene 2/ 8-10 : *«eere hoi i to outou iho, e mea horoàhia mai ia e te Atua; eere i to te òhipa, aita atu ra to te taata nei e teòteòraa; o tātou hoi ta na òhipa i hamanihia i te Metia ra»*

Aita atoà atu e tumu rahi no teie haa na te Atua i ta Pauro maramaramaraa, maori ra, e tapaò no to te Atua hinaaro e àmui e e tahoè la na iho i te taata atoà i te Metia ra. Te òpuaraa tumu, te haafatata hauraa ia o la i te feia huru piri roa la na e te feia huru atea roa la na.

Ta Pauro e faì ra i te pene 2/ 13-17 : *«ua faafatatahia mai ia i te toto o te Metia nei; ia riro taua piti ra ei taata àpi hoè ia na iho; e e faaite ia raua atoà i te àmuiraa hoè i te Atua; ua aò haere i te parau maitai ra o te hau ia outou i to te atea e ra e ia rātou hoi tei fātata».*

I mua ra i taua mau haa atoà ra na te Atua, e tià ia Pauro i te manaò e, inaha o te Metia iho ta te Atua i faatià ei taraèhara e ei faahau, ei nià e roa o la e ei upoo, ei tihi rahi o la ei Fatu i roto i te òhipa paturaa òire o te Atua. Ia itehia i reira te fenua e te aorai àpi no te nohoraa mure òre o te fetii o te Atua.

Taua huru Atua ra e taua hiroà Atua ra i roto i te Metia tei tuu i te hau ia ora te taata, o ta Pauro e faataratara e e faateniteni i te mau vahi atoà e te mau mahana atoà, e o ta na e arato, e faaitoito e e poroi i te Etāretia Efetia e ora atu a i te reira *«ma te ara maite ia vai a te au tahoè a te Varua i te àti ra i te hau».*

No te aha, no te mea ia ua ite o Pauro i te huru o te taata nei i to na manaò poto e te fiu hanoa, to na manaò feapiti e te hema hanoa, to na manaò ore e te haamoè hanoa, to na manaò taiā e te òtohe hanoa, to na papu òre e te tauì hanoa, to na paruparu e te toàruàru hanoa, tona au òre e te faateea hanoa.

Ta Pauro e faahitihiti ra i te pene 4/ 14 i taua huru ra to te taata, ia farerei o ia i te mau mea e faaehuehu e e faaaniani i to na âau, i te na ôraa o ia e : *« ia òre tātou ia âueue noa i te matai ra, i tera parau e tera parau, mai te tamarij, i te raveà a te taata nei e te paari i te mau peu atoà o te haavare ra ».*

Inaha, i roto i teie taiòraa, te faaara ra Pauro i te tahi huru maitairaa no te oraraa i te faaroo na roto i te maitairaa o te tiâatiraa o te mau tavini rau. E te rau ra hoì rātou i roto i te rauraa no ta rātou mau tareni tei au i te Metia ia horoà i te tahi e te tahi.

Te manaònaòraa ra, o ia hoì, aita e fifi to te rauraa , te mea ra e, e riro i te tiâturihia e, e tapaò turai te reira e te faaitoito i te ôpuaraa haaàmahamaha e vavahi i tera hoê Tino, hoê Varua, hoê Tiairaa , hoê Fatu, hoê Faaroo, hoê Papetito e hoê Atua (4/ 4-5).

Te auraa atoà ra, ia vai puai noa ia te manaò tahoê na roto i te puai o te òhipa faahau e te aroha. E aita atu e hiòraa no te reira maori ra, te òhipa a te Atua i te Metia ra e te Varua ra. I poroi ai Pauro i te pene 4/ 13 : *« ia riro tātou atoà nei ei taata paari, i te faaroo hoê e te ite hoê i te Tamaiti a te Atua ».*

No reira e to te hui faaroo o teie mahana, tera iho te parau e na tātou e hiò i te vahi te riro atu ei maa faaamu e faaitoito. Mea hinaarohia te reira no to tātou mau haereà faaroo i teie anotau.

Reva noa atu ai te Metia i te hau hanahana o te Metua ia au i te mau tiâturiraa e te mau tapaò rau no to na vai moèmoèraa. O ia rā te reva Evaneria e mata i te huti ia tahirihiri e ia raa ê roa i te ômou o te tira.

Ia riro te reira ei haamanaòraa na to te Etāretia, ei manaònaòraa na to te ao, e ei tiaitururaa na te taata atoà.

« Ia tià ia na i te rahi o to na ra maitai, ia faaitoitohia mai òutou i te taata roto ra e to na ra Varua ; ia parahi te Metia i roto i to òutou âau i te faaroo ». Efetia 3/ 16-17.

Ia ora na i te toru tahi moà mana mau ra...

Taoàhere Orometua

PURERAA NO TE PENETETOTE

(tapāti 16 no tiunu 2000)

Taiòraa : Ohipa 2. 1-11

Irava: Ohipa 2. 4.

“E i aè ra rātou atoà i te Vārua Maitai, ua parau ihora i te parau êê, i ta te Vārua i horoà mai i te parau ia rātou ra”.

E hoa here ma, la ora na tātou i te Aroha o te Atua.

Ia au i te taiòraa tei faatià mai ia tātou i te tupuraa no te Penetētōte mātamua i muri aè i to letu tiāfaahouraa, te ite nei tātou i te tahi mau òhipa tei tupu i tāua mahana ra.

Ua tupu te tahi tauraa rahi, te tahi òhipa maere rahi na roto i teie nūnaa āpī no te Atua tei faaāpīhia na roto i te Fatu ia letu-Metia. Ua haamata te patu no te taaēraa e te au-òre-raa i te paparari i tāua mahana ra. Ia pāpū maitai àita te mau patu faataaè i topa roa i raro. Ua haamata rā te mau pou i te aueue e ua haamata te vavahiraa. Ia pāpū maitai ra to tātou mau manaò aita roa atu te Atua i hinaaro na i te tute ê i te tahi pae o te nūnaa i rapae ae. Na tātou ra na te taata na roto i to tātou huru e faataaè nei i te tahi nūnaa e i te tahi atu nūnaa. Na tātou e faatupu nei i te au òre i rotopū ia tātou tātou iho.

E rave rahi tei manaò noa na e na te Atua i faatupu i te taaēraa i rotopū ia tātou e te tahi atu mau nūnaa, ma te faahiò i te hohoà no te pare Papera. Terā rā mea tano roa atoà ia tātou ia pāpū e te ôpuaraa no te hoēraa ia tupu te hau i roto i teie nei ao o to tātou ia hinaaro tumu. Te ôpuaraa no te pare Papera ia òre te taata ia pūrara e ia moè, èere ia i te tahi ôpuaraa ino roa. Te hara rā a te feiā i ôpua e patu i teie patu Papera tei roto ia i terā manaò e *“E ia puta noa atu te ūpoo i nià i te rai ra, e ia itea to tātou iòā* (Tenete 11.4).

O te reira to rātou hape rahi, o ia hoi to rātou ia manaòraa e e tiā ia rātou ia ora noa e aita te Atua i rotopū ia rātou. O ia hoi e raa to rātou iòā e e moè to te Atua. Ua ôpua rātou e faaruèi te Atua, aita rātou e hinaaro a i te haamaitairaa a te Atua. Ua riro mau te pare Papera mai te tahi tāpaò no to te taata huru o ia hoi i te tute-ê-raa i te tahi pae i rāpae. Te tāpaò o te ora o te mau nūnaa atoà o te ao nei o te aroha mutu-òre ia o te Atua i te taata nei. Ia moè-anaè-hia ia tātou teie tāpaò nehenehe roa i reira mau te Atua e haamata ai i te faaòhipa i ta Na mau rāveà no te faahoì faahou ia tātou i nià i te reni mau.

No reira e tià roa ia tātou ia parau e e ua riro te Penetētōte Teretetiano mātamua ei tūmāraa i te pare Papera. I roto i te faanahoraa no te Penetētōte a te Ati luta, ua riro teie ôroà ei haamanaòraa na ratou i te pūpūraahia te Ture i te nūnaa Iteraèra, e na te reira i patu i te nūnaa o te Atua i nià i te mau reni rarahi no te oraraa. Ua faaâpīhia te ôroà Ati-luta na roto i te tonoraahia mai te Vārua Maitai ia au mai ta Ruta pāpai èvaneria i faataa atoà na i te taima o te papetitoraaahia o Ietu. Ua i atoà te mau pipi i te taima no teie ôroà Penetetote i te Vārua Maitai.

Ua moè i te mahana no te Penetētōte te rauraa o te mau reo o teie nei ao. I te tahi taima ua vavahihia te patu o te reo. Teie patu tei riro ei tāpaò haamanaòraa i te teòtèò o te taata i te tau o te pare Papera, ua moè ia i te tahi taima poto noa.

Aita ra teie huru parauraa o te mau pipi i te mau reo êê i riro ei haamoèraa i te parau o te Atua e àore ia i te monoraa i te Atua. Ua riro rā ei haapāpūraa i te taura mutu-òre no te aroha o te Atua na roto i te pūai e te mana o te Vārua Maitai.

I te tau o te mau tamarii a Aperahama, ua riro te parau fāfau i rotopū i te Atua e te nūnaa Hepera ei taura tāmū tei paruru i te tamarii a Aperahama i mua i te fifi no te faaatearaa te tahi e te tahi. Ua vai hoè noa rātou, o to rātou ia pūai i roto i te mau òhipa ta te Atua i faaue ia rātou ia rave ia roaa ia rātou te fenua no te tapu, te fenua âpī, te fenua Tanaana, te fenua tahe pape noa te ū e te meri. E parau fāfau te reira i rotopū i te Atua e te mau taata atoà ia vai hoè noa rātou i roto i te âmuiraa o te nūnaa o te Atua.

I te mahana no te Penetētōte, na te pūai o te Vārua o te Atua i tāmū i te nūnaa âpī o te Atua. E te reira ra na roto ia i to te Vārua o te Atua iritiraa i te ùputa o te mau reo i te nūnaa âpī o te Atua no te parau-haereraa i ta te Vārua i faaue ia rātou ia parau.

I roto i teie manaò, te pāpū ra ia ia tātou e o te Atua te Fatu no te reo o ta tātou e faaòhipa e mai te mea e ua riro te reira ei ò no ô mai ia Na ra èere ia no te faatupuraa i to tātou mau hinaaro nāmua roa no te haamaitairaa ra i ta Na òhipa.

“ Ua parau aè ra rātou i te parau êê, i ta te Vārua i horoà mai ia rātou ia parau rā. Te pāpū roa ra ta tātou hiòraa i teie parau e, èere no te mau pipi te hinaaro ia tupu teie òhipa i nià ia rātou. Na te Atua ra e faatupu ra na roto ia rātou i ta Na i tohu na. Na te Atua te òhipa, e tātara te mau Apotetoro i ta Na parau i to Na nūnaa tei âmui mai i Ierutarema. Na Na te rāveà, ua horoà o ia i roto i te mau Apotetoro i te ite no te faaòhipa i te ñe e maramarama ai te taata atoà. E mauhaa noa te mau pipi, e mau tāvini no te rave i ta Na òhipa.

Ia hiò tātou èere ānei teie i te haapāpūraa e na te Atua te reo ta tātou e parau nei. Mea maitai ia haamanaò tātou i te reira i te taimē ihoā ra tātou ē àimaro ai e na hea i te faaòhipa i te reo ta tātou e parau nei. Ia ùmeùme noa atu tātou, a haamanaò na tātou i te pare Papera e tae noa atu i te parau no te mahana Penetētōte.

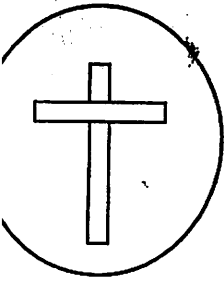
Te fā no te faahuru-ê-raa-hia te reo i te pare o Papera ra, èiaha ia ia moè te Atua i te taata. Te fā no teie temeio i te mahana Penetētote, ia maramarama ia te taata e ua ūpootiā te Atua no to Na here i te taata.

E mai te mea e ui noa tātou e, e aha ra te temeio i tāua mahana ra? O te haruru noa ānei o te matai rahi, o te fāraa mai ānei o te ārero māā mai te àhi ra te huru? O te reira mau ānei hoi o te temeio? Te temeio ta tātou e hiò nei, èere ānei o te fā mau ia no teie mahana e te mau tāpaò ta te Atua i hinaaro e faaite ia tātou o ia hoi te faahoīraa i te nūnaa o te Atua i roto i te ao āpī ta Na i faaineine no tātou pāatoā. Ia òhipa anaè te Vārua o te Atua i rotopū i to Na nūnaa e tupu mai te fēuriraa āpī o te aratai i te feiā atoā tei tiāturi i te mana o te Atua i roto i te faatupuraa i te hoēraa ta te Atua i hinaaro no to na nūnaa, noa atu to rātou taaēraa te tahi e te tahi.

O te patu rahi ia tei vavahihia i te mahana no te Penetētōte e te Vārua Maitai. Ia hinaaro te Atua e faatupu i ta Na i ôpua no te maitai o to Na nūnaa, aita e patu ètaèta e tiā mai no te haafifi i ta Na ôpuaraa. O te haapiīraa rahi ia ta te Penetētōte e faaite mai nei ia tātou. Te parau rahi e faarohia ra e tātou i te tahi taimē "*eita e haerē*", na roto i te temeio no te Penetētōte èere faahou ia i te parau mau, e parau paruparu ra. E parau te reira tei tano no te feiā paruparu.

Ta te Vārua o te Atua tītauraa ia tātou i teie mahana Penetētōte, o te faatupuraa ia i ta te Atua òhipa nāmua roa no te mea tei ia Na ra te òhipa e te rāveà atoā no te faatupuraa i to Na hinaaro, ma te haamanaò e : "*Aore roa e taata e tiā ia parau e, o Ietu te Fatu, maori ra o tei parau i ta te Vārua Maitai rā* (1 Torinetia 12. 3vh).
Ia ora na i te Aroha o te Atua.

Ralph Teinaore òrometua

Etārētia Evaneria no Porinetia Farāni

VEÀ ÒROMETUA

W^o 2 / 2000

Ēpitetore pāpaihia ei faaitoitoraa
e ei tāamuraa i te mau tāvini o te Atua
tonohia e te Ētārētia

Papeete, i te 23 no novema 2000

*Na te mau orometua
i roto i na Tuhaa e 8,*

Te aroha ia rahi !

E hoa ino mâ e, tena atu â ta tatou Veà Orometua hopeà no teie matahiti 2000, ô atu ai tatou i roto i te matahiti 2001.

Aita, ei haamanaoraa, te mau hohoà poroi i faaineinehia mai e to tatou tuahine e e mau taeàè e tapeà ra ia outou ia turai atu â i ta outou iho maimiraa i nià i taua mau hohoà poroiraa ra :

<i>Tiairaa 1</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 3 no titema 2000</i>
<i>Tiairaa 2</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 10 no titema 2000</i>
<i>Tiairaa 3</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 17 no titema 2000</i>
<i>Tiairaa 4</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 24 no titema 2000</i>
<i>Noera</i>	<i>:</i>	<i>Monire 25 no titema 2000</i>
<i>Pô matahiti</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 31 no titema 2000</i>
<i>Matahiti apî</i>	<i>:</i>	<i>Monire 1 no tenuare 2001</i>

Mauruuru â i teie mau hoa no ta ratou tauturu 2001.

- Eiaha e haamoè e, i te pô tapati 24 no titema 2000, e pureraa pô Noera iho â to tatou.*
- Areà ta tatou pureraa Hepetoma (te tumu parau : « O vau te eà, e te parau mau, e te ora »), e iriti ia i te tapati 7 no tenuare 2001 e e opani i te tapati 14 no tenuare 2001. (E Oroà Euhari to taua na tapati ra).*

I roto i te matahiti 2001, ia faaî mai â te Fatu o te Etaretia ia tatou i te here e i te oaoa o te taviniraa. Ei tiaî-mata-ara atoà tatou no te nunaa e no te maitai o te nunaa i herehia e te Atua, ta te pohe e te tiaifaahouraa o te Metua e haamanaò nòira ia tatou.

Ia outou, e i ta outou mau Apooraa Tiàtono e e paroita, e tae noa atu i to outou mau utuafare, tenà atoà atu te poroi faatau-aroha o te Apooraa Faatere o ta tatou Etaretia.

Te aroha ia rahi !

 Te peretiteni,
Jacques IHORAI orometua

Tiairaa matamua
(Tāpati 3 no Titema matahiti 2000)

Taiòraa : Ruta ev 21/ 25-36

Irava faaitoitoraa (28) : "E nānā to òutou mata i niā, e faateitei i to òutou upoo te fatata mai ra hoi to òutou ora".

E te mau tamarii a te fenua,

Ia ora nā i te Here o te Metua i to tātou farereiraa i teie Tāpati no te tiairaa matamua no te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata.

Ta tātou parau no teie mahana, e tūātiraa ia i niā i te parau o te fare pure ta te taata e parauparau ra i te ùnaùna o te mau ôfai. Ta letu i parau atu, te fatata roa mai ra te tau e hurihia ai i raro. Te faaara ra te Fatu i te tahi mau òhipa e tupu. Te vai ra ihoa te mau tāpaò i niā i te rai e i niā i te fenua. Te mau mea atoà i niā i te rai, e pau i te ueuehia. E haruru te miti e te àre. E parahi te mau fenua atoà i roto i te ahoaho e te mataù. Ta terā mau tāpaò e faaite o te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata.

Ia hiò tātou i te huru tupuraa o teie mau òhipa, e au ra tei te tau hopeà. E tupu ihoa te tahi mau òhipa fifi. Te vāhi ra e tūtonu èere tei niā i te mau òhipa fifi, tei niā rā i te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata e te òhipa o ta na e rave. E fā mai te Tāmaiti a te taata no te faaora i te taata. Te reira te parau faufaa e tano ia haapaòhia.

Te naò ra te reo o te Fatu: "E nānā to òutou mata i niā, e faateitei i to òutou upoo te fatata mai ra hoi to òutou ora". Te feia atoà tei faaroo e tei fārii i te mau parau a te Fatu, eita rātou e mataù i te mau òhipa e tupu noa atu e mea fifi ia hiò hia. Eita teie mau òhipa fifi e faatupu i te ahoaho e te taiā i roto ia rātou no te mea te haere mai ra te Tāmaiti a te taata. Te reira te vāhi ta te Fatu e titau mai ra i te taata, te tūtonuraa i niā i te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata.

Te hinaaro o te Fatu: "e nānā to rātou mata i niā, e faateitei i to rātou upoo". Te auraa, ia ineine rātou i te fārii i te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata. No te mea te haere mai ra o ia e faaora ia rātou. E tere faatupu i te ora, te tere o te Tāmaiti a te taata. Eere te tere ori noa, mataitai noa, parauparau noa. E tere horoà i te ora no te taata. E aha ia huru tere i te faahiahia. Te haere mai te Tāmaiti a te taata e tauturu i te taata. E roaa ānei ta te taata pātoiraa i teie huru faanahoraa.

I mua i teie parau no te haereraa mai o te Tāmaiti a te taata e te huru òhipa o ta na e rave no te ora o te taata, eita ia tātou e pātoì. Ua

ineine tātou i te fārii maitai ia na. No tātou te māòhi, te Tāmaiti a te taata, e Tāmaiti ia na te àtamu, e Tamaiti na te fenua. Te auraa, te hinaaro ra te Fatu e ia fārii tātou ia na mai te hoê no roto atu ia tātou.

O vai te māòhi eita e fārii i te Tāmaiti a te taata mai te hoê no roto ia na. Inaha e taata teie no te fenua. E taata âià. Te auraa, e fārii tātou ia na i te fāriiraa māòhi. E ia fārii hoi tātou, èere te mata noa te nānā i nià, èere atoà te upoo noa te faateitei.

E mahora te rima no te fārii ia na, e tuō hia o na e haere mai, e faaòtohia te pū, e tūpai hia te pahu, e tairi hia te toère, e ùtē hia. E faahei hia o na. E pareu hia o na. E faanaho hia te tahi àiraa māa. E òaòà te nunaa i te fāriiraa i te Tāmaiti a te taata. Ia haruru te fenua i te haamaitai ia na. Ia ora nā.

Tehapapa TEURURAI
òrometua

Tiairaa Piti (Tapati 10 no titema 2000)

Taiòraa : Ruta Ev. 3. 1-6.
Itaia 60. 1-3

Irava :

Ruta Ev. 3.6 : « Ia ite te taata atoà i te ora a te Atua ».

E hoa here ma,

Ia ora na tatou e hope roa aè i te aroha no ô mai i te Atua ra i te farereiraa na roto i teie oroà pureraa no te piti o te tiairaa.

Teie tatou i mua i teie parau no te ohipa ta teie aito tuiroo o loane Papetito i haere mai e rave no te faaineineraa i te haereà mai o te Fatu i roto i teie nei ao.

Teie parau ta tatou e hiò nei i teie mahana ua turamahia ia e te mau parau no tahito mai ia au mai te reo e haamanào ra i roto i ta tatou taiòraa o te evaneria e tei faahiti ite parau no roto mai i te perofeta ra o Itaia. Na te reira e faaite mai ia tatou i te faufaa rahi no te ohipa ta te Atua e rave ra na roto i to na tavini o loane Papetito. E ere i te tahi parau na loane noa e parau ra tei hamatahia i te faaara e te mau perofeta i tahito ra. E ia hio atoà tatou i te parau no te piti o ta tatou taiòraa e maramarama oioi noa tatou i te auraa o teie parau.

Ia hiò tatou i te fa o te ohipa rahi tei faauehia ia loane Papetito e rave, e ite oioi noa tatou e e ere i te mea ohie. “ Te poro haerea i te papetito tatarahapa ia faaorehia te hara ”(ir.3). “ E haamaitai i te eà o te Fatu, e faatitiaifaro i to na haereà ”(ir.4). E te fa no tau ohipa ra oia hoì “ Ia ite te taata atoà i te ora a te Atua ”(ir.6) o ta tatou ia irava no teie mahana.

No te nunaa Itearera i te tau o te afai titiraahia ratou i Papuronia e parau oaoa rahi tei faaroohia e ratou na roto atu i te vaha o te mau perofeta o tei poro i te parau no to ratou faatiàmaraahia no te faahoì mai ia ratou i te fenua Itearaera. E eita e ore e no te nunaa Ati luta i te tau o loane Papetito, e parau oaoa atoà teie ta ratou e faaroo ra o te faatià faahou i to ratou hiroà nunaa tei parahi i roto i te haaviraa a te Emepera no Roma. E ere noa i te haaviraa na roto i te puai nuu faehau, i te pae atoà ra o to ratou tiaturiraa i te Atua hoè. Te faahuruêhia ra ta ratou mau peu no te haamoriraa i te Atua e tae noa atu ite tahi mau peu matarohia e ratou i roto i to ratou oraraa faaroo.

No reira no ratou atoà e parau api oaoa teie ta ratou e faaroo nei. Teie te Arii, te Metia e faatata mai nei i pihaiho ia ratou. Te tapào no te reira o teie ia reo no loane o te pii nei i te taatoàraa ia farii i te papetito tatarahapa o te tama i te hara. O vai ia taata e ore e oaoa i te faarooraa i teie parau e te horo oioi raa e farerei ia loane Papetito.

Teie ra e ere i te mea ohie inaha hoì te vai nei te ohipa eita e nehenehe e ape na mua roa. Oia hoì te fariiraa i teie papetito e ere noa ia i te tahi tapào o te vai tei manihia i nia ia oe, o te faaò atoà raa ra i roto i te faaapiraa ta te Atua e titau nei i to na mau taata. Ia papetitohia e ere noa ia i te tahi tapào iteahia e te mata taata, e tapào ra o te faaite i te tahi parau e te tahi ohipa faufaa roa atu o tei faataui i to oe oraraa taatoà.

O te auraa ia o te reo o te perofeta Itaia ia faahiti oia e, “ Inaha, e ati hoì te fenua nei i te pouri taotao ; e hiti mai ra lehova i nia ia oe, e itea noa mai hoì to na hanahana i nia ia oe ra ”(Itaia 60.2).

Ralph TEINAORE òrometua

Tiàiraa toru (Tapati 17 no titema 2000)

Ruta : 3/ 10- 18

te haere mai na rā te tahi e mana rahi to na i to ù, e òre ia vau e au ia tatarā i te tapeà i ta na tamaa

I mua i te pororaa a Ioane Papetito i te hiti i Ioritāna, ua horo mai te nahoà rahi no te faaroo ia na e no te mea, tei roto atoà ratou i te tiàiraa i te hoê e haere mai no te faaora i te nūnaa i te rima o te hau Rōma e no te ani hoì i te mea e tano ia rātou ia rave no te fārii poupouraa i teie veà i ta te Atua. E ta rātou e faaroo nei, o te tītauraa ia a Ioane ia tatarahapa te taata i mua i te aro o te Atua, ia faatitiāifaro i te mau vāhi puupuu e te mau vāhi poopoo o to rātou oraraa. Oia hoì, ia hiò tutonu te taata tātāi tahi i to na parau i mua i te hinaaro o te Atua.

Eere teie i te fāriiraa manihini i matarohia. O te Atua iho rā teie e haere mai nei nā roto i ta na Tamaiti no te parau mai i te taata. E faaineineraa ia teie e tītauhia mai nei i te taata ia rave hou te fārereiraa.

Ta tātou faaineineraa te fāriiraa i to tātou Fatu. E tano atoà paha ia ia hiò tātou i te huru no te horoàhia ānei hoì ia tātou te PARAU e au no te parahiraa i roto i te tiàiraa a ite atoà ai tātou tātāi tahi i te mea e tano ia ù ia rave no te haereà mai o te Fatu. Inaha, tei roto tātou i te hoê ao i reira tātou i te haamāturaahia no te tiaì i te tupuraa no te mau òhipa, te mau òroà matahiti. I reira, aita atu e mānaònaòraa maoti, te òaòaraa e noaa mai ia tae mai taua mahana ra. Eiaha rā no te mahana i tae mai, eiaha atoà hoì no te òhipa e hinaarohia ra i te haamanaò, no te òroà rā i faaineinehia no te taata e ora atu i roto i taua òroà ra. Oia hoì, te mea faufaa i toe mai, e ère ia te tumu o te òhipa te huru tupuraa rā o te òhipa òre noa atu ai te auraa e haapaòhia e aore ia, òre noa atu ai te taata e māmaramama faahou i te auraa no taua òroà ra no te mea ua moè te auraa i te huru tupuraa no te peu e pūòhu ra i taua òroà ra.

Te auraa, aita te haereà mai o te Fatu i faufaa-faahou-hia i mua i te rahi o te peu i faanahohia no te faahanahana i teie òroà. Ia māmaramama atoà ia tātou e, e ère nā te purapura o te mau faaùnaùna i faatautauhia i nià i te rāau Noera e aore ia nā te rahi e te au o te māa i āpapahia i nià i te ìri àiraa e faaiho mai i te auraa mau no te hinaaro o te Atua, no te mea rā, te vai ra te hinaaro tatarahapa i roto i te àau taata.

Ia au i te faatiàraa a Ruta, ua rau te huru o te taata i tāpapa mai, ua tae mai to te vāhi atea no te haere mai e faaroo i te mau haapiiraa e horoāhia ra e loane, no te mea te vai ra te hinaaro e ite i te arii i faaitēhia mai e te mau perofeta.

Ua haere atoà mai to te nuu e te mau rave òhipa a te hau no te imi i te rāveà e huru tano ai to rātou oraraa i mua i te haereà mai o te arii o Iteraèra o ta rātou ā e faaroo nei nā roto i te vaha o loane. Te auraa, aita te piiraa a loane i faaea noa i roto i te āpoo tariā o te feiā i mataro-noa i te faaroo i teie huru parau. Ua tae roa atoà rā i roto i te tariā o te feiā i mataro-noa i te parahi i te hiti i te mau faanahoraa o te oraraa faaroo.

Te ite atoà ra tātou e, aita loane e pipiri nei i te parau. Te pāhono nei rā i te mau uiraa atoà e topa mai nei i mua i to na aro mā mataù òre. Mā te òre e faahapa i te huru òhipa o ta rātou e rave nei, te ani nei rā o ia ia faatitiāifaro rātou i ta rātou aratairaa i ta rātou mau tapura òhipa ia au i te mea i tītauhia ai rātou.

Eiaha e no te mea e, e tiàraa to rātou, e e toroà mana hoì, e tano ai ia rātou ia rave noa mā te hiò òre i te fifi o te taata. Ia imi rā rātou i te tupuraa no te parautiā. No reira, i ta rātou hiòraa, e ia au i te mau haapiiraa o ta rātou e faaroo ra, eita e òre o loane iho taua arii ra. Eita atoà e òre, no te reira tumu i haere rahi mai ai te taata e imi ia loane.

E parau faahiahia teie ia faaroohia inaha, hou te Fatu a tae mai ai, ua rau atoà te huru o te taata i hinaaro i te ite ia na. Òre noa atu ai to rātou oraraa e tuāti roa i niā i te mau faauerā a te Atua. No rātou atoà te parau o Noera. No reira, te tau no te tiāraa, e ère ia i te tau i faaau-noa-hia no te tahi pae taata. No te tāàtoàraa rā ia ite to teie nei ao. Te auraa, eere i te tau noa no te pureraa, e tau rā no te faaiteraa i teie parau āpī nā te mau vāhi atoà e nā te mau aroā ; "Te haere mai nei te Tamaiti a te Atua e faaineine ia òutou."

I mua i te nahoà i tairuru mai, teie to na reo : "te haere mai na rā te tahi e mana rahi to na i to ù, e òre ia vau e au ia tatara i te tapeà i ta na tamaa". Oia hoì, e ère o ia te arii i faaitēhia e Itāia e te mau perofeta. Ua riro noa rā o ia ei reo no te faaineine i te āau o te nūnaa ia fārii rātou i terā e haere mai ra. E te faaite atoà ra o ia i to na fāito i mua i taua arii mana rahi ra. Eita e tiā ia na ia rave i te tuhaa i faaauhia no te hoē tāvini ; te tatararaa i te tapeà i te tamaa. Te auraa tei raro faahou atu o ia i te fāito o te tāvini. Inaha, e fatata atu te tāvini i te pae àvae o to na Fatu, areā o loane eita e au ia na ia haafatata atu i reira. Ua pāpū maitai ia loane te vāhi e te tiàraa e tano ia na e aita roa atu o ia e hinaaro nei i te haru i te tiàraa e ère i to na. Ua fārii atoà o ia i te tuhaa òhipa i faaauhia nā na e aita e hinaaro nei i te haru i tei òre i horoāhia nā na. Nā roto i teie huru vauvauraa na loane i te tiàraa o te Fatu te haapāpū nei o ia i te òtiā i faaauhia no na.

Ua ite tātou e i roto i teie nei ao ta tātou e ora nei, aita atu ta te taata e haafaufaa maoti, ta na ia hiòraa i to na iho parau. Ua au anei to na huru e aore ia ta na òhipa i to na hinaaro e i muri mai i te reira e hiò atu ai i te mea o ta to na Fatu e hinaaro mai ra ia na. Hāu roa atu i teie mahana, na roto i te mau raveā āravihī no te faarahi i te moemoea i te aro o te taata, ia tupu uāna te faahinaaroraa. E ère teie i te huru api, e huru ra e vai nei i roto i te tupuraa taata. I te tau o loane i vai atoā na te reira huru. E te tahi hohoā maramarama maitai o te arii ra o Herota i te òreraa e farii i te haereā mai te arii fanau api e aore ia i roto noa iho i te mau pipi o ta tatou i ite i te mau tapati i mahemo, tera hinaaro ia noaa te tahi parahiraa maitai aè i to te tahi.

No reira, te riro nei te huru o loane ei haapiiraa e ei haamanaòraa atoā ia tatou i te mea mau e au ia tatou ia rave ia au i te òhipa o ta te Atua e titau mai ra ia tatou.

"te haere mai na rā te tahi e mana rahi to na i to ù, e òre ia vau e au ia tatara i te tapeà i ta na tamaa"

Taaroanui MARAEA
orometua

Poroiraa Tapati 24/12/2000 Tapati 4 : Tau no te tiairaa

Taiòraa Pipiria : Ev. Ruta 1/39-45

E homa e, Ia ora na i te aroha o te Atua o tei tiaì e tei mata ara mai ia tātou e tae roa mai i te hopeàraa o teie matahiti e a tomo atu ai tātou i te tau àpi. Ia haamaitahia e ia âruehia te Atua e tià ai.

O te Tapati hopeà teie no te tau no te tiairaa hou te taèraa mai o te Fatu (Noera), e ta tātou parau no teie Tapati terā ia i roto i te Evaneria a Ruta 1/45, o tei na ô mai e : **"E ao hoì to na to tei faaroo : e e faa-tupu-hia te mau mea a te Fatu i faaite mai ia na ra."**

No te maramarama-maitai-raa i teie parau no te farereiraa i rotopu ia Maria e o Eritapeta, e mea maitai tātou ia ìte rii i te òhipa o tei tupu hou teie farereiraa. E piti parau faufaa roa o tei ìtehia : A tahi, i te irave 13 : **"Eiaha e mataū, e Tataria..., e e fanau to vahine i te tahi tama na oe..."** A piti, i te irava 31 : **"E inaha e to oe, e fanau ta oe tamaiti, e na oe e mairi i te iòa ia Ietu..."** te parau ia a te merahi ia Maria.

No reira, teie na fāfauraa, e ore e tià i te taata i te faatupu, na te Atua ra e tià ai. I mua i te Atua aore roa e òhipa e ore i te tupu. I mua i tera parau fafau a te Atua ia Maria, ua fārii o ia ma te aau tae. **"Inaha ei tavini au no te Fatu, ia na reirahia mai au mai ta oe i parau mai"** te reo ia o Maria i te merahi.

Areà i te pae no Tataria, ua fārii atoà o ia i terā parau fāfau, e i muri aè ra, ua feaa to na manaò. No te reira huru, ua faautuà te Atua, o ia i feaa i te parau a te Atua. Te auraa, o Tataria tei feaa, e o Maria tei faaroo (croire), hohoà o Tataria mai te hoê taata i parahi i roto i te Pouri, areà o Maria hohoà ia no te maramarama. Teie na parau, e mea tuàti maitai raua , no roto i te ôpuaraa faaora a te Atua i to te ao nei.

Te mea ta tātou e ìte nei, o te tiairaa ia i te tupuraa no terā fāfauraa a te Atua. Te mea e titauhia, eiaha i te hiò noa i te tupuraa, ia tiàturi, ia faaroo, no te

mea te parau a te Atua eere noa i te ìteraa, te mea faufaa roa atu o te tiàturiraa, inaha hoì te parau a te Atua o te Atua iho ia.

No reira i te pae matamua no ta tātou taiòraa (39-40), te haapapu-hia ra o Maria raua o Eritapeta, raua toopiti atoà tei fārii i te ôpuaraa a te Atua. No raua, mai te mea ra o te tahi ao àpi terā e fanau maira mai roto mai ia raua, e inaha eere roa atu ia i te ìteraa a to teie nei ao. Te vai noa nei a te ino, te hara, te tamai, e te vai atura. Te uiraa, ihea mau te ao e riro ai ei ao àpi mau. I te taima nei anei e fārerei ai, e fārii ai te taata i te parau a te Atua.

E piti vahine tei fārii, hoê e mea àpi (jeune) e te tahi e mea paari ia (vieille). Ua ineine anei teie na vahine i te fārii i te teimaha no te mau hopoià o teie nei ao, inaha hoì, hoê mea àpi roa, areà te tahi e mea ruau roa ia. Nahea raua. Te mea papu, teie raua, te vai nei raua. E mea pinepine, te faaite ra te pipiria i mua i terā hohoà, e maitai te tahi i te tahi, e o te mea ia ta Maria i rave, ua haere e fārerei ia Eritapeta. (41-45)

E piti teie na vahine tei tō (hapū), te auraa, e piti teie o te riro a muri ae ei metua vahine. Areà i te taima i fārerei e i aroha ai Maria ia Eritapeta : **"Ua òuà ihora te tamaiti... e î aèra o Eritapeta i te Varua maitai."** No reira, te mea ta tātou e ìte nei, eere noa i te tahi parau, aore ra te tahi fāfauraa noa, o te tahi ra vai-tamau-raa (présence) no terā taata i fāfauhia, o ia hoì te faaora, te Tamaiti a te Teitei, te Arii mure òre no te ùtuàfare o Iatopa. Na roto i terā e taè maira, i reira e tupu hope roa ai te ôpuaraa a te Atua, i reira te parau mau e ìtehia ai.

Ua tupu te òaòà i roto ia Eritapeta no ta na aiu atoà, o tei topa-atoà-hia i te iòà ia Ioane Papetito, o ia te riro a muri aè, ei perofeta, ei apotetoro na te Metia, o ia tei poro i te huru o te Metia. No reira, na roto ia Maria e o Eritapeta, e tià ia parau e, te reira atoà te Faaora, o ia te Metia e te Atua, i reira i maitai roa ai te taata na roto i te haamaitairaa a te Varua Maitai.

No reira atoà, na roto ia Ioane Papetito, to na pororaa i te parau no te Hau o te Atua o tei fatata roa mai, noa atu to na huru àhu (huruhuru tamera), o ia atoà te taata tei parau e : **"A hiò na i te arenio a te Atua o tei hopoi ê atu i te hara a**

to te ao nei, na ū ra e faafaaitē i to na haereà mai." Teie mau mea atoà, hohoà ia no te tahi òhipa o tei tupu no roto mai i teie fāreireira no teie na vahine.

I roto i teie fāreireira o na vahine nei, te hohoà e te auaa atoà ia no Noera. Te Atua teie e haere mai nei e fāreirei i te taata na roto i ta na Tamaiti ia Ietu. Eere o Noera i te tahi òroà haamanaò noa raa, e aore ra arearearaa, o te hoê ra fāreireira na te Tamaiti a te Atua i te taata i roto i to na taatoàraa. **Noera, oroà no te fāreireira te taata e to na Atua. Ia maitai e ia òaòà i teie Noera.**

Natupuai Or.

**POROÏRAA MAHANA FANAU
NO TE MONIRE 25 NO TITEMA 2000**

Taiòraa : Ruta 2/ 1-14

Irava: 12: “Teie hoì te tapaò e ìte ai òutou ia na; e ìte òutou i taua tamaiti ra i te vai-noa-raa i roto i ta te puaa vairaa maa.”

Ia ora na ! Te aroha ia rahi ! I teie mahana 25 no Titema matahiti 2000, ta te Ètaretia i tapaò i roto i ta na matahiti Ètaretia na te Ao nei, no te haamanaò i to te Atua tapaò-tamau-raa i te huru mau no to na Here Metua i te Taata. E aha noa atu to te Taata nei vahi e to na mahana fanauraa. E aha noa atu a to na òpu fetii e to na metua fanau. E, e aha noa atu a ta na tamarii e ta na mootua e hina fanau i nanahi, i teie mahana, e â nanahi..

To te Atua hinaaro e ta na òhipa i te tapaò-tamau-raa i to na Here Metua, aita te reira i vai i rapae aè i te tiàturiraa, te feruriraa, te haapiiraa e te oraraa taatoà o Ruta papai èvaneria. Taa noa atu ai te reira, ua tae roa atoà o ia i ‘te papai tuatapapa i taua parau ra ia Teofiro tuiroo’ (ir; 3), e aita atu e tumu no te reira maori ra, ia papu o Teofiro e, e parau mau te mau parau i haapiihia na ia na.’ (ir; 4). E mea tià ia na ia haru papu i te reira e ia haafaufaa.

Inaha, i te tenetere matamua no teie tau to Ruta, to Teofiro, to te Ètaretia, to te Nunaa, e to te mau arii hau Èmepera ètene e te mau tahuà tuneteri faaroo Àti-Iuta, te vai ra te tapaò ma òre no to te Atua Here Metua i te Taata. I te mea ia e, ua òteo mai a te tahi ohi taaè no roto mai i te tumu àueue òre ra no ta te Atua òpuaraa faaora i te Taata i te mau tau e te mau vahi atoà. E rave hua hoì te Atua na roto i te maramarama matau òrehia e te mataùhia. (ir; 9)

Ua àpiti mai ra te merahi haapuroro parau maitai a te Atua i te parau-papu-raa atu ia vetahi mau tiaì mamoe e ara ra i nià i ta ratou àua i lutea. Ua onono a hoì o ia ma te aò atu e, ‘eiaha teie parau ia riro ei parau haamataù, ei parau ra o te riro ei òàðaraa no te taata atoà.’ (ir; 10). Oia mau, e, aita atoà i marirau, o te reo mai ra o te Merahi i te faì-hua-raa e, ‘I nauaneì hoì i fanau ai te Ora no outou, oia hoì te Metia ra o te Fatu.’ (ir; 11).

E mea tiaì-òre-hia e, e mea manaò-òre-hia teie tapaò e te mau taata o te mau haapaòraa ètene o te hau Èmepera roma e to te haapaòraa àti-iuta o te hau àihuàraau ìteraèra. Inaha, tei to ratou haapaòraa i ‘te faaueraa a Taitara Aututo i tae mai e, e haere e tapaò i te mau iòà o te mau taata atoà e hope roa i roto i te mau puta o to ratou iho mau vaa mataèinaa tumu.’ (ir; 1-3). I te reira area to te Atua haaraa ia paò maite

to na here i roto i te Oraraa Taata nei.

Ei 'ta-paòraa' matamua, o te ôpu ia o te vahine ei vairaa e, o tei faatae roa i ta na tuhaa i te hopeà na roto i te fanauraa. Ei 'ta-paòraa piti', o te âau ia o te taata ei vairaa e, o tei faatae i te vahine e te tane i roto i te fariiraa i te horoà o te tamaiti matahiapo (ir; 7). Ei 'ta-paòraa toru', o te vairaa maa ia a te puua ei vairaa e, o tei faatae i te Merahi i te ite e te faaite i te reira i te mau tiaì mamoe i te na ôraa e, 'Teie hoì te tapaò e ite ai òutou ia na.'(ir; 12).

Tera ia, ua tae te Atua i te pao roa i te vairaa tumu no to na Here Metua i te Taata nei i roto i te vahi moè e te haèhaa no te ôpu e te âau o te vahine faaitihia, no te fare e te vairaa maa a te puua, e no te âpoo tarià e te âau no te mau tiaì mamoe haapaehia. Te auraa, e faïraa e e haaraa na te Atua no te faaite i to na tauà-hope-raa i te mau huru taata atoà i roto i to na here tahemo òre e, no te haa-upootià i to na hau no te hoè òaòaraa mure òre.

I roto i teie 'paoraa' na te Atua na roto i to na tiàma e te hiòraa paruparu no ta na òhipa, ua tià i to te raì e to te atea i te hiò mai e te âmui mai i na metua fanau, te mau tiaì mamoe e te mau taata atoà. E aita atu ia mea i toe i te rave maori ra, o te ârue-ùmere-raa i te Atua aita atu. Mai tei iteahia i to taua merahi ra 'àti-raa-hia mai e te tiria rahi no te raì, o tei na ô e, ia haamaitaihia te Atua, ei hau to teie nei Ao, e ia ite auhia mai te Taata nei.' (ir; 13, 14).

I roto i te tere tapaòraa iòà o te mau taata e to ratou atoà pae, eita ia e òre ua o atoà atu te mau tamarii fanau âpi e, e aha noa atu te huru no te tupuraa to ratou fanauraahia. Aita e fifi ia tuatapapa, no te mea i reira e faa maitai ai te taiò e te faito taata. I pihai iho ra i ta te taata faanahoraa, ua tupu atoà te tere tapaò o te Atua i to na mau taata, ta na mau tamarii i roto i to na hiroà faahau o tei hohoà roa mai i roto i te horoà no te fanauraa haèhaa o te raatira tavini.

Ua rave atoà teie raatira tavini, te Metia, i ta na tuhaa i roto i te haamaitaimaiteraa i te Atua e te Taata na roto i to na ora, ta na haa, to na haereà, ta na faaoraraa, ta na pororaa, to na àti, to na pohe e to na tià-faahou-raa. Aita i iti te tapaò no taua haapaòraa na na, a taa atu ai, ua riro 'ei tapaò marohia' (ir;34), 'a itea-mau-hia ai te manaò o te taata e rave rahi' (ir; 35). O tei faatae roa ia vetahi i te faito no te òreraa e taiò ia na i roto i to ratou âau e to ratou oraraa.

Te vai noa nei a te papetito, te euhari e te tatauro o taua raatira tavini o tei riro mai ei tapaò haamanaòraa i to na haereraa e imi i te taata i te mau vahi atoà o to na mau moèraa. Ua puta i roto i te âai o te fenua e te faufaa âpi a te mau teretitano matamua, eita e moè-faahou, haamoè noa atu ai e, moè noa atu a i te taata taa òre e te manaò òre i te auraa o taua òhipa rano na iho, no to na tauaro e no te mau taata atoà no na poro e ha o

te ao taatoà.

Te vai atoà ra ra te hiòraa no te tauraa, te fariuraa e te hoi-faahou-
raa o te taata/tamaiti haere i te fenua roa a ihu atu ai i te vahi
faaàmuraa puaa, te vahi hopeà o te araroa o ta te tiàma hope e te hiaai
maha òre i faatae ia na(15/ 11-32). Inaha, aita ta te Here Metua o te
Atua e tatauraa i te parau. Mai roto mai i to na manaònaò rahi, ua ìte
taùe atu ia na, ua farii òaòà ia na, ua hoihoi ia na, tapaò e, e taiò faito
òre to tei 'moè na, e ua ìtea mai nei' (15/ 32)

I teie mahana Monire 25 no Titema Matahiti 2000, e haa a te tahi
pae taata (òrometua) mai ia Ruta i te tuatapapa-papai e te tuatapapa-
aò i teie parau i mua i te hui faaroo e te uì taata maro o teie tau oraraa
e teie tau raatiraraa e taviniraa. Ua tapaò te tahi taata, to na ùtuafare e
to na fetii i teie mahana no te rave i tera mea e no te haere i tera vahi, no
te faatupu i te mau faaueraa rau a to ratou âau, ta te tahi mau taata,
ta to ratou hiroà faaroo, etv.

I teie mahana, ua o te tahi mau tamarii i roto i te puta papetito e te
tapura haapapu ta te mau âmuiraa e te mau âpooraa tiàtono no te
mau paroità i mataui i te faanaho i te mau matahiti atoà e te mau ôroà
teretitiano rarahi atoà. Hou te reira e i muri aè i te reira, ua ineine atoà
te mau faaòààraa e te mau haamaitairaa huru rau tei matauhia e, o
tei faatae roa i te tahi faito tiàturiraa, feruriraa e parauraa e, 'Ua
manuia roa te òhipa e ia haamaitaihia te Atua.'

Ia tauturu a teie tamairaa tapaò, aore ra teie heheuraa i 'te tapaò e
ìte aiòutou ia na i te vai-noa-raa i roto i ta te puaa vairaa maa'. Ia ìte
tatou te mau metua fanau, te mau metua pupu e te mau metua haapii
i te hiroà tumu o to na Huru Atua tei tuea i to na Here Metua ia au i ta
Ruta tuatapaparaai te haapaòraa tumu a letu. Ia ineine tarapape to
tatou âau i te ora i te reira i roto i to tatou tuàtiraa i te mau tauaro e
fàrereihia na te mau aratià o to tatou taiara.

Ia tamai mai a teie parau àro i te mau vahi fifi o to tatou mataui e to
tatou mataui i te mau hopoià, te mau ôroà e te mau faanahoraa tumu o
te oraraa taata no te hoè Nunaa e no te hoè Ètaretia. Raatira noa ai te
mau raatira, ei hiroà tavini ra i roto i te Parau mau, te Haèhaa e te Here
e, ma te hiò tutonu atu a i te Raatira e te Tavini Nui o te tere roa no teie
tau oraraa e taviniraa.
Te na ô ra hoi tera ra himene e, 'letu te Raatira, te Àveià, e òre ai e
mataui ai.'

Ia tupu te fariuraa e te tauraa tatarahapamai to te tamaiti arii a te
hoè arii vahine o Maemae-a-rohi no tahito ra e, o Rata to na iòà, o tei
rave ìno na i to na taata i roto i ta ratou tataùraa haru puaa. E aòraa
papu e te tuutuu òre ta te metua vahine i te tamaiti e mai roto mai i
reira, ua hiroà i roto ia na e ua fai hua e, 'Aita atu e raau mamae rahi,
maori ra o te reo i àvau mai nei, toètoè maite atu ra ta ù âau, ta òe e
parau mai nei e ta ù metua vahine e Maemae-a-rohi, tarià pu tena

parau no ù. (Teuira Henry, Tahiti i te po, âpi 496-499).

Te poroi ia tatou tatai tahi maori ra, ia paò-papu-roa e ia pao-maite-hia i roto i to tatou âau te haapaòraa parau mau o te Here-Metua o te Atua o Ietu e fai-hua-hia nei e Ruta. Ia to-hapu e ia fanau-hotu to tatou âau i te mau tapaò rau atoà no taua Fenua, taua Raau e taua Pape maitai roa ra o te Here, te òaòà e te Hau o te Atua. No te mea ia c, c mca hcre-hua-hia mai tatou e ana.

Ia ora na i teie Fanau e teie Hopeà matahiti 2000 e te Matahiti âpi 2001.

Taoàhere Òrometua

Faaitoito raa pure raa Pô matahiti
(31 no titema 2000)

Taiòraa : Ruta Ev. 2/ 41-52

Irava tumu : "Maere ana'e ihora te feia atoà i faaroo ia
na ra i to na ite e ta na parau "

To te huifaaaroo nei, la ora na.

Terâ mai â te parau no te aroha ia outou tei amui mai i teie nei arui hopea roa no teie nei matahiti 2000 ta tatou i ratere mai mai te ava'e Tenuare e tae roa mai i teie nei ava'e titema. I roto noa tau hora rii, e huri ai tatou i te api parau no te matahiti 2000 no te tomo i roto i te hoê â matahiti api oia hoi, te matahiti 2001. Mai tei mataro noa hia, e taima rii hopeà teie e faaroo faahou ai tatou i te tahi mau tia faatere o to tatou fenua e na reira'toa i te tahi mau tia faatere faaroo, ia horo'a mai i ta ratou mau poro'i raa, mau manònaò raa, mau opua raa, mau tapura ohipa, mau avei'a, no teie matahiti api e haere hia'tu nei e tatou. I te pae no te faatere raa Hau Fenua, te tiàturi nei oia i nià i ta'na iho mau raveà, i to'na iho puai, no te faatupu i te mau opua raa ta na i faanaho ma te faataa atoà i te mau tapura faufaa no te faatupu raa i taua mau opuà raa ra o tei niu hia i nià i terâ manaò e, ia maitai te ora raa o te huiraatira i Porinetia. Te vai ra te mau opua raa tei tae i nià i to na faito areà vêtahi, tei roto noa â ia i te hi'ohi'o raa e nahea ia faatupu.

I to na pae, ua faataa atoà te Etaretia i te hoê taima no'na no te feruri, no te tau'a parau e no te faaoti i te tahi mau parau o ta'na e manaò râ, ei maitai no te nunaa na roto ia i ta'na Apoo raa Rahi Amui, te Apoo raa hopeà no teie matahiti 2000. I mua i te rau o te mau parau tei hi'o hia, no te ora raa utuafare e aore ia ora raa amuiraa, paroita e aore ia amaa ohipa a te Etaretia, ua faaite atoà te Etaretia i to'na mau manaonao raa i mua i te mau ohipa e tupu ra i roto i to tatou totaiete mào'hi i te pae no te ora raa tivira e aore ia te ora raa faaroo. Hoê o te mau tumu parau o te tia roa ia tatou ia tapea mai o te parau ia no te faaineine raa, no te haapii raa. Mai ta tatou i ite, ua faataa te Hau Fenua i teie matahiti ei matahiti no te reo mào'hi. Ua faataa atoà te Etaretia i te hoê taima no'na no te tau'a parau i nià i te ohipa no te haapii raa e te papai raa i te reo mào'hi. I te matahiti 2001 te ava'e mati, e rave hia ai no te taima matamua roa te parau no te faaineine raa tamau no te mau orometua atoà a te Etaretia. Mai te peu e ua hi'o papu hia te parau no te faaineine raa, no te haapii raa, tapaò faaite ia e, te ananahi raa o te hoê totaiete e aore ia Etaretia, ua haamau hia ia i nià i teie parau no te haapii raa, no te faaineine raa. E no reira, i roto i ta tatou parau no teie nei arui

hopeà no teie matahiti 2000, te faatià nei te papai evaneria ra o Ruta ia tatou i te ohipa no te haapii raa i rotopu ia Ietu e te feia paari o te tunato. Mea huru maere te tupu raa no teie nei ohipa no te mea a tahi, te ite nei tatou, ia au i ta tatou taio raa, e tamarii teie oia hoi o Ietu, e horo'a nei i te mau parau faahiahia i mua i te mau orometua, te feia paari. A piti, te reo no teie nei tamaiti o Ietu i nià i to'na na metua tei imi ia'na e tei parau atu ia raua i roto i te irava 49 :

« Eaha orua i imi mai ai ia'u ?
Aita orua i ite e ia haapao vau
I ta ta'u metua e tia'i ? »

Irava 47 : « Maere anae ihora te feia atoà i faaroo ia'na ra i to'na itee e ta'na parau. »

I roto i te hoê faanaho raa haapii raa, faaineine raa, eere na te tamarii e haapii atu i te taata paari. Na te taata paari râ e haapii i te tamarii. E area rahi te vai ra i rotopu i te hoê tamarii e te hoê taata paari. Te ravea e aifato ai raua o te ravea ia no te haapii. Aita o Ruta i tatara mai ia tatou te huru haapii raa i rave hia e Ietu. Ia au râ i ta'na faatia raa, e ite ia tatou e, e tamaiti maramarama mau o Ietu. Eita e ore te ite, te maramarama, tei roaa ia'na no ô mai ia i te Atua ra, i tupu ai te maere raa rahi i roto i te mau orometua, te feia paari, no te mau parau tei ore â ratou i faaroo i te parau raa hia maori râ, mai roto mai i te vaha o te hoê tamarii. Te ite ra ia tatou e, ua tau i te faanaho raa. Na te tamarii e haapii nei i te feia paari. Taua faanaho raa ra, e nehenehe tatou e parau, o te Atua teie e faaineine i ta'na Tamaiti no te vavahi i te hoê faanaho raa mataro noa hia, no te iriti te uputa o te hoê faanaho raa no te faatupu i te maere e te tau i raa. Te fahaamano maira teie parau ia tatou e, te ite o tei roaa i te taata, ia faahipa hia ia no te maitai o te hoê totaiete e aore ia Etaretia. Aita Ietu i faateitei ia'na no te ite tei roaa ia'na. Ua na reira te mau orometua, te feia paari no te mea tei ia ratou râ te parau no te ite. Ua mo'e hia râ ia ratou e, te ite e horo'a te reira na te Atua i te mau taata atoà. O ta Ietu i faahaamano ia ratou.

Irava 49 : « Eaha orua i imi mai ai ia'u ? Aita orua i ite ia haapao vau i ta ta'u metua e tia'i ? »

Ua imi na pue metua i teie tamaiti ia Ietu e toru rui, ma te manaono rahi mai te peu e, e mo'e roa teie tamaiti, e eita e ite hia. Eita ihoa e ore teie huru fifi i te tupu no te mea, tei te taima no te hoê mau oro'a rarahi tei faatupu hia oia hoi, te oro'a pata. Mea rahi te taata. Mai te peu e, eita te tamarii e haapao maitai hia, e riro oia i te mo'e i roto i te rahi raa taata. O te reira rii te ohipa i tupu i nià i teie tamaiti ia Ietu. Teie râ, ia hi'o maitai anaè tatou i taua taima ra i mo'e ai Ietu, eita e ore e, e taima faataa hia teie, eita anei te reira te opua raa a te Atua no te haafariu te manaò o te taata, tei tutonu roa i nià i te mau faanaho raa'toa no te oro'a pata, i nià i ta'na iho opua raa o ta'na e hinaaro i te faaite na roto i teie tamaiti ia Ietu. Terâ maa taima iti no to Ietu parahi raa i rotopu i te mau orometua, i te feia paari, e

taime faufaa roa ia. E taimē i horo'a ai letu i te tahi mau parau tei faatupu i te maere raa rahi. Teie râ, hou taua maa taimē iti râ, ua faaapiapi hia ia e teie na metua no letu. No te mea ua taupupu roa taua taimē ra, i parau ai letu i nià ia raa i te irava 49 :

« Eaha orua i imi mai ai ia'u ? Aita orua i ite ia haapao vau i ta ta'u Metua e tia'i ? ».

Eita e ore e i teie mahana, ia faaroo tatou te feia metua i terâ huru ta'iraa reo mai roto mai i ta tatou mau tamarii, eita tatou e mauruuru. I roto râ i teie nei reo no letu, mai te mea ra, teie nau taata e tia'tu nei i mua ia'na oia hoi o to'na iho na metua, eere ia i te metua mau. Te Metua mau no teie nei tamaiti iti, eere ia no teie nei ao. E Metua no terâ ao amui atu, o tei haamata i te faanaho i tana iho opua raa na roto i teie tamaiti ia letu. Te ite faahou râ tatou i ô nei, te tau i raa no te tia raa Metua. E Metua ê roa to teie nei tamaiti, o tei horo'a te ite taaê i roto ia'na no te haapao i to'na hinaaro.

E hoa here mâ, i roto noa maa taimē iti, e tupu atoà ai te tau i raa. Eita te tau e tau. Te numera noa tei faataa i te hoê tau i te tahi, te tau. Te tau i raa rahi ta tatou e hinaaro nei ia tupu, te tau i raa ia ta te Atua e faatupu i roto i te aau o te taata, to tatou aau. Mai te peu e e parau noa " E matahiti api e tau i ia, e mea api " eita te aau e farii i te tau, aita ia te tau i raa e tupu. Ia tauturu mai te Fatu ia tatou i te farii raa ia'na ei Fatu no te ite e ei Metua otahi no tatou paatoà.

Marama TAUIRA òrometua

MATAHITI API
(Monire 01 no Tenuare 2001)

Taramo 8

I teie mahana matamua no teie matahiti âpi, te âpiti nei tātou i te reo haamaitai o te taata i pāpai i teie Taramo 8. Te na ô ra o ia i te irava matamua: "E to mātou Atua, e Iehova, ua teitei to òe iòà e ati noa aè te mau fenua atoà nei; e to òe ra hanahana, ua tuuhia e òe i nià iho i te mau rai ra". Ua tano maitai teie âpitiraa tātou i teie reo i teie tomoraa no tātou i roto i te tau âpi. Ua ôtarohia te parau no te matahiti i mahemo iho nei e te haamata nei tātou i teie matahiti na roto i te faateiteiraa, te fariuraa i to tātou manaò, to tātou varua i te tumu o te mau mea atoà, te rahu nui o teie ao, o te rai, o te fenua e o te mau î atoà hoì..

Te na ô atoà ra te reo o te pāpai Taramo i te irava 3 e te 4: "Ia hiò vau i te mau rai i te òhipa a to rima ra, te marama e te mau fetià ta òe i faaau ra, e aha te taata nei i manaò mai ai òe ia na, e ta te taata nei tamaiti i haapaò mai ai òe ia na." I mua i te mau mea atoà e haaati ra ia na e o ta na e mataitai ra, te î ra te aau o te pāpai Taramo i te mauruuru e te maere rahi i te mea e, te hiroà ra i roto ia na te fanaò rahi ta te Atua i faaau no na. No reira, i roto i to na manaò, e parahiraa maitai mau ta te Atua i faanaho no te taata, e ia au ta na e pāpai ra i te irava 5 e te 6, ' tei raro aè noa te taata i te mau merahi a te Atua e ua faaau te Atua i te tiàraa arii no te taata e na na aè e tavana i te mau òhipa i rahuhia e te Atua'. Eere anei te tahi hohoà faahiahia mau ta te pāpai Taramo e pata mai ra i mua ia tātou: e tiàraa faahiahia mau to te taata i roto i te faanahoraa a te Atua, e e parahiraa taaé e te faufaa mau to na i ropū i te mau rahu, te mau animara, te mau rāau, te mau pape e i nià hoì i te fenua, te tai e te reva...

Mai te peu te reira te hohoà o te taata ta te Taramo e haamanaò mai ra ia tātou i teie matahiti âpi, e tano tātou e hiò e aha atu ra te huru o te taata i mahana. E tamata atoà na tātou i te faahiroàroà i te hohoà o te taata i teie mahana e to na tiàraa i roto i te rahu a te Atua e i mua atoà hoì i to na mau taata tupu. E ia òti ta tātou pataraa hohoà, a faaau anaè atu ai i terā hohoà taata ta te pāpai Taramo e haamanaò mai ra...

Eita e òre tātou i te parau e, i teie mahana, i teie matahiti 2001, aita atoà te huru o te faata i tau i noa aè, te vai maitai noa ra o ia. Te riro noa ra o ia ei tavana i te mau òhipa ta te Atua i rahu, te aratai noa ra o ia i te mau mea atoà i horoàhia ia na e te tāmāu noa ra te taata i te pure mā te parau e, "E to mātou Atua e Iehova, ua teitei to òe iòà e ati noa aè te mau fenua atoà nei..."

E tano atoà rā e parau e, te vai ra te tahi mau mea i tau i roto i te huru e te tiāraa o te taata i teie mahana. Te taata noa te taata, areà rā ta na mau raverā, ta na mau òhiparā, ua taaē e ua atea roa ia i te hohoà e faaitēhia ra e te pāpai Taramo. Mai te peu, te tāmāu ra te taata i te pure, ua iti rii paha te taimē ta na e faataa ra no te fāriu i te tumu o to na ora. Te moe noa atu ra ia na teie òhipa tumu e titauhia ra ia na, o ia te faateiteirā e te haamaitairā i te Atua. I te tahi mau taimē, e haere te taata e imi i te maitai no na i te tahi mau vāhi ē e i te tahi mau mana ē e mai te peu eita e iteahia, eita e roa te maitai e aita atu hoī e hororā, i reira noa te taata e haamanaò ai i tei hāmani ia na. I teie mahana, te ite ra e ua ite hohonu maitai te taata i to na tiāraa taaē i rotopū i te mau mea atoà e haaati ia na, no reira o ia i òre ai e taiā i te haru, te faahuruē, te tūino i te natura. Eita atoà to na vārua e huru ē ia hoo e ia pau roa te mau i o te fenua e to te tai. Ua ite maitai atoà te taata o teie mahana i te mana rahi ta na e mau ra. I roto i to na tiaturirā, no na iho to na pūai: na na i rohirohi, na na i haa e na na iho ia e fanaò. Eita te taata o teie mahana e tauā faahou ra i te tahi ia faaòhipa anaē o ia i to na mana. I roto i to na iho ferurirā e ta na iho maramaramarā, ua tano ta na faaòhiparā i taua mana no te haavī, no te taparahi e no te haapohe i te feia atoà ta na e au òre ra...

I mua i terā mau hohoà taata e itēhia ra i teie mahana, e tano roa teie reo ia faaroo-faahou-hia e ia haapurorohia i roto i teie ao e i teie tau āpi e haamata nei. Ia ui atoà te taata tatai tahi o vai mau o ia, no hea mai e te aha nei o ia i mua e i roto i te mau mea atoà e haaati nei ia na. Ia haapii faahou te taata mai teie pāpai Taramo e, no roto mai o ia i te tumu o te mau mea atoà, e to na tiāraa i ropū i te mau rahu, e aratai e e tavana i te mau mea atoà ia au te hinaaro o te Atua e ia au te mana ta na i pupu i roto i to na rima. Eiaha na roto i to na mana taata, na roto rā i te mana aroha o te Atua i hāmani ia na. Ia fāriu e ia haamaitai tāmāu ā te taata i te Atua mā te parau e: "E to mātou Atua, ua teitei to òe iòā e ati noa aē te mau fenua atoà nei." E riro taua reo no na ra ei haamanaò noa ia na i te tumu mau o te ora, e e fai noa to na āau e, eere o ia iho te fatu o to na ora, o te mana hauē rā e oha tāmāu ra i to na aro i niā i ta na rahu e i niā i te òhipa hopeà ta na i hamani. Ia tupu e ia tupu ā te māa parau ra e: Ia Atua mau te Atua, ia taata te taata no te faahanahana i te tumu o te mau mea atoà". No reira, e pii hua tātou e e faateitei ā tātou i to tātou reo mā te parau e:

E teitei mau to òe e te Rahu Nui. Ua āpi te rai e te fenua i to òe hanahana.

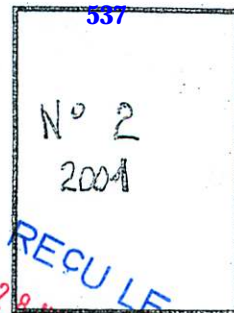
Maeva e te Atua Metua i teie matahiti 2001. Manava e te Atua mana i teie Matahiti āpi.

Emma Fua-Tufariua.

ÈTĀRĒTIA È VEÀ OROMETUA EPŌRINĒTIA FARĀNI
VEÀ OROMETUA

Èpitetore pāpāhia ei faaitoitoraa
e ei tāāmuraa i te mau tāvini o te Atua
tonohia e te Ètārētia

Papeete, i te 16 no novema 2001

*Na te mau orometua
i roto i na Tuhaa e 8,*

Te aroha ia rahi !

*E hoa ino mâ e, tena atu â ta tatou Veà Orometua hopeà no teie
matahiti 2001, ô atu ai tatou i roto i te Matahiti 2002.*

*Aita, ei haamanaoraa, te mau hohoà poroi i faaineinehia mai e
to tatou tuahine e e mau taeà e tapeà ra ia outou ia turai atu â i ta
outou iho maimiraa i nià i taua mau hohoà poroiraa ra :*

<i>Tiairaa 1</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 2 no titema 2001</i>
<i>Tiairaa 2</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 9 no titema 2001</i>
<i>Tiairaa 3</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 16 no titema 2001</i>
<i>Tiairaa 4</i>	<i>:</i>	<i>Tapati 23 no titema 2001</i>
<i>Noera</i>	<i>:</i>	<i>Mahana piti 25 no titema 2001</i>
<i>Pô matahiti</i>	<i>:</i>	<i>Monire 31 no titema 2001</i>
<i>Matahiti Apî</i>	<i>:</i>	<i>Mahana piti 01 no titema 2001</i> <i>tena 2002</i>

Mauruuru â i teie mau hoa no ta ratou tauturu 2001.

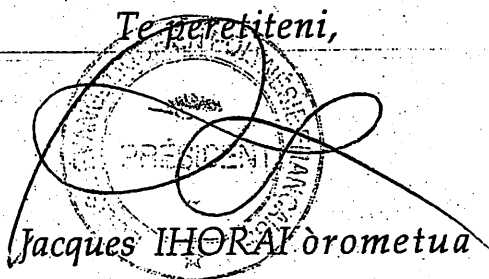
- Eiaha e haamoè e, i te pô monire 24 no titema 2001, e pureraa
pô Noera iho â to tatou.*
- Eiaha atoà e moèhia ia outou e, e opani ta tatou pureraa p ô
matahiti na roto i te oroà Euhari.*

- Areà ta tatou pureraa Hepetoma, e iriti ia i te mahana pae 18 no tenuare 2002 (na roto i te Oroà Euhari) e e opani i te mahana pae 25 no tenuare 2001 (na roto i te oroà Euhari).
- Te tumu parau : « Tei roto ia oe te puna o te ora » (Taramo 36, 9).

I roto i te matahiti 2002, ia faaî mai â te Fatu o te Etaretia ia tatou i te here e i te oaoa o te taviniraa. Ëi tiaï-mata-ara atoà tatou no te nunaa e no te maitai o te nunaa i herehia e te Atua, ta te pohe e te tiafaahouraa o te Metua e haamanaò noa ra ia tatou.

Ia outou, e i ta outou mau Apooraa Tiàtono e e paroita, e tae noa atu i to outou mau utuafare, tenà atu â te poroi faatau-aroha o te Apooraa Faatere o ta tatou Etaretia, no teie oroà Noera e te Matahiti Apî.

Te aroha ia rahi !

Te peretiteni,

Jacques IHORAI òrometua

TAPATI MATAMUA NO TE TIAIRAA
02/12/2001

Taòraa Pipiria : Mataio 24/37-44

Faaitoitoraa : "E teie nei, e ara, aore hoì outou i ìte i te hora e tae mai ai to outou Fatu." (irava 42)

E homa e, te aroha ia rahi.

I te mau matahiti atoà, te faataa nei te mau Etaretia o te ao nei e tā tou atoà i na tapati matamua e maha hou te òroà fanauraa o te Fatu. Ua parauhia te reira mau tapati, te tau no te tiairaa no te hareà mai o te Fatu i te ao nei. E taimè atoà e faaineine ai te mau maru-metia ia na iho no te fārii i to na Fatu. No reira, teie tapati o te tapati matamua ia no te tiairaa.

"E teie nei, e ara, aore hoì outou i ìte i te hora e tae mai ai to outou Fatu."

Ia au i teie irava, te ìte nei tā tou e parau teie no te hoìraa mai o te Fatu. E tauà-parau-raa, e mea pouri no te mau pipi, o te riro atoà e parau fifi. Fifi no te mea, a pee noa ai rā tou ia Ietu, aita rā rā tou i ìte i te auraa no to rā tou peeraa, te auraa mai te matapo rā tou i te haere-noa-raa na muri i te Fatu.

Aita te mau pipi i ìte i te taimè, te hora e tae mai ai te Patireia o te Atua. Penei aè, o te auraa atoà terā aniraa ta te mau pipi i parau atu i te Fatu i te na ô raa e : " E te Fatu, ei teie nei anei oe e faahoì mai ai oe i te hau (patireia) ia Iteraera." (òhipa 1/6) "Aore ia i haapaòhia e ia ìte outou i te taimè e te anotau i vaiihohia e te Metua ia na ihora," (òhipa 1/7) o te pahonora a ia a te Fatu i ta na mau pipi.

I mua i terā ìte òre, taa òre o te mau pipi, te vahi faufaa, o te titauraa ia, ia vai ineine noa rā tou, te auraa, ia vai ara noa rā tou, e mea rahi te mau hohoà, mau hiòraa ta Ietu i haapii i ta na mau pipi, ia au i ta tā tou taiòraa. Te vai atoà nei rā te mau taata, tei faaite, e aore ra tei tohu i te hopeà o teie nei ao, ia au i te mau tuatapaparaa aravihi no teie tau (science), areà no tā tou, te mau maru-metia, ua riro te reira mau hiòraa, e mau hiòraa taata, to tā tou tiàturiraa e tiaitururaa, o te parau anaè ia a te Atua.

I mua i teie mau tuatapaparaa aravihi, ua riro atoà te reira mai te hoè raveà o te tūrai ia tā tou, eiaha i roto i te taa-òre, i roto ra i te vai-ineine-raa, te auraa, eiaha e haa-faufaa-òre i te maramarama/ite/aravihi o te taata. Ia tià ia tā tou ia faaòhipa i te mau mea atoà no te tauturu i te taata i roto i ta na tiairaa, taua mau raveà ra e horoà te reira na te Atua i te taata, ia tià ia tā tou i te haapapu i teie nei ao, e ua riro mau tā tou ei mau ìte no te Patireia o te Atua.

Te uiraa i ô nei, ahea mau e hoì mai ai te Fatu. Ua ìte Ietu te taeraa mai no te Patireia, tei roto anaè ia i te hinaaro o te Atua Metua. O te auraa ia o te tahi mau tapaò ia au i te irava 32. E i te irava 33, te na ô ra te Fatu : "Te fatata maira te haereà mai o te Tamaiti a te taata."

Te mea ta tātou e tapeà mai i roto i teie haapiiraa a te Fatu, te parau ia no te vai-ineine-raa. Noa atu terā mau tapaò i faaitēhia i roto i ta tātou taiòraa e inaha te tahi o taua mau tapaò ra, e mea riàrià, mai te tau o Noa (tiruvi) aita te hoè noa aè i ora maori ra te ùtùafare o Noa. No tātou, tei roto tātou i te vai-ara-raa... Oia mau anei... Te mea e tià ia tātou i te rave, o te faaamu-tamau-raa i to tātou faaroo. Na te faaroo e faaite ia tātou i te mau òhipa e tupu mai e to na atoà auraa.

No reira, i roto i teie tau no te tiairaa i te haereà mai o te Fatu, e taimē teie tei haapaòhia ia ìte tātou i te mau hinaaro o to tātou Fatu. E taimē atoà no tātou i te fāreireira i to tātou Fatu, te auraa e taimē no te òhipa, eere ra i te taimē no te taòto : "E ara, aita hoì tātou i ìte i te hora e tae mai ai te Fatu." Te tahi hohoà i horoàhia mai i roto i ta tātou taiòraa, te parau ia no te taata eià. Eita tātou e ìte i te taimē/hora e haere mai ai o ia i te ùtùafare no te eià.

Te raveà no te paruru ia tātou, o te araraa ia, ia tae mai te eià, ua ineine tātou. I roto i te Apotarupo 3/3 vahi matamua : "Ia òre ra oe ia ara ra, e roohia atu oe e au mai tei roohia e te eià ra, e òre roa oe e ìte i te hora e roohia ai oe e au ra." I mua i terā huru faaararaa, te ìte ra tātou i te faufaa rahi no te araraa. Terā ta tātou moihāa ta te Atua i horoà mai ia òre tātou ia eiàhia.

No tātou i teie mahana, ua ìte tātou i te mahana e fanau mai ai te Faaora o teie nei ao. Areà no te tupu-hope-roa-raa no te patirīea o te Atua, aita ia. Te mea pāpūra, e hoì mai o ia mai te eià ra te huru. No reira, te mea e titau-hia ia tātou, o te ara ia. Ia vai àraàra noa to tātou mata, te auraa, eiaha e tapo, eiaha e taòto. No reira terā manaò i mua ra, e na to tātou faaroo e faaraa ia tātou. E hoa here ma, a àtātū, a faaamu i to tātou faaroo. Na to tātou faaroo e tūpohe i to tātou vareà taoto.

"E ara, aore hoì outou i ìte i te hora e tae mai ai te Fatu..." Ia ora na i te Noera e te matahiti àpi. Amene.

Natupuai Òr.